

ТРЕНДОВИ

Q2 | ТРЕНДОВИ

Трендови, II квартал 2025.

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, Београд, Милана Ракића 5

Одговара: Бранко Јосиповић, в.д. директора

Уредник: Катарина Станчић

Рукопис припремили:

Горан Катић (Цене)

Марина Павловић, Сања Брадарић (Бруто домаћи производ)

Марија Вучуровић, Дуња Катић (Спољна трговина, Индустријска производња)

Јасмина Јотев (Индекс економске климе, Регионалне економске асиметричности, Тржиште рада, Зараде)

Дејана Ђорђевић (Грађевинарство)

Мелинда Токаи (Унутрашња трговина, Пословне услуге)

Милош Павловић (Туризам, Пољопривреда)

Петар Пецић (Саобраћај и телекомуникације)

Лектура: Емилија Бацковић, Богдана Милошевић

Дизајн и припрема за штампу: Одељење за развој, припрему и визуелизацију статистичких аутпута

УВОД

Републички завод за статистику, као главни произвођач и дисеминатор статистичких података, објављује велики број саопштења, индикатора, билтена и др. Мноштво публикација често ствара конфузију међу корисницима, који, с друге стране, употребљавају статистичке податке како би проценили своје перформансе и ускладили их са другим економским субјектима и кретањима.

Будући да велики број корисника, осим ускостручних, није ни статистички, ни економски едукован, разноликост података код њих може изазвати збуњеност, неразумевање и погрешну процену приоритета, што често резултира отпором према информацијама.

С обзиром на то да је статистички систем веома комплексан и генерализован, дизајниран тако да задовољи специфичне супсекторске потребе за информацијама, у модерном друштву је неразумевање статистичких података честа појава. Информисање објављивањем „сувопарних“ статистичких података корисницима често није довољно, пошто даје само парцијалну слику о макроекономији. Конкретно, показало се да традиционални начини приказивања података (табеле, саопштења итд.) не омогућавају брзо разумевање социоекономске стварности и не успевају да пренесу кључну поруку, нарочито када је број података велики.

Имајући у виду све наведено и пратећи светске тенденције у приказивању статистичких података, као и интересовања стручне јавности, редизајнирани *Трендови*, традиционално, доносе заокружене кварталне и годишње податке, али коришћењем новог концепта приказивања најважнијих економских сигнала путем модерних и напреднијих графичких решења за презентовање и дисеминацију.

Издање за други квартал 2025. доноси преглед најважнијих економских кретања у овом периоду: Бруто домаћег производа, Индустријске производње, Грађевинарства, Спољне трговине, Унутрашње трговине, Цена, Тржишта рада, Зарада, Туризма, Индекса економске климе, Регионалних економских асиметричности, Пољопривреде, Пословних услуга и Саобраћаја и телекомуникација.

Стандардно, приказане су и прогнозе кретања у појединим областима у наредном периоду, добијене применом ARIMA прогностичких модела (у деловима: Индустрија, Унутрашња трговина и Спољна трговина).

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију – укупно.

САДРЖАЈ

1. Бруто домаћи производ	7
2. Индустијска производња	9
3. Грађевинарство	13
4. Спољна трговина	18
5. Унутрашња трговина	26
6. Цене	29
7. Тржиште рада	31
8. Зараде	36
9. Туризам	40
10. Индекс економске климе	43
11. Регионалне економске асиметричности	49
12. Пољопривреда	54
13. Пословне услуге	60
14. Саобраћај и телекомуникације	70

1.

БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД

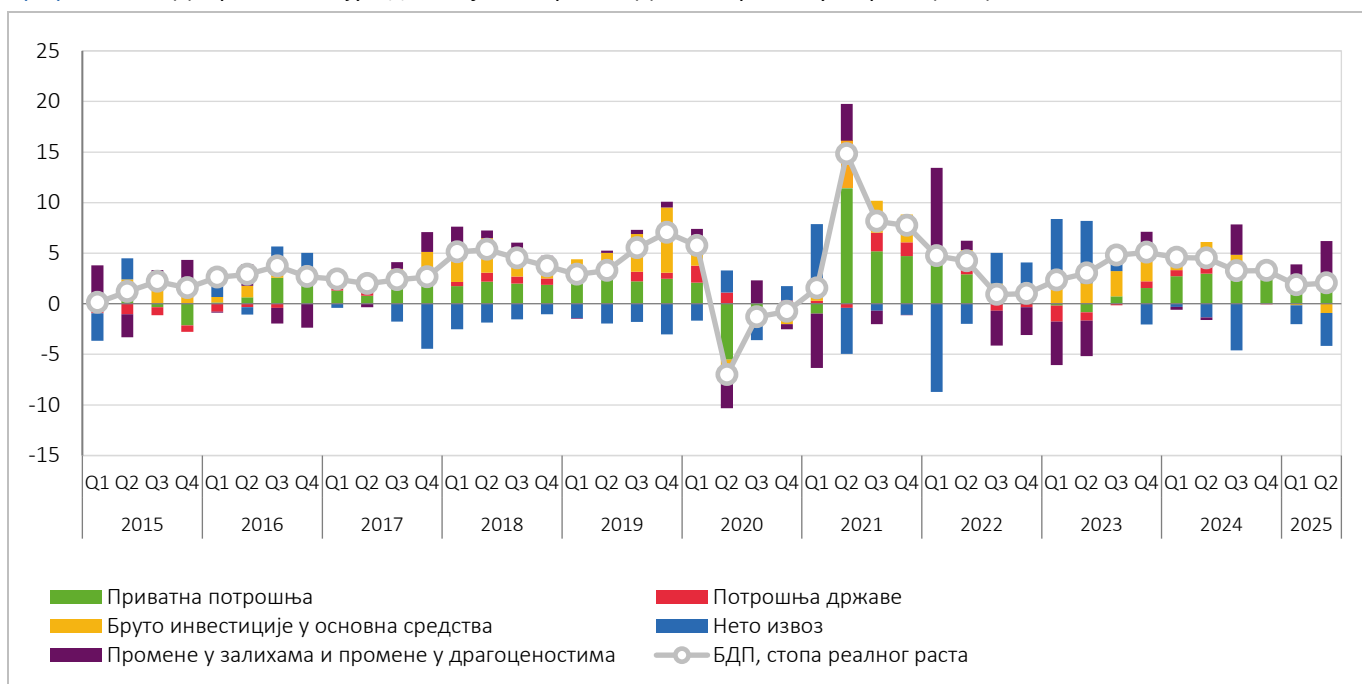
У другом кварталу 2025. године остварен је реални раст БДП-а од 2,1% у односу на исти период претходне године. На позитивно кретање БДП-а у овом кварталу најзначајније је утицао сектор услуга, осим трговине, са 1,6 п. п.

Посматрано по агрегатима употребе, у другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим периодом претходне године, приватна потрошња остварила је реални раст од 3,0% и позитивно допринела кретању БДП-а са 2,0 п. п. Инвестициона активност смањена је за 4,0% у поређењу са истим периодом претходне године (допринос кретању БДП-а од -0,9 п. п.). Извоз и увоз остварили су стопе раста од 4,6% и 9,8%, са доприносом кретању БДП-а од 2,5 п. п. и 5,7 п. п., респективно (табела 1.1 и графикон 1.1).

Табела 1.1. БДП – агрегати употребе, међугодишње стопе реалног раста, Q1 2023 – Q2 2025. (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
БДП	2,3	3,0	4,8	5,1	4,6	4,5	3,2	3,3	1,9	2,1
Приватна потрошња	-0,2	-1,3	1,0	2,5	4,4	4,7	3,9	3,8	1,7	3,0
Државна потрошња	-8,4	-4,4	-0,9	3,6	3,6	4,6	2,6	-0,3	0,5	3,7
Бруто инвестиције у основна средства	7,9	9,3	10,4	10,8	7,9	10,1	8,4	1,1	-0,8	-4,0
Извоз	8,7	3,0	-0,7	0,6	2,7	6,7	7,4	8,1	8,6	4,6
Увоз	-2,2	-6,1	-1,8	3,7	3,1	8,4	14,7	7,1	11,3	9,8

Графикон 1.1. Доприноси међугодишњој стопи раста БДП-а – агрегати употребе (п. п.)

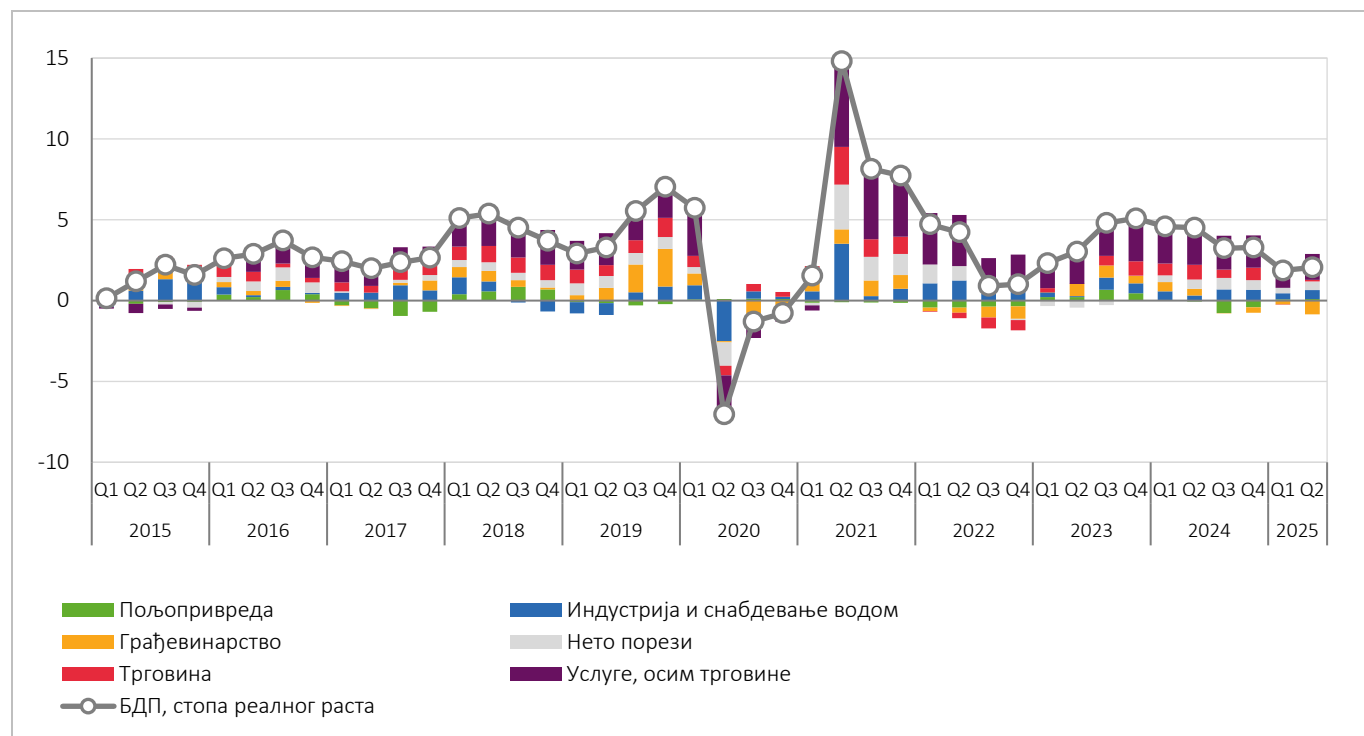

Посматрано са производне стране, на позитивно кретање БДП-а у другом кварталу 2025. године највише је утицао сектор услуга, осим трговине, са 1,6 п. п.

Табела 1.2. БДП – производна страна, међугодишње стопе реалног раста, Q1 2023 – Q2 2025. (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
БДП	2,3	3,0	4,8	5,1	4,6	4,5	3,2	3,3	1,9	2,1
Пољопривреда	8,1	6,5	8,2	6,9	-7,7	-8,1	-8,8	-7,6	2,0	3,0
Индустрија и снабдевање водом	1,0	0,2	4,1	3,1	2,9	1,7	3,6	3,5	2,0	3,0
Грађевинарство	0,8	17,0	15,3	8,0	14,0	8,2	-0,3	-5,8	-5,3	-16,1
Трговина	2,5	0,0	6,0	8,6	7,1	9,1	4,9	6,9	-0,1	0,8
Услуге, осим трговине	4,2	5,5	5,2	6,0	4,7	4,9	4,6	4,3	2,7	3,3
Нето порези	-2,4	-2,4	-1,8	-0,1	2,9	3,6	5,0	4,2	2,3	3,4

Графикон 1.2. Доприноси међугодишњој стопи раста БДП-а – производна страна (п. п.)

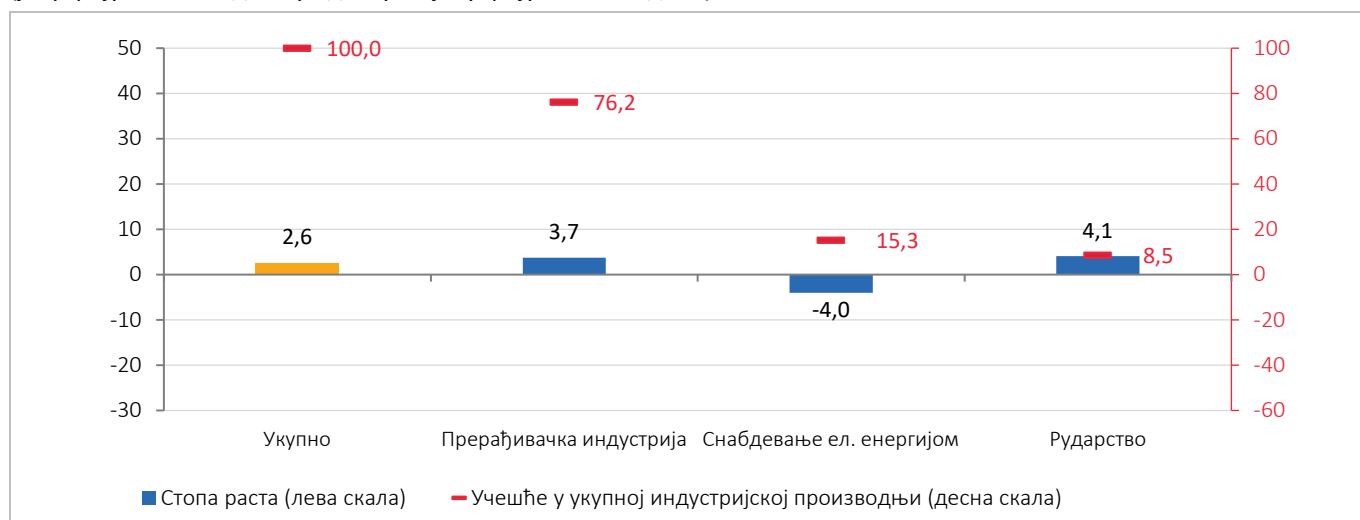

2. ИНДУСТРИЈСКА ПРОИЗВОДЊА

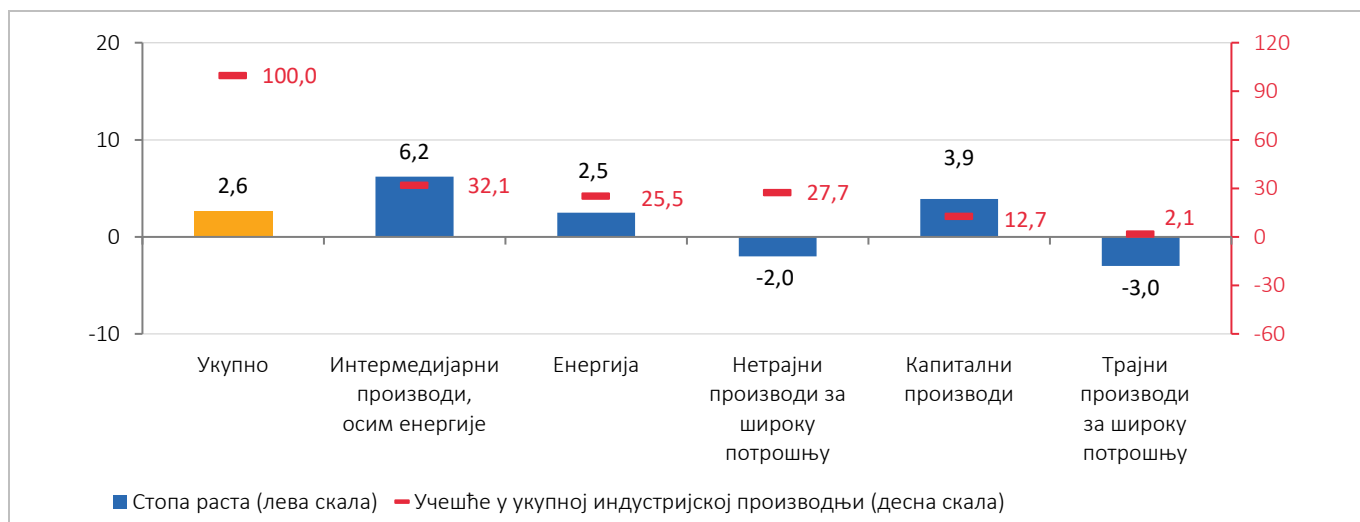
2.1. УКУПНА ИНДУСТРИЈСКА ПРОИЗВОДЊА

Укупна индустријска производња у Републици Србији у периоду јануар–јун 2025. године била је за 2,6% виша него у истом периоду претходне године. Раст је остварен у секторима *Прерађивачка индустрија* (3,7%) и *Рударство* (4,1%), док је у сектору *Снабдевање ел. енергијом, гасом, паром и климатизација* остварен пад од -4,0%.

Графикон 2.1. Кумулативно кретање укупне индустријске производње и њених сектора, стопе раста (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године)

Графикон 2.2. Стопе раста индустријске производње по намени (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године)

Сектор **Прерађивачка индустрија** дао је највећи допринос (2,9 п. п.) расту укупне индустрије у периоду јануар–јун 2025. / јануар–јун 2024. године. Следи допринос сектора **Рударство** (0,4 п. п.), док је сектор **Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација** у овом периоду дао негативан допринос шестомесечном расту индустријске производње (-0,7 п. п.).

Табела 2.1. Индустриска производња, индекси (поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q1-Q3 ¹
Индустриска производња – укупно	102,5	100,9	103,7	102,8	102,9	101,3	103,4	103,9	102,1	103,1	103,0
Прерађивачка индустрија	98,5	99,0	102,1	102,8	103,1	102,4	106,4	105,6	103,7	103,8	103,5
Снабдевање ел. енергијом	118,6	114,8	111,1	106,6	100,3	89,4	86,9	96,6	94,3	98,3	...
Рударство	104,5	94,3	105,8	95,3	106,4	116,5	104,4	105,0	104,9	103,4	...

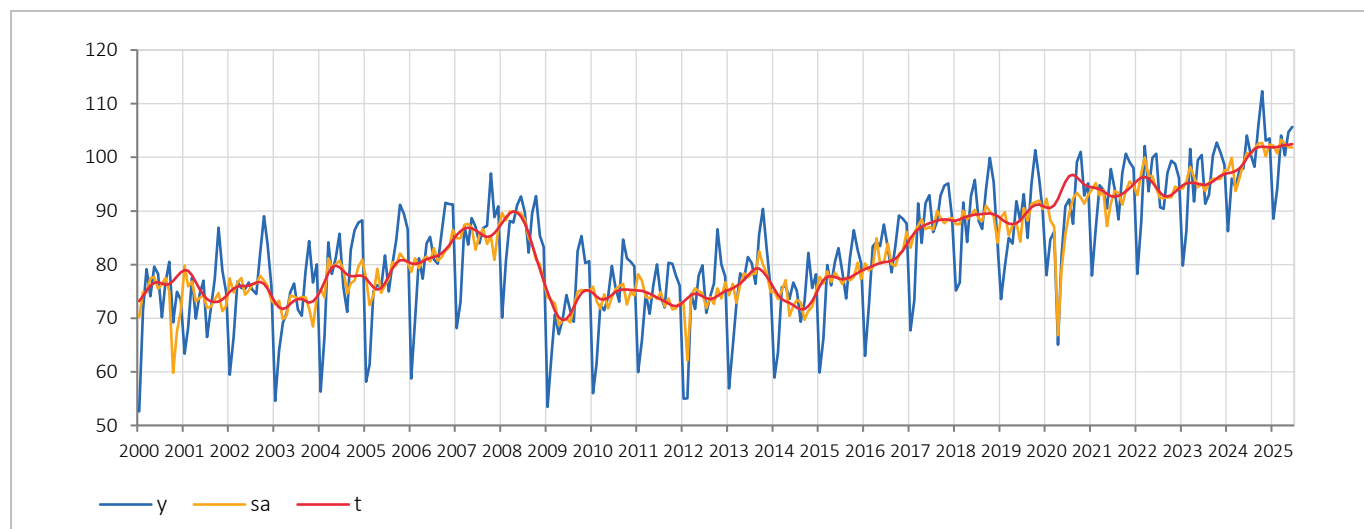
¹ Прогноза (добијена на бази модела анализе временских серија).

2.2. ПЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА (Ц)

(учешће од 76,2% у укупном индексу индустриске производње)

Тренд циклус компонента Прерађивачке индустрије у другом кварталу 2025. године бележи раст (графикон 2.3).

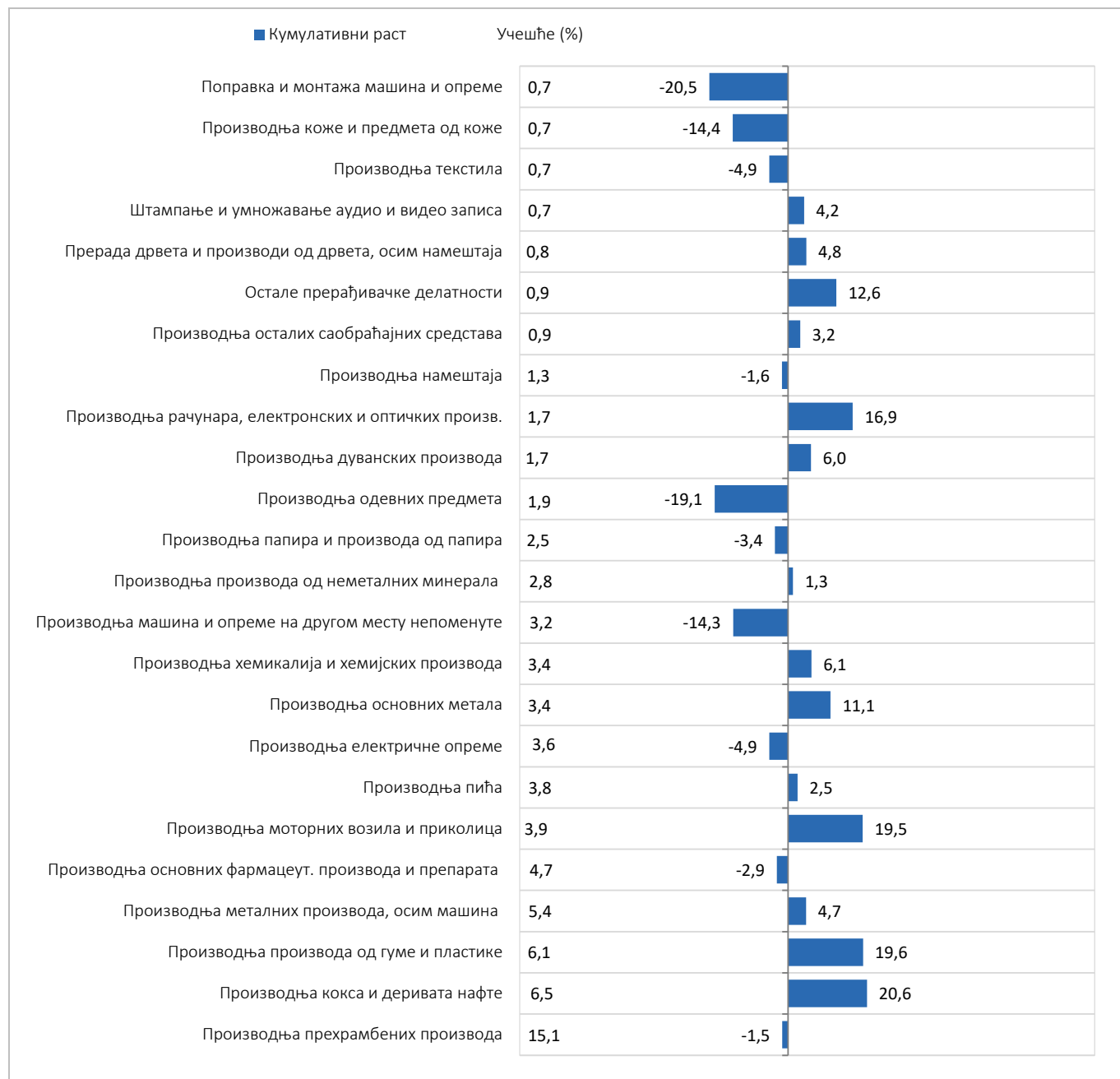
Графикон 2.3. Компоненте временске серије Прерађивачке индустрије, индекси (у – оригинална серија, са – серија са искљученом сезонском компонентом, т – тренд-циклус компонента, просек 2024 = 100)

Посматрано по областима, Прерађивачка индустрија је у периоду јануар–јун 2025. године забележила раст у 14 од 24 области (заједно учествују са 41,9% у укупној индустрији) у односу на исти период 2024. године. Најзначајније области – мерено учешћем у укупној индустријској производњи – у којима су остварени позитивни резултати у периоду јануар–јун 2025. године јесу: Производња кокса и деривата од нафте (раст од 20,6%), Производња производа од гуме и пластике (раст од 19,6%) и, Производња металних производа осим машина (раст од 4,7%).

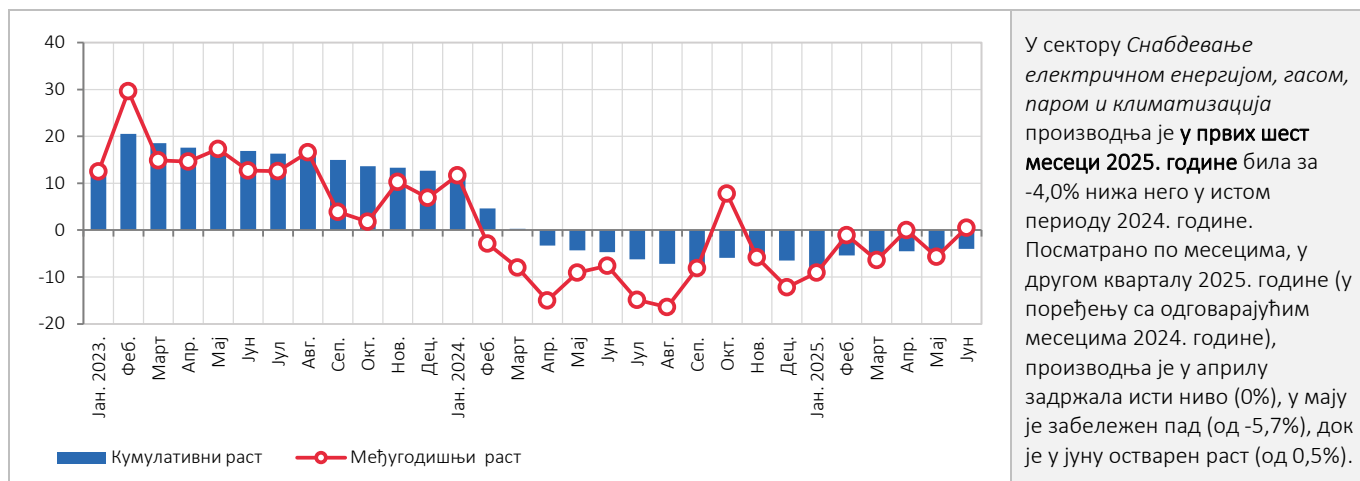
Пад је забележен у 10 области (заједно учествују са 34,4% у укупној индустријској производњи): Производња прехранбених производа (пад од -1,5%), Производња основних фармацеутских производа и препарата (пад од -2,9%) и Производња електричне опреме (пад од -4,9%).

Графикон 2.4. Прерађивачка индустрија по областима, кумулативне стопе раста (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године) (области су поређане према растућем учешћу у укупној индустријској производњи)

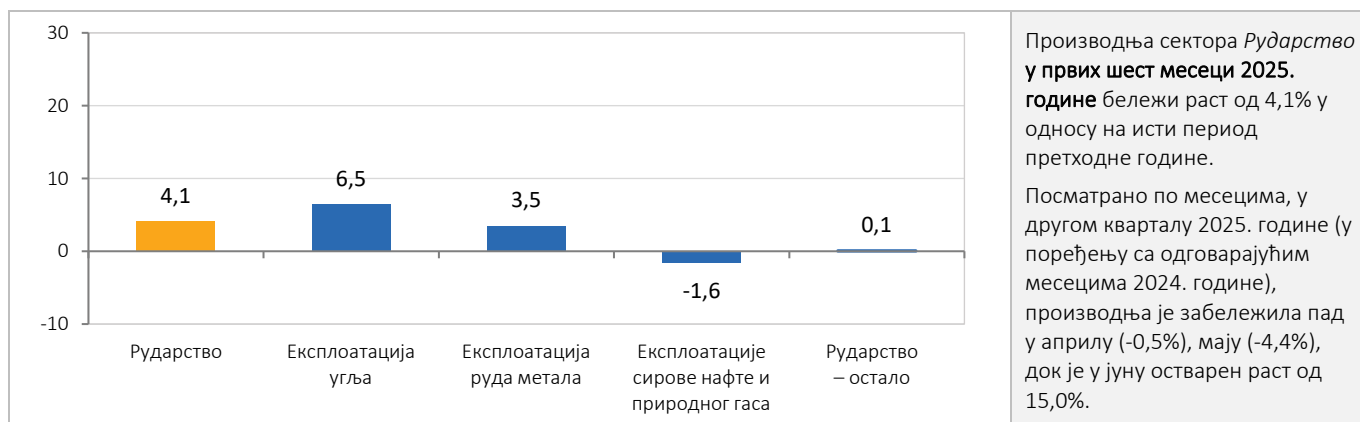
2.3. СНАБДЕВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ, ГАСОМ, ПАРОМ И КЛИМАТИЗАЦИЈА (Д) (учешће од 15,3% у укупном индексу индустријске производње)

Графикон 2.5. Кумулативне и међугодишње стопе раста у енергетском сектору (%) (кумулативне – период у односу на исти период претходне године; међугодишње – месец у односу на исти месец претходне године)

2.4. РУДАРСТВО (Б) (учешће од 8,5% у укупном индексу индустријске производње)

Графикон 2.6. Кумулативне стопе раста у сектору Рударство (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године)

КАКО ТУМАЧИТИ ВРЕМЕНСКУ СЕРИЈУ?

Сезонски ефекти могу унети дисторзије у кретање серије, маскирајући на тај начин њену „праву“ природу и важне карактеристике неопходне за детаљну анализу појаве. Приликом одабира индикатора који ће се користити у анализама (оригинални, десезонирани или тренд) треба обратити пажњу на природу посматране серије и сврху анализе која се спроводи. Три одвојене компоненте (добијене дезагрегацијом серије), заједно са оригиналном серијом, описују различите аспекте једне појаве и користе се за различите аналитичке сврхе – у зависности од интересовања истраживача. Десезониране вредности користе се за поређење узастопних периода и процењивање потенцијалне вредности неке серије када ефекти календара и сезоне не би постојали, као што је случај код индустријске производње.

3. ГРАЂЕВИНАРСТВО

3.1. ГРАЂЕВИНСКА АКТИВНОСТ

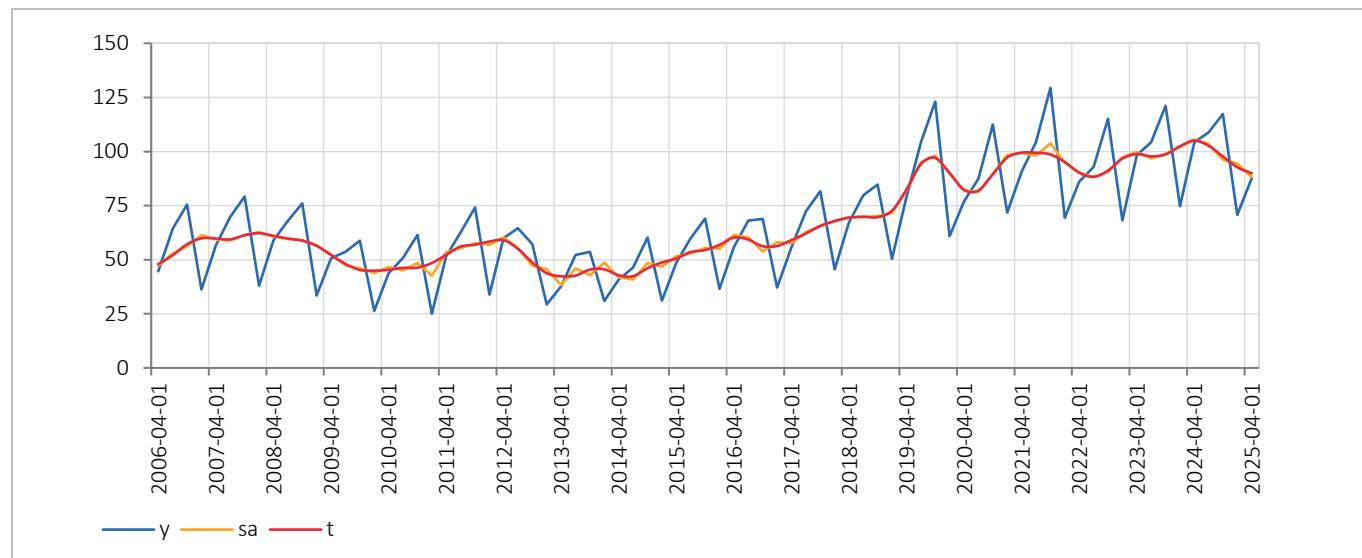
У другом кварталу 2025. године грађевинска активност на територији Републике Србије, у односу на исти период претходне године, смањена је за 12,7% у текућим ценама, док је у сталним ценама то смањење износило 16,1%.

Посматрано према врсти грађевина, вредност изведених радова на зградама бележи раст (5,8%), а на осталим грађевинама (саобраћајнице, цевоводи, сложене индустријске грађевине и сл.) бележи пад од 26,2%, у сталним ценама.

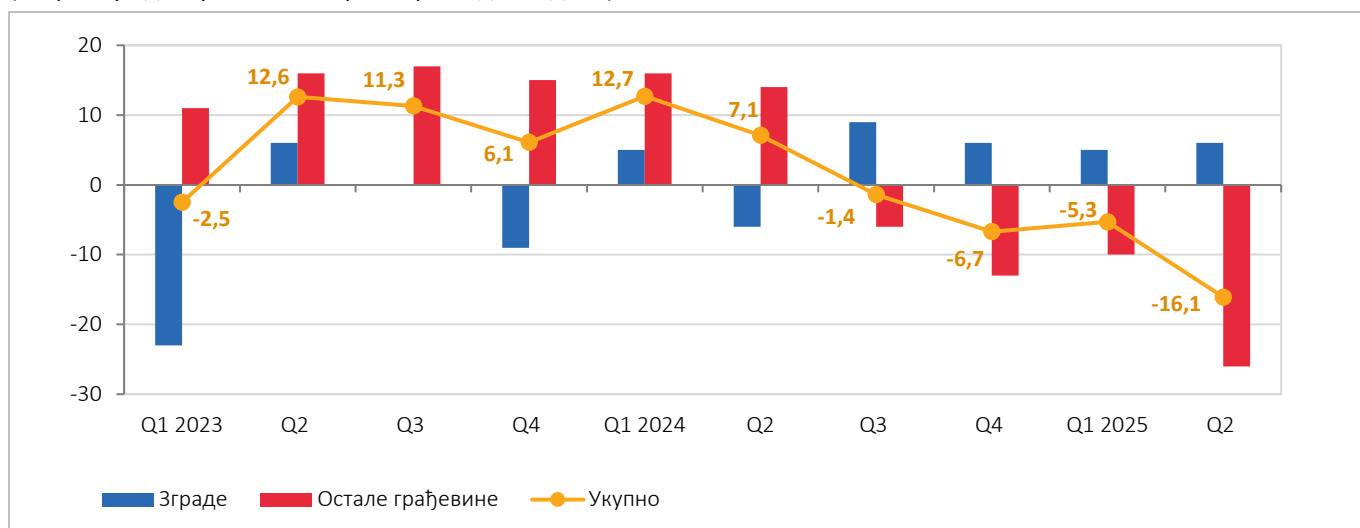
Табела 3.1. Вредност изведених грађевинских радова, квартални индекси (поређење са istim периодом претходне године)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Текуће цене	109,2	121,1	119,3	113,9	122,0	114,9	104,9	99,6	98,6	87,3
Сталне цене	99,5	117,9	115,8	111,1	118,3	110,2	104,0	98,1	94,4	83,9

Графикон 3.1. Компоненте временске серије вредности изведених грађевинских радова на територији Републике Србије у сталним ценама, индекси (y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента, просек 2021 = 100)

Графикон 3.2. Вредност изведених грађевинских радова у сталним ценама, стопе раста (%)
(квартал у односу на исти квартал претходне године)

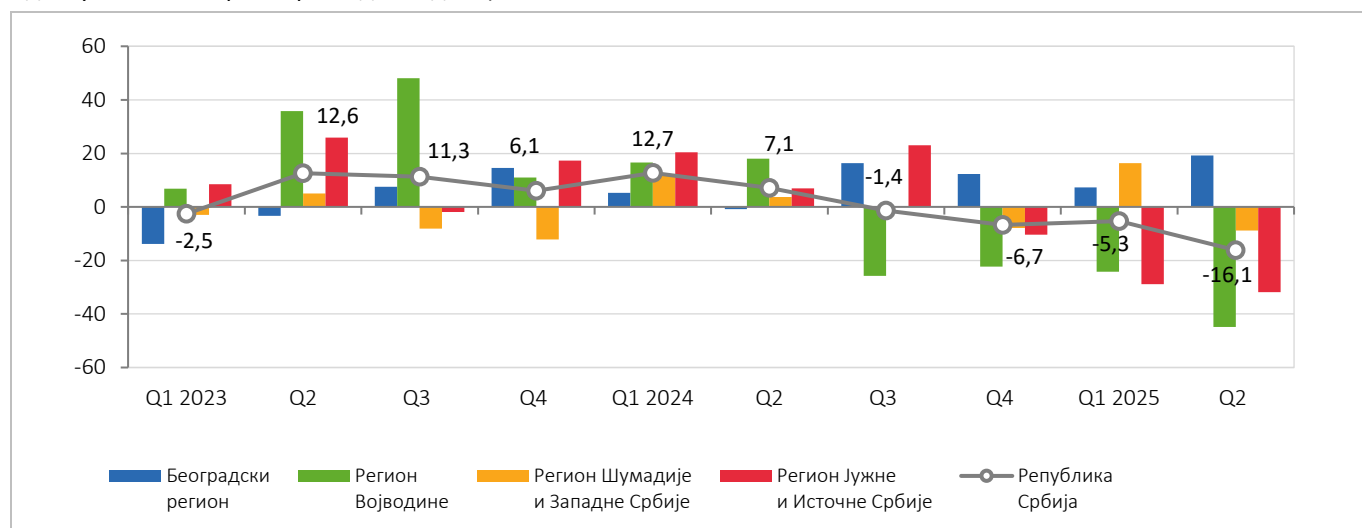
Посматрано по регионима (графикон 3.3), **значајан раст** вредности изведених грађевинских радова (19,2%) забележен је **у Београдском региону**. Повећање се уочава на свим врстама грађевина, а посебно на зградама. Највећа градилишта у Београду у посматраном кварталу била су: *Београд на води*, *Ехро* и неколико великих стамбено-пословних комплекса на целој територији града.

У односу на исти квартал прошле године, вредност грађевинских радова је скоро преполовљена у **Региону Војводине**. Главни разлог је завршетак радова на пројекту мађарско-српске железнице, чија је реализована вредност у другом кварталу 2024. била изузетно висока. С друге стране, вредности на стамбеним и нестамбеним зградама од почетка године бележе раст.

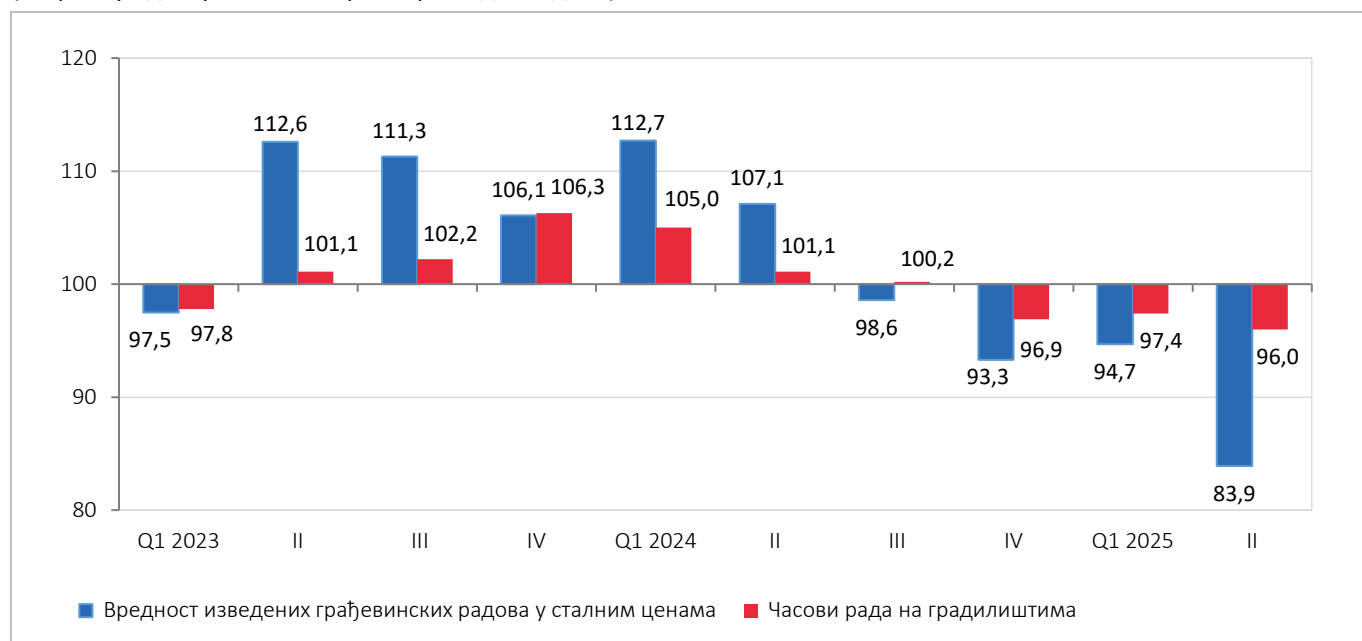
Вредности изведених грађевинских радова опала је и у **Региону Јужне и Источне Србије (-31,8%)** и на зградама, и на осталим грађевинама. На пад индекса највише су утицали пројекти чија је реализација завршена у претходном периоду или су у завршној фази изградње: *Чиста Србија* (изградња комуналне и канализационе инфраструктуре у Врању и Сврљигу), изградња и реконструкција Аеродрома „Константин Велики“ у Нишу и реконструкција пруге Ниш–Димитровград.

Пад грађевинске активности забележен је и у **Региону Шумадије и Западне Србије** и износи -8,8% у сталним ценама, у односу на исти период претходне године. Посматрано према врсти грађевина, забележена је повећана вредност радова на нестамбеним зградама и сложеним индустријским грађевинама, док је на стамбеним зградама и саобраћајницама евидентиран пад грађевинске активности. Ефекат високе базе је и овде присутан – наиме, у 2024. години извођени су веома интензивни радови на брзој саобраћајници Шабац–Лозница, која је исте године и завршена.

Графикон 3.3. Вредност изведених грађевинских радова по регионима, у сталним ценама, стопе раста (%) (квартал у односу на исти квартал претходне године)

Графикон 3.4. Вредност изведених грађевинских радова и часови рада на градилиштима, упоредни преглед, индекси (квартал у односу на исти квартал претходне године)

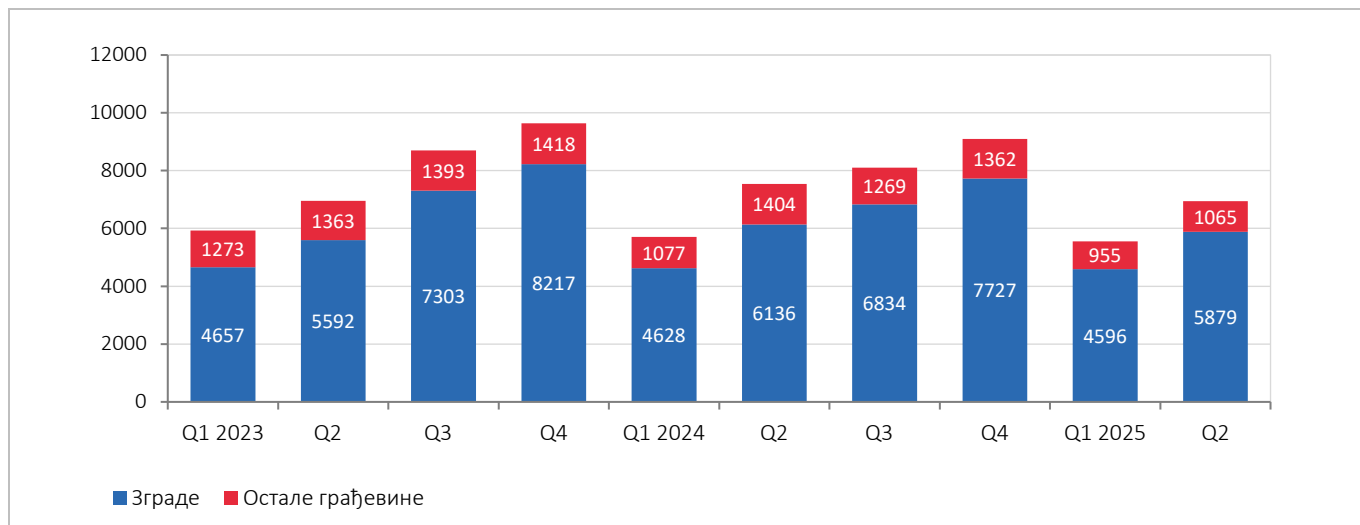
На графикону 3.4 дат је упоредни преглед кретања часова рада и вредности изведених радова на градилиштима. Ефективни часови рада су у порасту од другог квартала 2023. године, што је у складу са повећањем вредности изведених радова. Највећи раст часова рада остварен је у четвртном кварталу 2023. године (6,3%). Од четвртог квартала 2024. године грађевинска активност опада и то показују оба индикатора – и вредност изведених грађевинских радова и часови рада.

3.2. ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

Поред вредности изведених радова и часова рада на градилиштима, статистика грађевинарства води месечну евиденцију и о издатим **грађевинским дозволама и решењима**, којима се одобрава извођење грађевинских радова у Републици Србији и који показују будуће кретање грађевинске активности.

У другом кварталу 2025. године издато је укупно 6 944 грађевинске дозволе. Највећи број тих дозвола (5 879) односи се на извођење радова на зградама, а остатак (1 065) на радове у вези са саобраћајном инфраструктуром, цевоводима и сложеним индустријским грађевинама. Укупан број дозвола издатих у другом кварталу мањи је за 7,9% у односу на исти период претходне године.

Графикон 3.5. Број издатих грађевинских дозвола за зграде и остале грађевине

Укупна предвиђена вредност радова, према издатим дозволама, у другом кварталу 2025. године износи 211 854 мил. РСД, што представља пад од 16,5% у односу на исти квартал претходне године.

Највеће учешће у предвиђеној вредности у другом кварталу има Београдски регион (34,7%), затим следе Регион Војводине (31,3%), Регион Шумадије и Западне Србије (23,1%) и Регион Јужне и Источне Србије (11,0%).

Графикон 3.6. Предвиђена вредност радова према издатим дозволама, по регионима; учешће у %¹

РЕЧНИК ТЕРМИНА

Вредност изведених грађевинских радова је најважнији индикатор кретања грађевинске активности у Републици Србији. Представља вредност изведених радова на грађевини коју је извештајна јединица извела са радницима које је непосредно ангажовала за извођење радова.

Вредност изведених радова укључује: вредност рада, вредност уграђеног материјала и готових производа за уградњу, утрошене енергенте и остале трошкове у вези са извођењем радова на грађевини. Вредност изведених радова не укључује: вредност радова подизвођача, трошкове набавке земљишта, пројектовања, надзора и ПДВ-а.

За дефлационирање вредности изведених грађевинских радова, у складу са препорукама Евростата, користи се Индекс трошкова у грађевинарству.

Према Класификацији грађевина, која се примењује од 2004. године, а која је у потпуности усаглашена са класификацијом Евростата (*Classification of Types of Constructions*), све грађевине се могу класификовати на два подручја: зграде и остале грађевине.

Вредност на зградама обухвата вредност радова изведених на стамбеним и нестамбеним зградама.

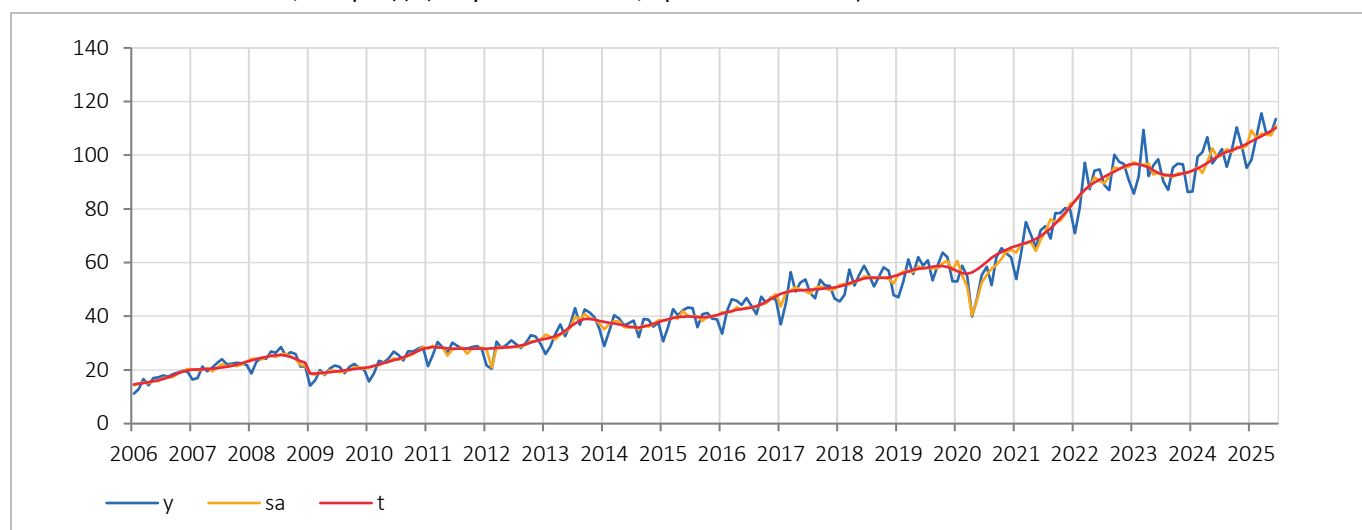
Остале грађевине, поред саобраћајне инфраструктуре (путеви, железничке пруге, мостови и сл.), обухватају и радове изведене на цевоводима, сложеним индустријским грађевинама и осталим непоменутиим грађевинама (нпр. грађевине за спорт).

4. СПОЉНА ТРГОВИНА

4.1. ИЗВОЗ РОБЕ (по текућем курсу, у еврима)

Укупна вредност извоза робе у Републици Србији у периоду јануар–јун 2025. године виша је за 10,2% у односу на исти период 2024. године. На кретање укупног извоза највише су утицали раст од 11,2% у извозу сектора Прерађивачке индустрије, који чини 87,8% укупног извоза. Следећи по учешћу (5,5%) био је сектор Рударство, који је остварио кумулативни раст од 4,9%.

Графикон 4.1. Компоненте временске серије извоза, индекси (y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента, просек 2024 = 100)

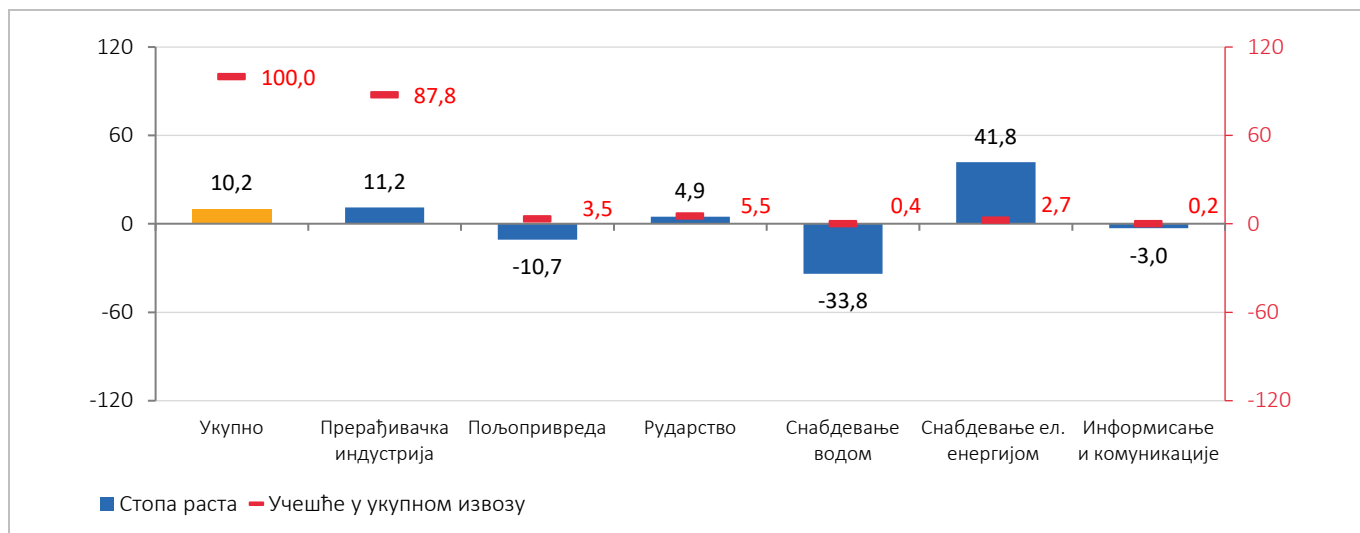

Табела 4.1. Извоз робе по секторима КД (2010), квартални индекси (поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q1-Q3 ¹
Извоз робе – укупно	115,6	103,9	98,8	98,1	100,0	105,6	110,1	110,7	111,4	109,7	109,5
Прерађивачка индустрија	112,1	107,4	101,8	101,1	104,9	105,2	110,9	111,2	110,0	112,1	
Пољопривреда, шумарство и рибарство	72,8	56,7	72,9	116,4	143,5	161,1	129,8	98,0	99,1	80,8	
Рударство	125,3	58,7	84,9	65,1	78,7	163,7	112,2	119,9	129,6	97,6	

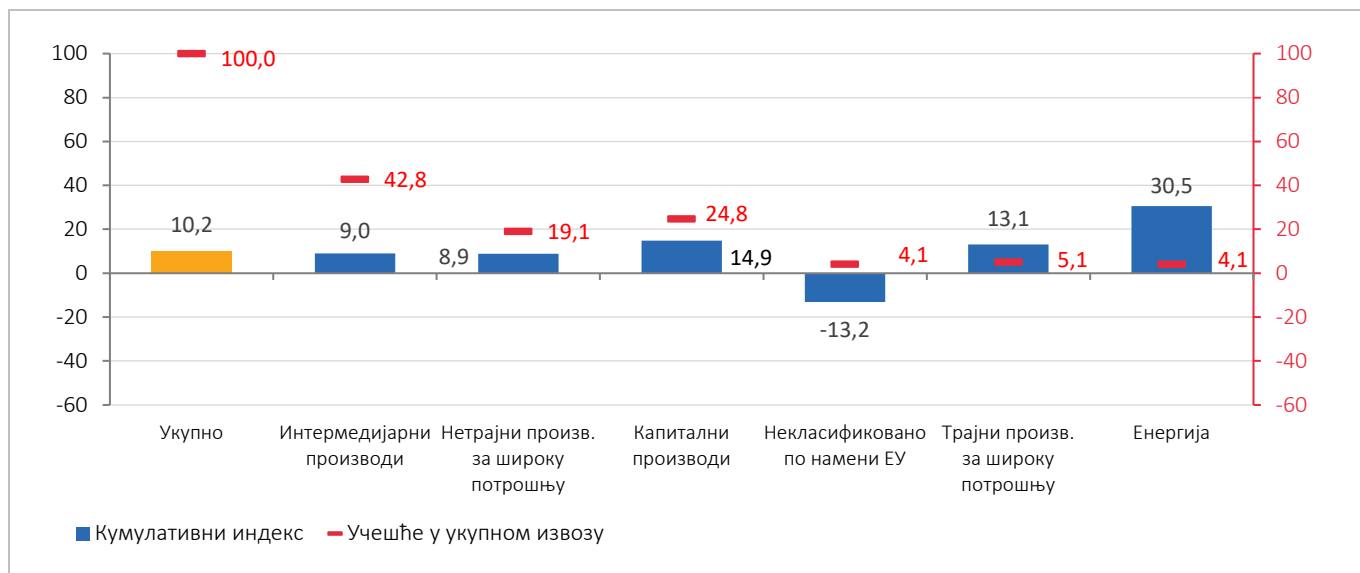
¹ Прогноза (добијена на бази модела анализе временских серија).

Графикон 4.2. Кумулативне стопе раста извоза по секторима КД (2010) и учешће сектора у извозу (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године)

Посматрано према **наменским групама**, највећи утицај (допринос 3,9 п. п.) на кретање укупног извоза у периоду јануар–јун 2025. године имао је извоз интермедијарних производа (учешће од 42,8%, раст од 9,0%) и капиталних производа (учешће од 24,8%, раст од 14,9% и допринос од 3,5 п. п.).

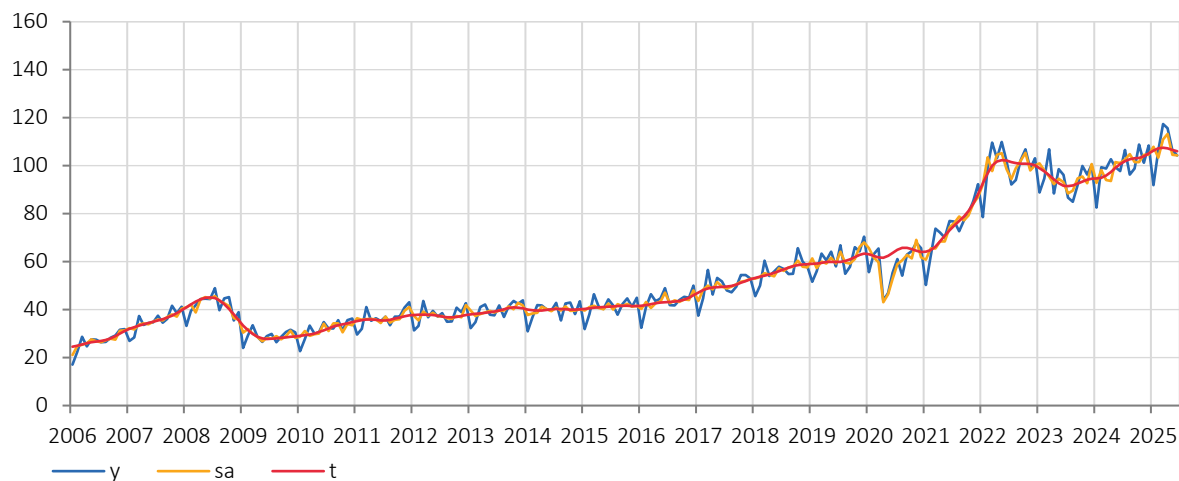
Графикон 4.3. Кумулативне стопе раста извоза по економској намени Европске уније (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године)

4.2. УВОЗ РОБЕ (по текућем курсу, у еврима)

Укупна вредност увоза робе у Републици Србији у периоду јануар–јун 2025. године већа је за 10,6% у односу на исти период 2024. године. На кретање укупног увоза највише су утицали раст од 4,1% у увозу сектора Прерађивачка индустрија, који чини 71,7% укупног увоза, и раст од 32,5% увоза сектора Некласификовано по КД, који чини 13,5% укупног увоза у периоду јануар–јун 2025. године.

Графикон 4.4. Компоненте временске серије увоза, индекси (у – оригинална серија, са – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента, просек 2024 = 100)

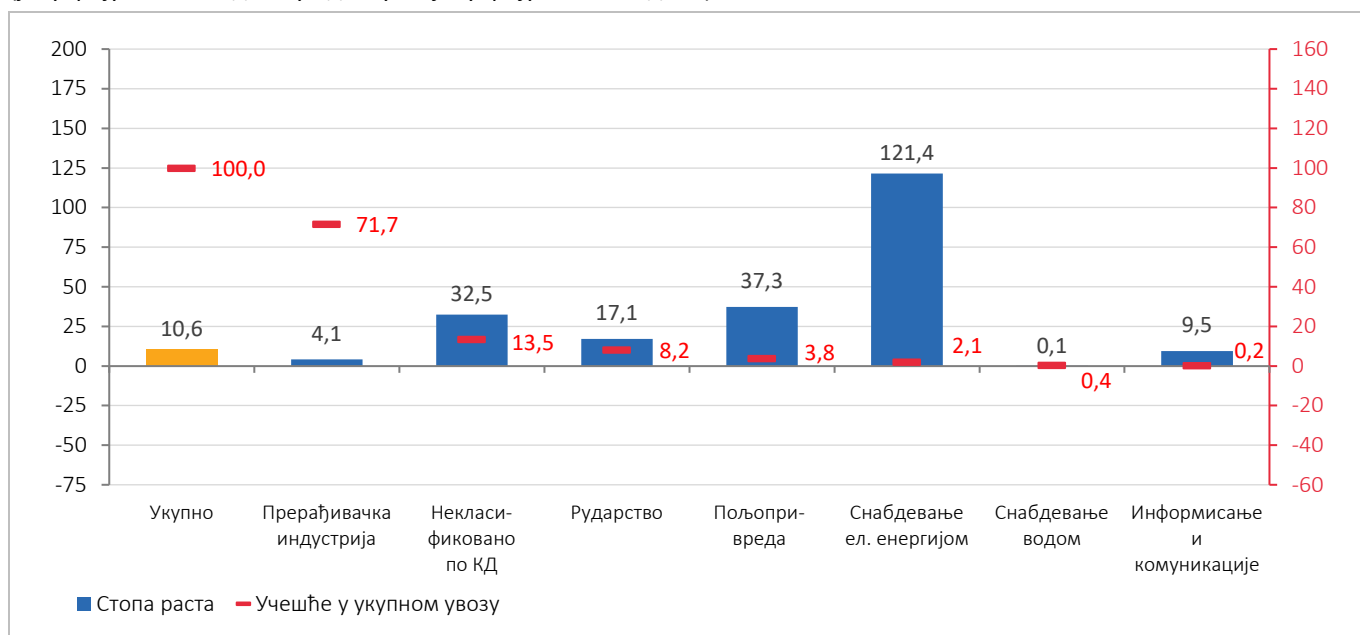

Табела 4.2. Увоз робе по секторима КД (2010), квартални индекси (поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q1-Q3 ¹
Увоз – укупно	101,0	89,9	91,3	96,1	96,7	105,9	114,5	107,4	112,7	108,9	109,0
Прерађивачка индустрија	103,1	89,6	93,7	99,4	102,9	113,9	112,0	106,0	107,1	101,8	
Пољопривреда, шумарство и рибарство	125,5	110,7	100,0	89,3	103,0	110,9	134,0	154,2	128,5	148,5	
Рударство	96,4	81,4	87,3	84,5	72,5	61,2	129,1	95,0	121,6	114,7	

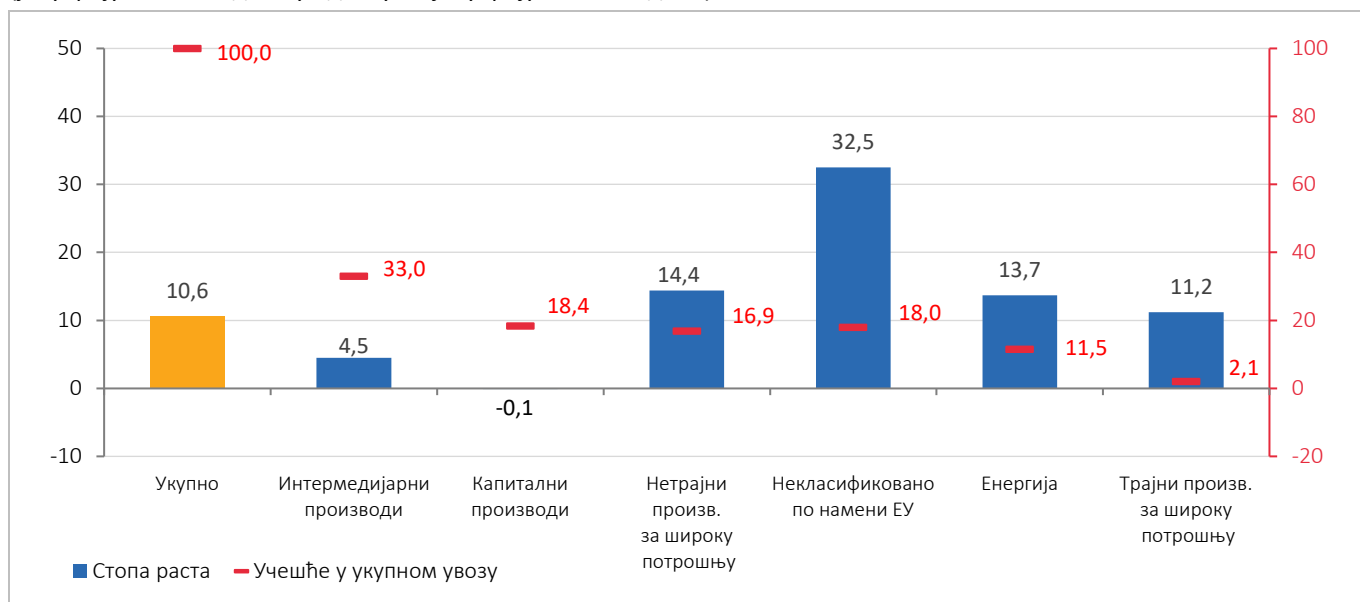
¹ Прогноза (добijена на бази модела анализе временских серија).

Графикон 4.5. Кумулативне стопе раста увоза по секторима КД (2010) и учешће сектора у увозу (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године)

Посматрано према **наменским групама**, највећи утицај (допринос од 4,9 п. п.) на кретање укупног увоза у периоду јануар–јун 2025. године имао је увоз некласификованих производа по намени ЕУ (учешће од 18,0%, раст од 32,5%) и нетрајних производа за широку потрошњу (учешће од 16,9%, раст од 14,4% и допринос 2,4 п. п.).

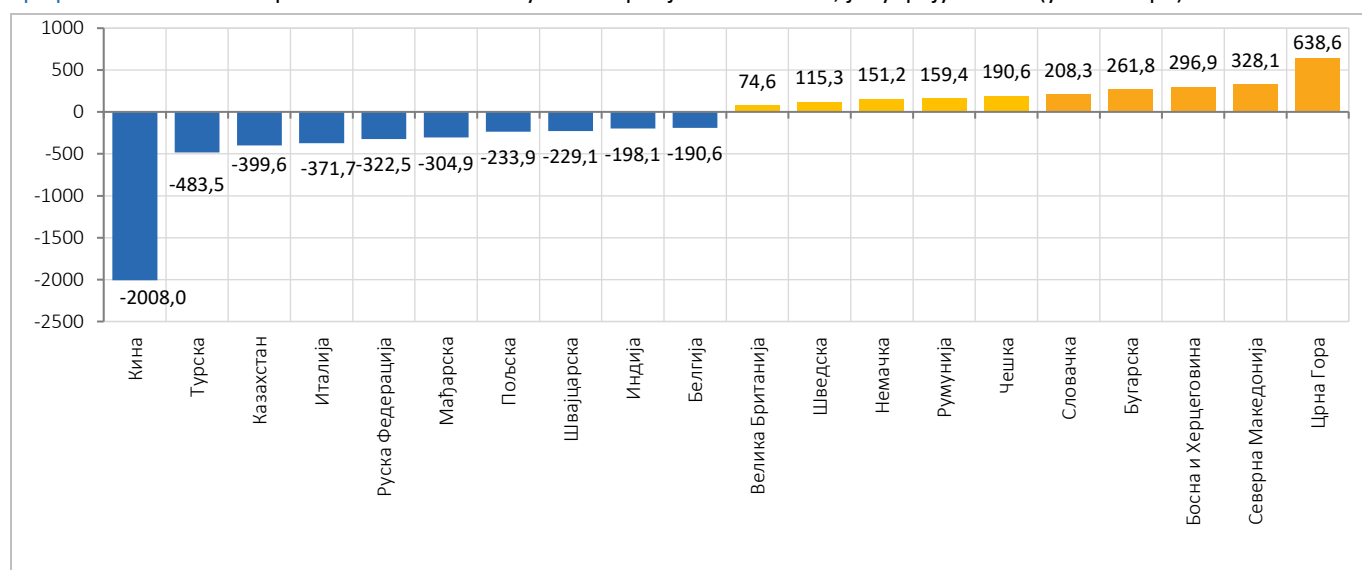
Графикон 4.6. Кумулативне стопе раста увоза по економској намени Европске уније (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године)

На графикону 4.7 приказан је спољнотрговински биланс Републике Србије по земљама, у периоду јануар–јун 2025. године. Од дванаест европских земаља са којима је Република Србија у овом периоду остварила највећи позитиван спољнотрговински салдо, односно суфицит (у износу од укупно 2,5 млрд. евра), Црна Гора је на првом месту (суфицит 638,6 мил. евра). Република Србија је у овом периоду у Црну Гору извезла највише прехранбених производа (15,9% од укупног извоза у ЦГ), електричне енергије, гаса и паре (8,2% од укупног извоза у ЦГ) и моторних возила и приколица (7,2% од укупног извоза у ЦГ).

Највећи спољнотрговински дефицит у периоду јануар–јун 2025. године забележен је са Кином (-2,0 млрд. евра) и Турском (-483,5 мил. евра). Посматрано по делатностима производа КД, увоз производа из Кине највише се састојао од увоза неklasификованих производа (23,0% од укупног увоза из Кине), непоменутих машина и опреме (15,4% од укупног увоза из Кине), као и рачунара, електронских и оптичких производа (12,6% од укупног увоза из Кине). Са Турском, негативан спољнотрговински салдо резултат је високе вредности увоза основних метала (18,9% од укупног увоза из Турске) и електричне опреме (11,3% од укупног увоза из Турске). Следе Казахстан (дефицит -399,6 мил. евра), Италија (-371,7 мил. евра) и Руска Федерација (-322,5 мил. евра).

Графикон 4.7. Спољнотрговински биланс Републике Србије по земљама, јануар–јун 2025. (у мил. евра)

4.3. НАЈВАЖНИЈИ СПОЉНОТРГОВИНСКИ ПАРТНЕРИ

Табела 4.3. Најважнији спољнотрговински партнери

Извоз	мил. EUR	Увоз	мил. EUR
Немачка	2569,6	Кина	2990,8
Босна и Херцеговина	1005,4	Немачка	2418,4
Италија	993,2	Италија	1364,9
Кина	982,8	Мађарска	1083,3
Мађарска	778,4	Турска	1029,8

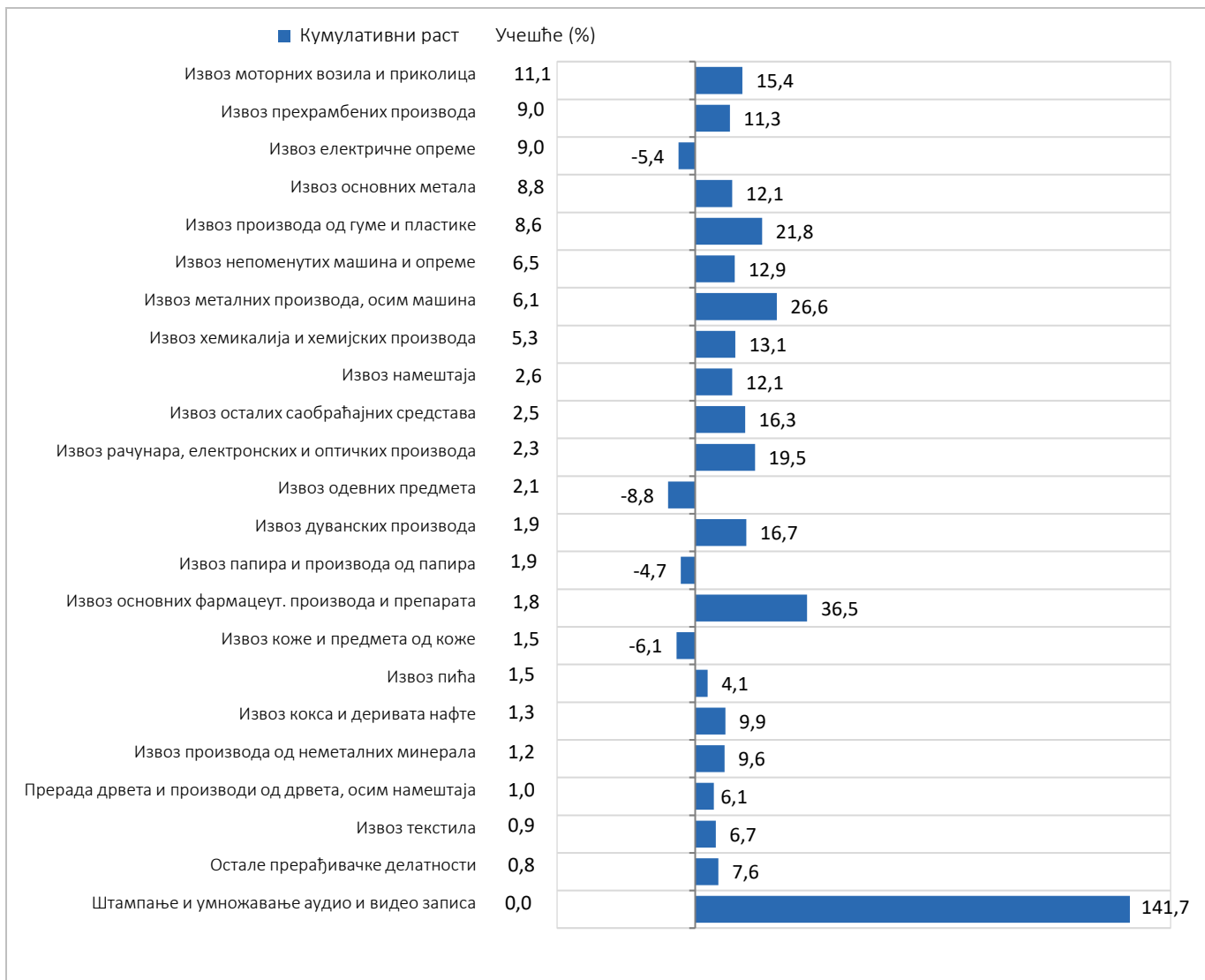
Најважнији спољнотрговински партнери у периоду јануар–јун 2025. године биле су земље са којима Република Србија има потписане споразуме о слободној трговини. Земље чланице ЕУ учествовале су са 57,9% у укупној трговинској размени, док је АПЕС (Азијско-пацифичко економско удружење) на другом месту, са 18,9% учешћа. Појединачно гледано, главни спољнотрговински партнери приказани су у табели 4.3.

4.4. ПРАРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА (Ц) (учешће од 87,8% у укупном извозу и 71,7% у укупном увозу)

Извоз прерађивачке индустрије у периоду јануар–јун 2025. године остварио је раст од 11,2% у односу на исти период 2024. године. Од 23 области бележи се кумулативни раст у 19 области, које заједно чине 73,2% у укупном извозу индустрије.

Извоз **моторних возила и приколица**, област са појединачно највећом вредношћу извоза (1,8 млрд. евра), остварио је кумулативни раст од 15,4%, са учешћем у укупном извозу од 11,1% (10,6% у истом периоду 2024. године). Извоз **електричне опреме** бележи кумулативни пад од -5,4% и вредност извоза од 1,5 млрд. евра, уз учешће од 9,0% у укупном извозу. Извоз **прехранбених производа**, област са вредношћу извоза од 1,5 млрд. евра и учешћем од 9,0% (8,9% у истом периоду 2024. године), бележи кумулативни раст од 11,3%. Извоз **основних метала** је област која је позиционирана на четвртм месту према вредности у укупном извозу прерађивачке индустрије, са учешћем од 8,8%, и бележи кумулативни раст од 12,1% и вредност извоза од 1,4 млрд. евра. Извоз **производа од гуме и пластике**, са вредношћу од 1,4 млрд. евра и учешћем у укупном извозу од 8,6%, бележи кумулативан раст од 21,8%.

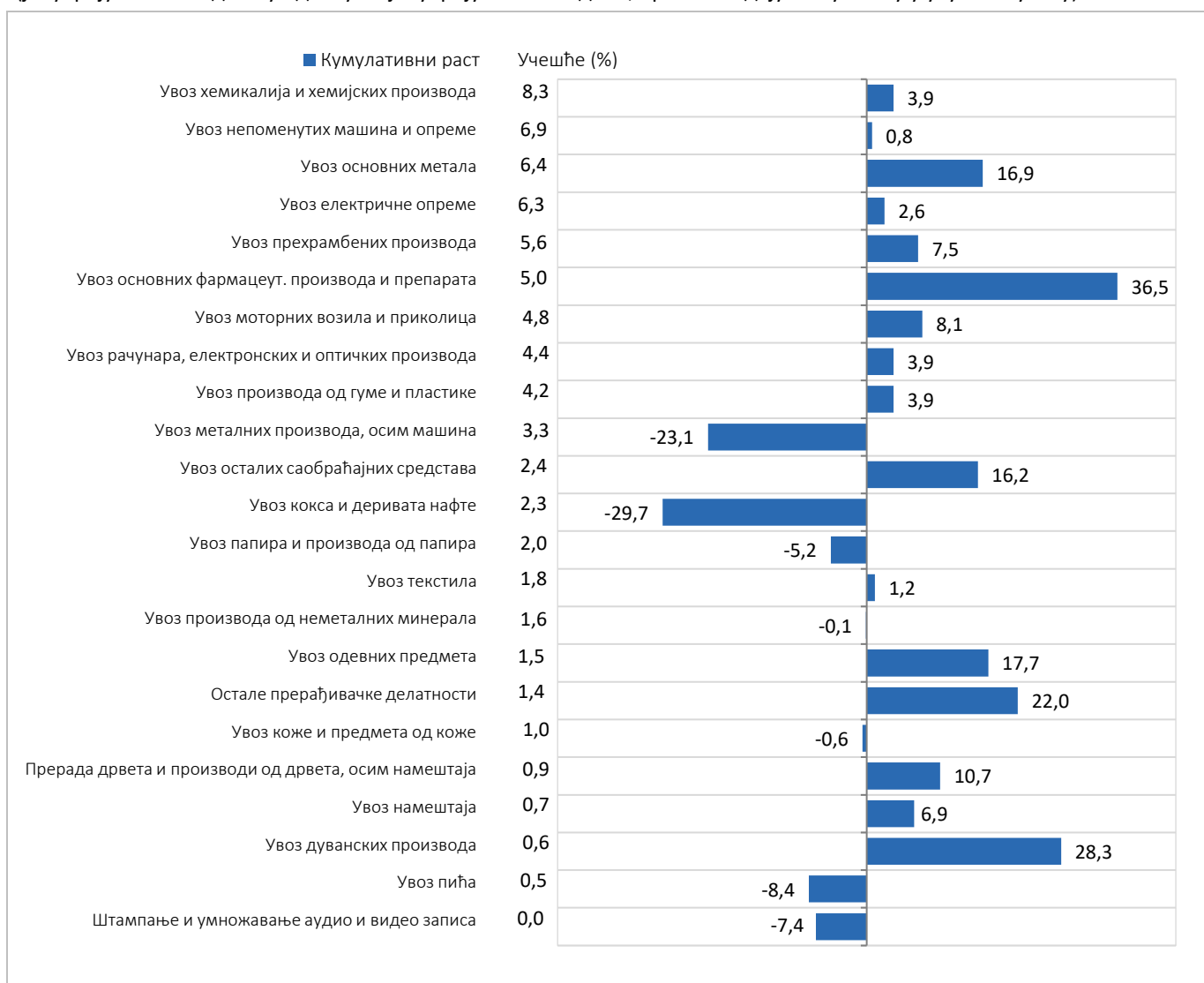
Графикон 4.8. Извоз прерађивачке индустрије по областима, кумулативни раст (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године, према опадајућем учешћу у укупном извозу)

Увоз прерађивачке индустрије у периоду јануар–јун 2025. године, у односу на исти период претходне године, остварио је раст од 4,1%. Од 23 области бележи се кумулативни раст у 16 области, које заједно чине 61,2% у укупном увозу индустрије.

Увоз **хемикалија и хемијских производа**, област са појединачно највећом вредношћу увоза (1,7 млрд. евра), остварила је кумулативни раст од 3,9%, са учешћем у укупном увозу од 8,3% (8,8% у истом периоду 2024. године). Увоз **непоменутих машина и опреме** бележи кумулативни раст од 0,8% и вредност увоза од 1,4 млрд. евра, уз учешће од 6,9% у укупном увозу (7,6% у истом периоду 2024. године). Увоз **основних метала**, са вредношћу од 1,3 млрд. евра и учешћем у укупном увозу од 6,4%, бележи кумулативан раст од 16,9%. Увоз **електричне опреме**, област са вредношћу увоза од 1,3 млрд. евра и учешћем од 6,3%, бележи кумулативни раст од 2,6%. Увоз **прехранбених производа** је област која је позиционирана на петом месту према вредности у укупном увозу прерађивачке индустрије, са учешћем од 5,6%, и бележи кумулативни раст од 7,5% и вредност увоза од 1,2 млрд. евра.

Графикон 4.9. Увоз прерађивачке индустрије по областима, кумулативни раст (%) (јануар–јун 2025. године у односу на јануар–јун 2024. године, према опадајућем учешћу у укупном увозу)

4.5. ПОЉОПРИВРЕДА, ШУМАРСТВО И РИБАРСТВО (А) (учешће од 3,5% у укупном извозу и 3,8% у укупном увозу)

Извоз овог сектора у периоду јануар–јун 2025. године остварио је пад од 10,7%, као и смањење учешћа у укупном извозу са 4,3% (у периоду јануар – јун 2024) на 3,5%, колико је забележено у периоду јануар–јун 2025. године. Овом резултату је највише допринео кумулативни пад од 16,6% извоза жита (осим пиринча), легуминоза и уљарица, групе која чини 61,9% извоза читавог сектора у посматраном периоду. Извоз јабучастог и коштичаваг воћа – следеће групе по учешћу (8,6%), забележио је пад од 38,4% у периоду јануар–јун 2025. године у односу на исти период 2024. године.

Посматрано са стране увоза, сектор Пољопривреда, шумарство и рибарство бележи раст од 37,3% у периоду јануар–јун 2025. године у односу на исти период 2024. године, као и учешће од 3,8% у укупном увозу. Група са највећим учешћем у овом сектору (20,1%) – Гајење поврћа, коренастих и кртоластих биљака, бележи раст од 25,8% у периоду јануар–јун 2025. године. Следеће по учешћу (19,5%) јесу групе: Гајење жита (осим пиринча), легуминоза и уљарица – која је остварила раст увоза од 55,1%, и Гајење биљака за припремање напитака – која је забележила раст у увозу овог сектора од 35,6% и учешће од 10,5%.

4.6. РУДАРСТВО (Б) (учешће од 5,5% у укупном извозу и 8,2% у укупном увозу)

Сектор Рударство бележи пад учешћа у укупном извозу – са 5,8% у периоду јануар–јун 2024. године на 5,5% у истом периоду текуће године. Остварена вредност извоза у периоду јануар–јун 2025. године износи 911,4 мил. евра, што је за 4,9% више у односу на исти период 2024. године. Овај резултат је последица раста (раст од 4,1%) извоза руда метала, групе која чини 97,8% извоза рударства у периоду јануар–јун 2025. године.

Вредност увоза овог сектора у периоду јануар–јун 2025. године износи 1,7 млрд. евра, што представља учешће од 8,2% у укупном увозу (7,8% у истом периоду 2024. године). У периоду јануар–јун 2025. године, у сектору Рударство остварен је раст увоза од 17,1% у односу на исти период 2024. године.

Раст увоза у овом сектору највећим делом је проузрокован растом од 23,4% у увозу сирове нафте и природног гаса, групе која чини 79,9% увоза читавог сектора.

РЕЧНИК ТЕРМИНА

Роба која није класификована по КД (2010) обухвата робу на складиштењу, робу у слободној зони, као и робу за коју није попуњена царинска тарифа.

5. УНУТРАШЊА ТРГОВИНА

5.1. ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА МАЛО (Област 47 Класификације делатности)

Промет робе у трговини на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима, у другом кварталу 2025. године, у односу на исти квартал 2024. године, забележио је раст у текућим ценама од 6,4%, а у сталним ценама од 3,8%. У првој половини 2025. године, у односу на исти период претходне године, промет робе у трговини на мало у текућим ценама био је за 5,6% већи а у сталним ценама за 2,4%. У другом кварталу 2025. године промет у трговини на мало у текућим ценама био је већи за 7,4%, док је у сталним ценама забележен раст од 4,7% у односу на прошлогодишњи просек.

Табела 5.1. Промет робе у трговини на мало, индекси (поређење са истим периодом претходне године)

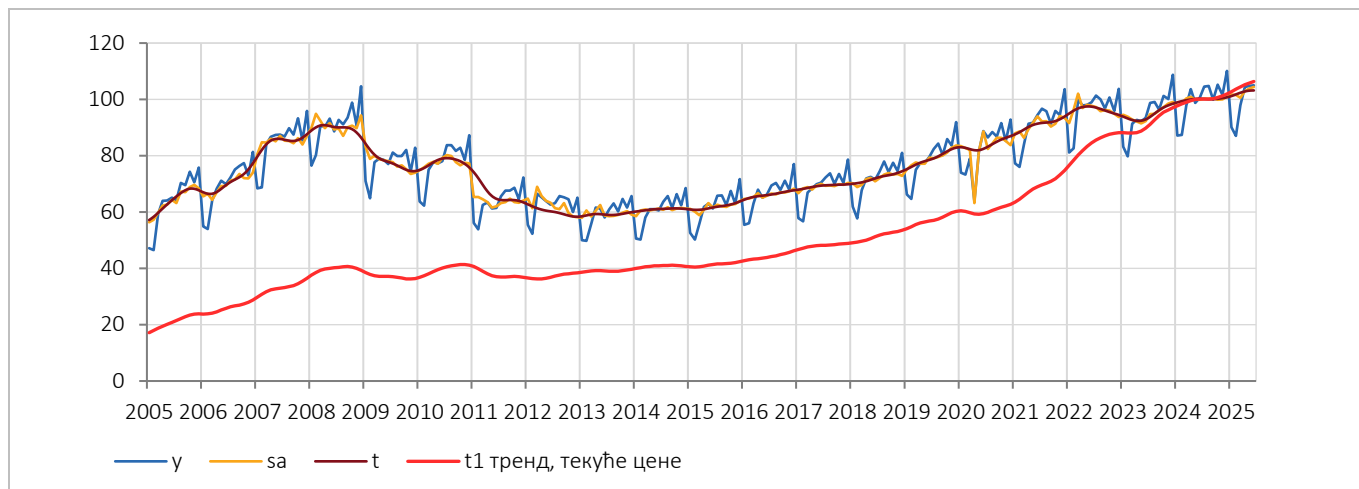
	2023				2024				2025		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q1-Q3 ¹
Текуће цене	112,2	106,2	107,8	109,5	112,2	113,1	107,8	104,8	104,7	106,4	105,5
Сталне цене ²	96,6	94,2	98,4	102,9	106,9	108,6	104,9	102,1	101,0	103,8	102,5

¹ Прогнозе (добивене на бази модела анализе временских серија).

² Индекси су прерачунати преко месечних индекса у сталним ценама.

Трговину на мало карактерише стабилан и растући дугорочни тренд, који је присутан већ десет година уназад. Стопе раста промета у текућим ценама су више него у сталним ценама, што је последица убрзане инфлације.

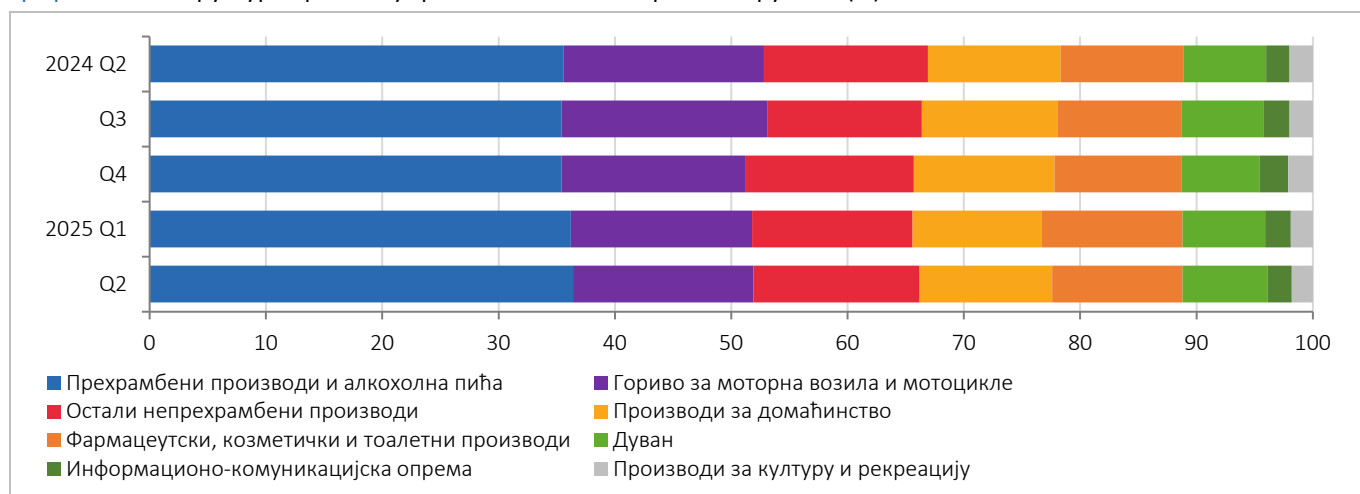
Графикон 5.1. Компоненте временске серије промета робе у трговини на мало у сталним ценама, индекси (у – оригинална серија, са – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента; просек 2024= 100)

Посматрано по основним агрегатима КД (2010), у први шест месеци текуће године, у поређењу са истим периодом претходне године, највећи раст промета робе остварен је у трговини Непрехранбеним производима, осим моторним горивима (7,7% у текућим и 4,5% у сталним ценама). Раст је такође остварен у трговини Храном, пићима и дуваном и износи 6,7% у текућим, односно 1,1% у сталним ценама. С друге стране, у трговини Моторним горивима забележен је пад од 1,6% у текућим ценама, док је у сталним ценама промет већи за 1,4%.

У структури трговинског промета по робним групама, у промету робе у трговини на мало, у другом кварталу 2025. године, најзаступљенији су били Прехрамбени производи и алкохолна пића (36,4%), затим Гориво за моторна возила и мотоцикле (15,5%) и Остали непрехранбени производи (14,3%).

Графикон 5.2. Структура промета у трговини на мало по робним групама (%)

5.2. ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА ВЕЛИКО (Област 46 Класификације делатности)

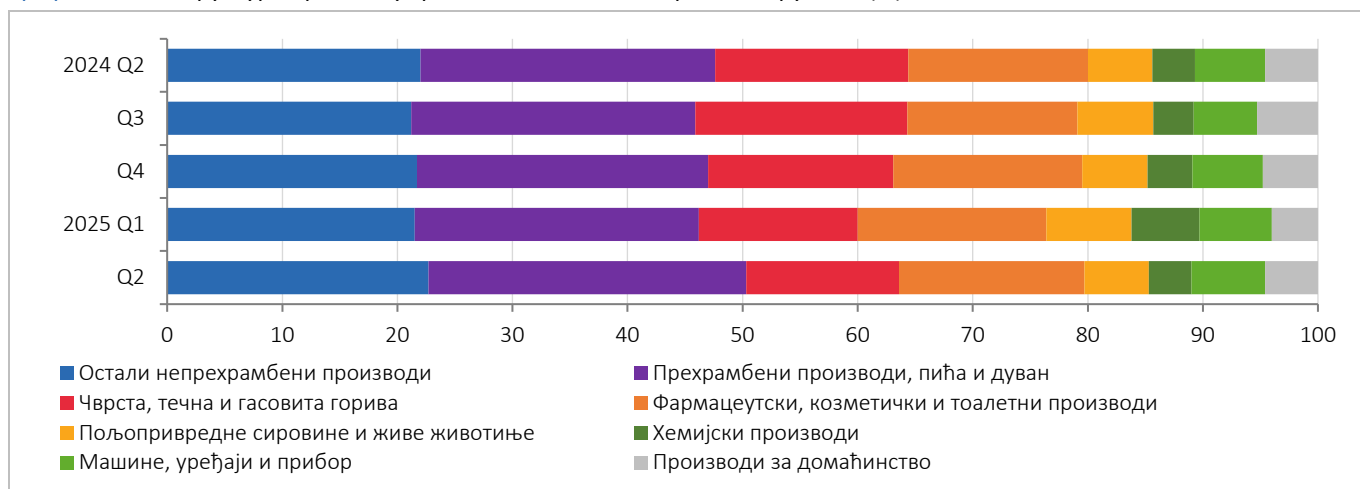
Промет робе у трговини на велико у **другом кварталу** 2025. године, у односу на исти квартал претходне године, бележи пад од 2,4% у текућим ценама, а у сталним ценама је забележен пад од 4,4%. У **првој половини** 2025. године промет робе у трговини на велико у текућим ценама био је за 3,9% мањи, док је у сталним ценама забележен пад од 6,2% у односу на исти период претходне године. У другом кварталу 2025. године промет у трговини на велико у текућим ценама био је за 4,2% мањи, док је у сталним ценама забележен пад од 6,7% у односу на прошлогодишњи просек.

Табела 5.2. Промет робе у трговини на велико, индекси (поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Текуће цене	104,3	93,2	98,9	99,6	106,7	108,1	100,3	101,0	94,6	97,6

Посматрано по робним групама, у другом кварталу 2025. године, у структури промета робе у трговини на велико најзаступљенији су били: Прехрамбени производи, пића и дуван (27,6%), Остали непрехрамбени производи (22,7%) и Фармацеутски, козметички и тоалетни производи (16,1%).

Графикон 5.3. Структура промета у трговини на велико по робним групама (%)

5.3. ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА ВЕЛИКО И МАЛО И ПОПРАВКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА (Област 45 Класификације делатности)

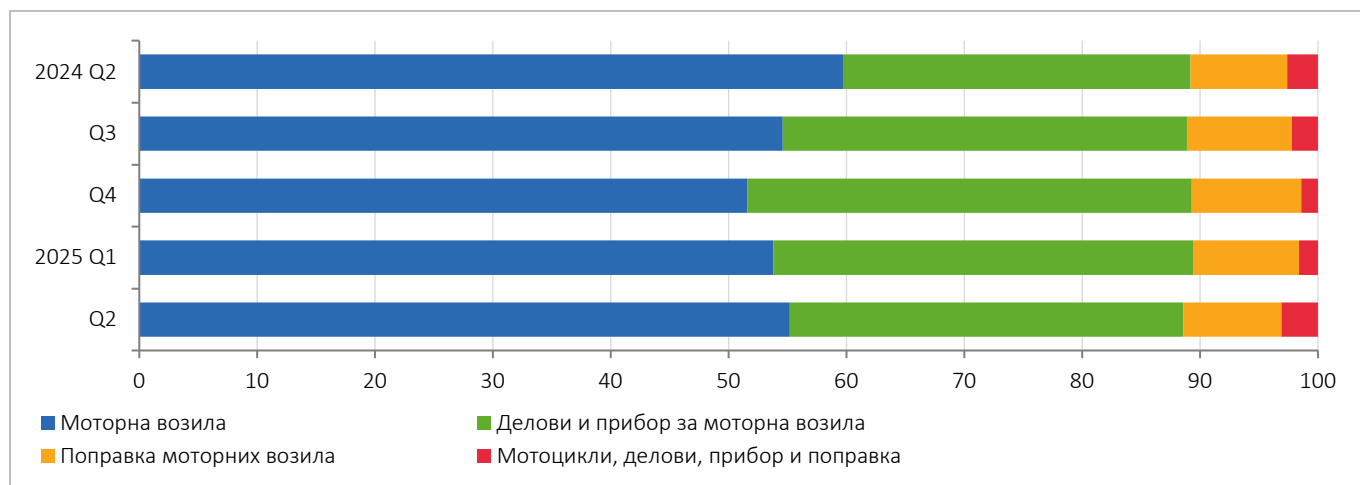
Промет робе у трговини на велико и мало и поправка моторних возила у другом кварталу 2025. године, у односу на исти квартал 2024. године, бележи раст од 0,1% у текућим ценама, а у сталним ценама забележен је пад од 2%. У првој половини 2025. године промет у трговини на велико и мало моторним возилима је у текућим ценама на нивоу промета оствареног у истом периоду 2024. године, док је у сталним ценама мањи за 2,7%. У другом кварталу 2025. године промет у трговини на велико и мало моторним возилима у текућим ценама био је већи за 7,1%, док је у сталним ценама забележен раст од 4,5% у односу на прошлогодишњи просек.

Табела 5.3. Промет робе у трговини на велико и мало и поправка моторних возила, индекси (поређење са istim периодом претходне године)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Текуће цене	112,5	111,7	111,7	112,1	117,9	109,5	107,0	107,4	100,0	100,1

Посматрано по робним групама, у другом кварталу 2025. године, слично као и у претходним кварталима, у структури промета робе у трговини на велико и мало и поправци моторних возила најзаступљенији су били Моторна возила (55,2%) и Делови и прибор за моторна возила (33,4%).

Графикон 5.4. Структура промета у трговини на велико и мало и поправци моторних возила по робним групама (%)

НАПОМЕНА

Индекси промета робе трговине на мало (47 КД) у сталним ценама добијени су дефлационирањем индекса у текућим ценама одговарајућим индексима потрошачких цена, из којих су искључени: вода (из комуналних система), струја и моторна возила, мотоцикли и делови.

Индекси промета робе трговине на велико (46 КД) у сталним ценама добијени су дефлационирањем индекса у текућим ценама индексима цена добијених на основу индекса цена произвођача индустријских производа укупно (за домаће тржиште и за извоз) и индекса цена произвођача производа пољопривреде и рибарства.

Индекси промета робе трговине на велико и мало моторним возилима и мотоциклима (45 КД) у сталним ценама добијени су дефлационирањем индекса у текућим ценама индексима потрошачких цена (аутомобили, резервни делови, одржавање и поправка путничких возила).

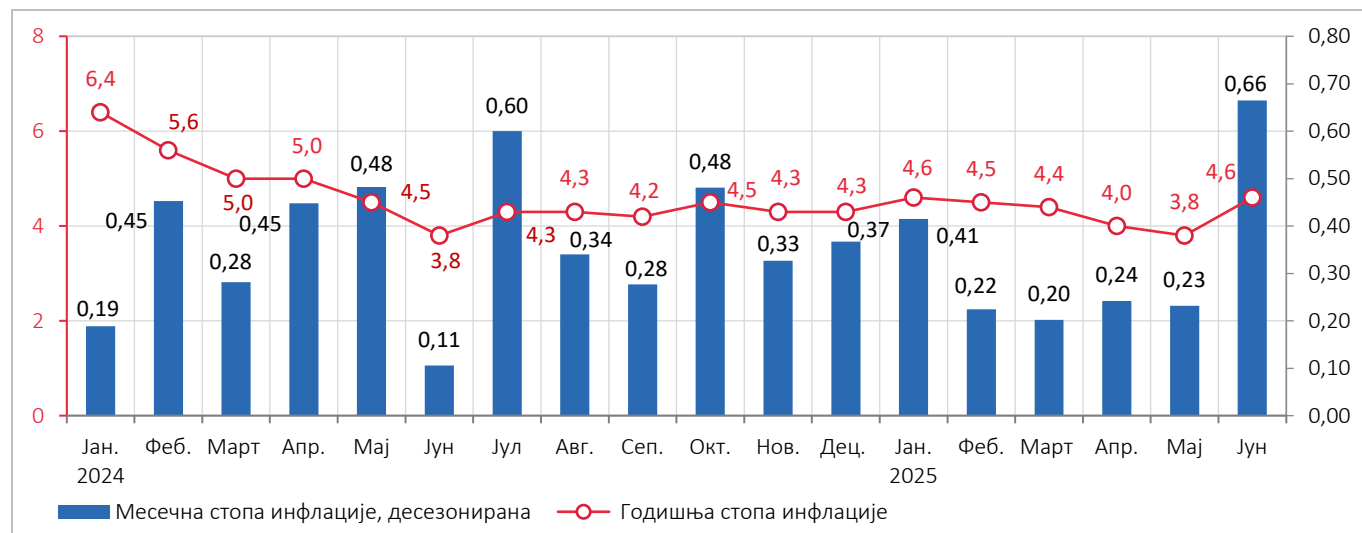
6. ЦЕНЕ

У првом полугодишту 2025. остварен је **просечан међугодишњи раст потрошачких цена од 4,3%**. Групе производа које су имале највећи утицај на раст укупних потрошачких цена биле су: воће, дуван, кафа, комуналне услуге, поврће и чоколада. Оваквим редоследом група производа у најкраћим цртама може се описати језгро инфлације потрошачких цена у првом полугодишту 2025, у чијој су међугодишњој стопи раста ове групе производа учествовале са 43,6%. Једини дефлаторан утицај на укупне потрошачке цене у првом полугодишту 2025. остварили су горива за путничке аутомобиле и чврста горива (огрев).

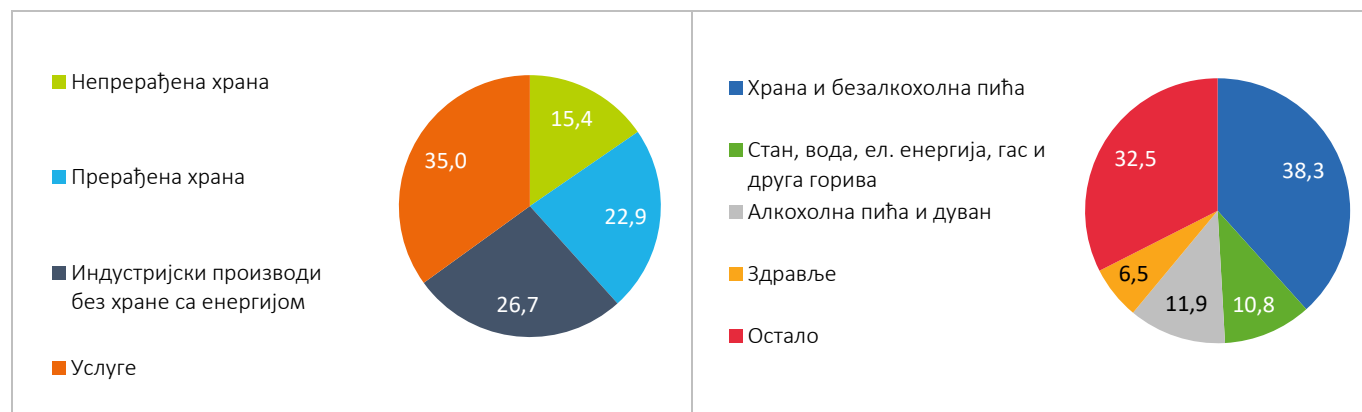
Табела 6.1. Потрошачке цене, међугодишња стопа инфлације (%) (квартал у односу на исти квартал претходне године)

	2024				2025			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Потрошачке цене	5,7	4,4	4,3	4,4	4,5	4,1	-	-

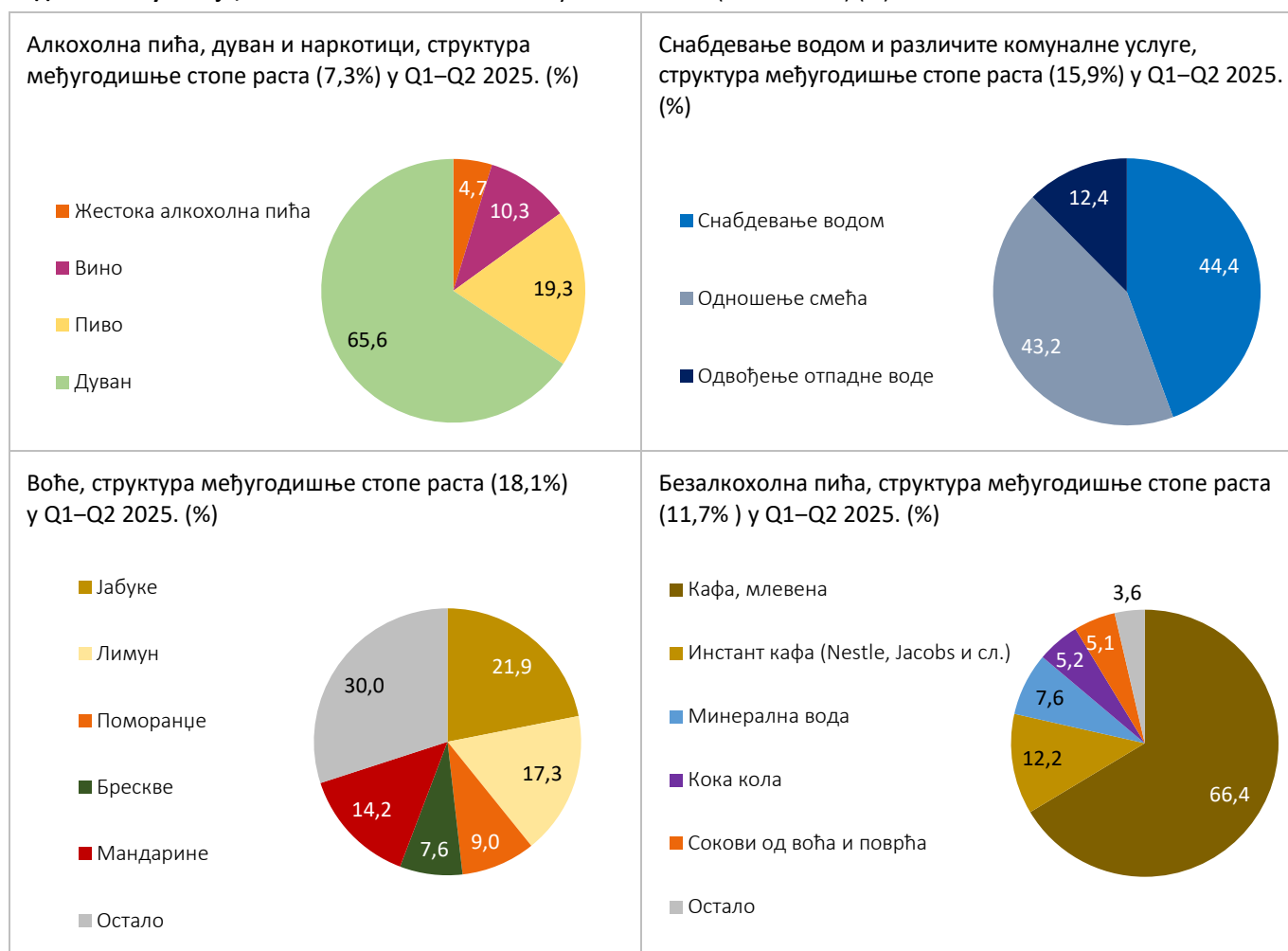
Графикон 6.1. Стопа инфлације мерена индексима потрошачких цена (%) (**месечна** – месец у односу на претходни месец, са искљученим сезонским утицајем; **годишња** – месец у односу на исти месец претходне године)

Графикон 6.2. Структура **просечне годишње стопе раста** потрошачких цена (од 4,3%) према намени и основним групама производа у првом полугодишту 2025. (тотал = 100) (%)

Графикон 6.3. Структура просечне годишње стопе раста потрошачких цена алкохолних пића и дувана, снабдевања водом и комуналија, воћа и безалкохолних пића у Q1–Q2 2025. (тотал = 100) (%)

У првом полугодишту 2025. раст цене воћа од 18,1% највише је био условљен растом цене јабука (28,2%) и цитрусног воћа (лимуна (31,9%), поморанџи (16,6%) и мандарина (33,5%)), као већ поменуте последице глобалног раста цена овог воћа због суше и бактеријске инфекције на највећим светским плантажама (Флорида, Бразил). Са друге стране, из сличних разлога, цена сировог какаоа (лоших временских услова на највећим производним плантажама сировог какаоа у земљама Западне Африке, одакле се извози у Европу) али и кафе достижу историјске максимуме, што је такође утицало на изражен међугодишњи раст малопродајне цене чоколаде (тренд раста од 2020. године) и кафе у Србији у Q1–Q2 2025, респективно за 38,5%, односно 22,8%. Акцизно и инфлаторно усклађивање произвођача алкохолних пића и дувана од јануара 2025. допринело је, у Q1–Q2 2025, међугодишњем расту цене целе групе алкохола, пића и дувана за 7,3%, односно само цене дувана за 7,6%. Од почетка 2025, инфлаторно усклађивање и раст минималне цене рада утицали су на знатно поскупљење трошкова пружања комуналних услуга, што је резултирало међугодишњим растом ових цена у првом полугодишту 2025. за 15,9%. Међугодишњи раст цене поврћа у Q1–Q2 2025 од 6,1% највише је био под утицајем слабије тржишне понуде купуса, паприке и парадајза, услед лоших временских услова, резултирајући међугодишњим растом цене ових повртарских култура, и то купуса 72,0%, паприке 10,5% и парадајза 6,3%.

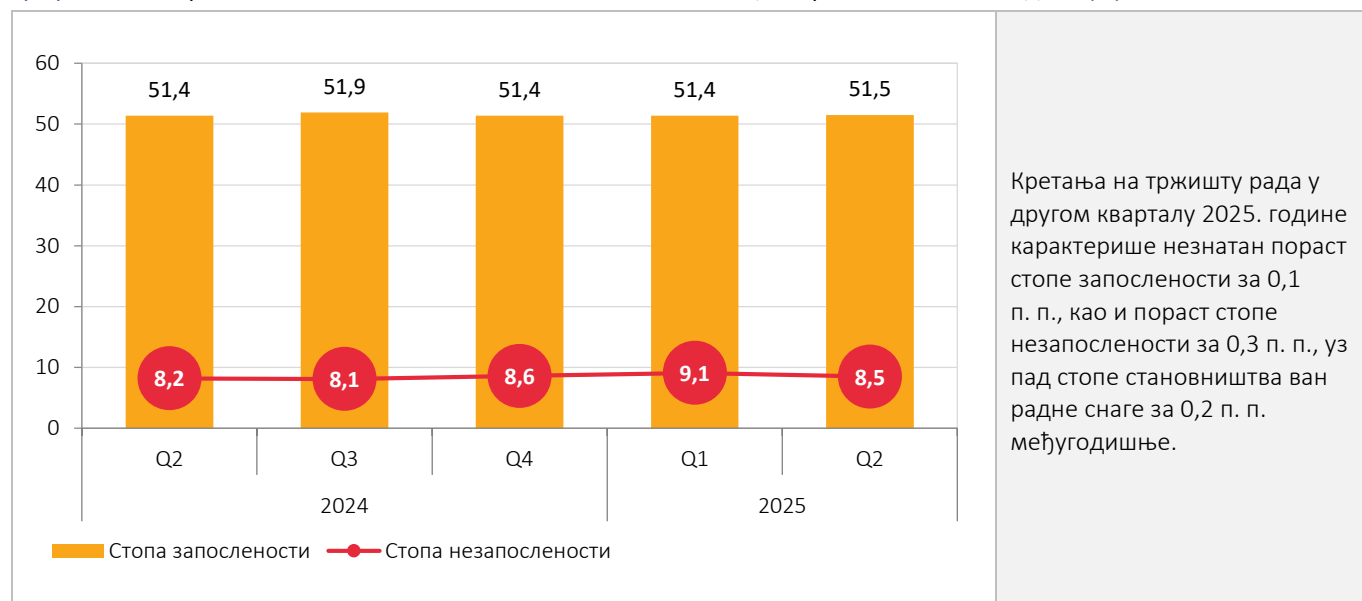
7. ТРЖИШТЕ РАДА¹

У Републици Србији, у другом кварталу 2025. године, било је запослено 2 885 900 лица, незапослено 267 000 лица, а ван радне снаге било је 2 454 900 лица старијих од 15 година.

Стопа незапослености износи 8,5% и, у поређењу са првим кварталом, мања је за 0,6 п. п., док је број незапослених мањи за 22 400 лица, уз истовремени раст броја лица ван радне снаге за 16 800.

Регионално посматрано, стопа незапослености у другом кварталу 2025. године, у поређењу са претходним кварталом, бележи пад у готово свим регионима: у Београдском региону са 7% на 6,7%, Региону Војводине са 8,6% на 6,4% и Региону Јужне и Источне Србије са 13,3% на 12,2%, са изузетком Региона Шумадије и Западне Србије, где је забележен раст стопе незапослености са 8,6% на 9,3%.

Графикон 7.1. Кретање стопа запослености и незапослености лица старости 15 и више година (%)²

Табела 7.1. Стопе активности, запослености и незапослености

	2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Стопа активности (%)	56,2	56,0	56,4	56,3	56,6	56,2
Стопа запослености (%)	50,9	51,4	51,9	51,4	51,4	51,5
Стопа незапослености (%)	9,4	8,2	8,1	8,6	9,1	8,5

¹ На основу Анкете о радној снази.

² Од 2021. године, Републички завод за статистику спроводи истраживање Анкета о радној снази према новој, редизајнираној методологији Евростата. Методологија је промењена у складу са новом Уредбом Европског парламента и Савета, која је ступила на снагу 1. јануара 2021. године. Више информација о методолошким променама и њиховим ефектима на главне статистичке показатеље може се наћи у посебној публикацији путем линка: <https://www.stat.gov.rs/vesti/20210628-anketa-o-radnoj-snazi-nova-metodologija/>

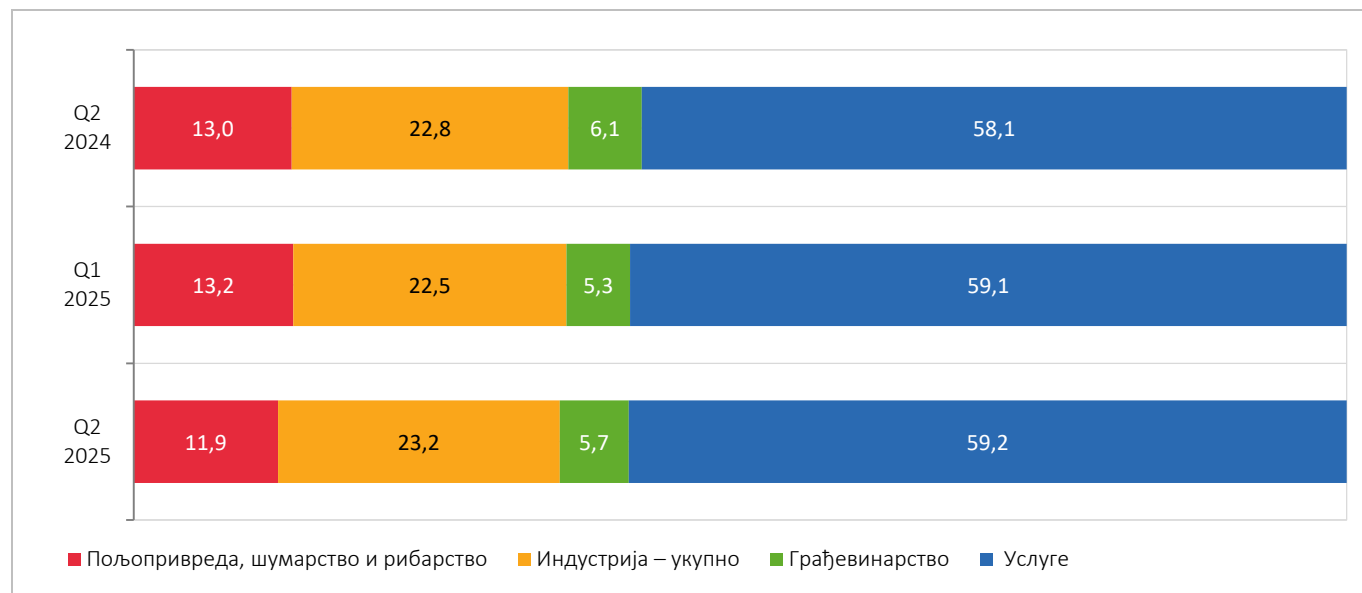
Табела 7.2. Тржиште рада – лица старости 15 и више година

	Актуелни квартал	Претходни квартал		Исти квартал претходне године	
	Q2 2025 (у хиљ.)	Q1 2025 (у хиљ.)	промена, %	Q2 2024 (у хиљ.)	промена, %
Незапослени	267.0	289.4	-7,7	257.8	3,6
Запослени	2 885.9	2 887.1	-0,04	2 889.7	-0,5
	%	%	промена, п. п.	%	промена, п. п.
Стопа незапослености	8,5	9,1	-0,6	8,2	0,3
Стопа запослености	51,5	51,4	0,1	51,4	0,1

Посматрано по секторима, највеће учешће броја запослених у другом кварталу 2025. забележено је у услужном сектору (59,2%), затим у индустрији (23,2%) и пољопривреди (11,9%), а најмање у грађевинарству (5,7%). У поређењу са претходним кварталом, раст учешћа запослених бележе сектори Услуга (са 59,1% на 59,2%), Индустрије (са 22,5% на 23,2%) и Грађевинарства (са 5,3% на 5,7%). С друге стране, пад учешћа запослених бележи једино сектор Пољопривреде, шумарства и рибарства (са 13,2% на 11,9%).

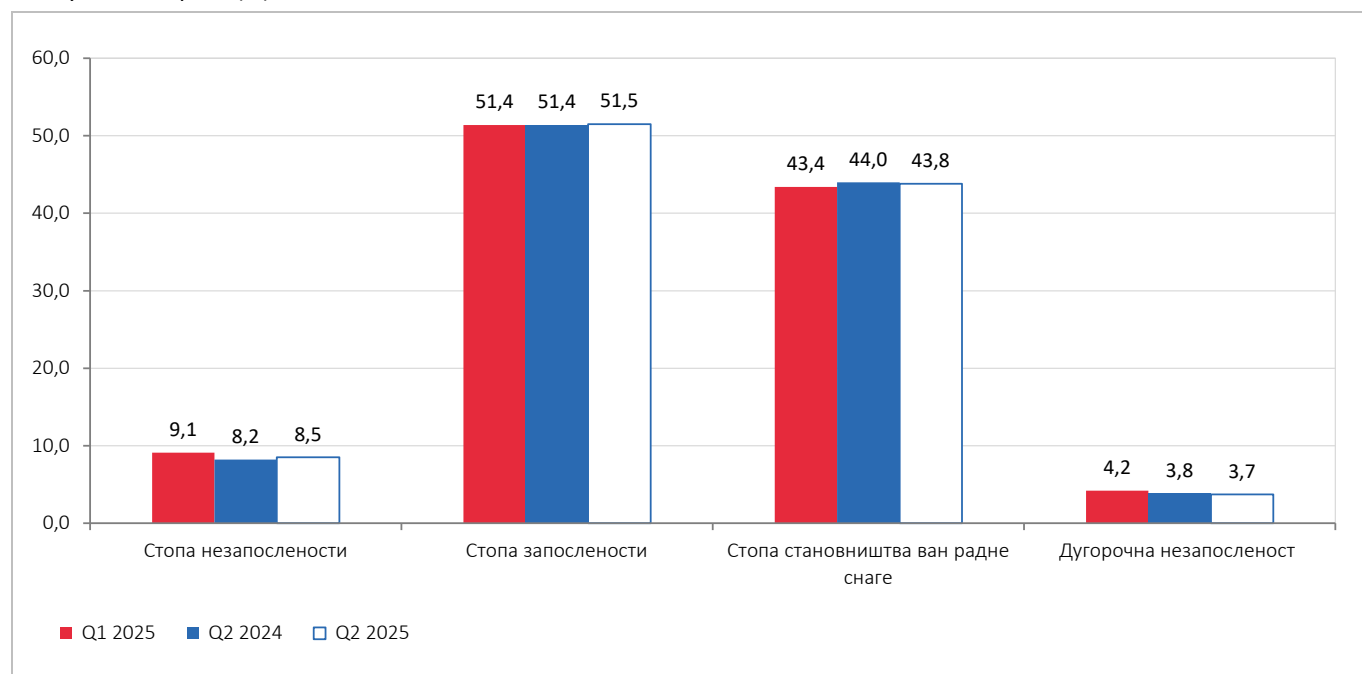
Слични трендови су и у међугодишњој периодици (II квартал 2024 – II квартал 2025), где раст учешћа запослених бележе сектори Услуга (са 58,1% на 59,2%) и Индустрије (са 22,8% на 23,2%). Насупрот томе, пад бележе сектори Грађевинарства (са 6,1% на 5,7%) и Пољопривреде, шумарства и рибарства (са 13,0% на 11,9%).

Графикон 7.2. Учесће запослених по секторима (%)

Трендови на тржишту рада указују на знатну неуједначеност у секторској структури запослених и, самим тим, на потребу прилагођавања образовних и економских политика захтевима тржишта рада.

Графикон 7.3. Тржиште рада – најважнији показатељи за претходни квартал, исти квартал претходне године и актуелни квартал (%)

7.1. ПОРЕЂЕЊЕ СА ПРЕТХОДНИМ КВАРТАЛОМ

У поређењу са претходним, првим кварталом 2025. године, број запослених мањи је за 1 200, као и незапослених (за 22 400), уз истовремени пораст броја становништва ван радне снаге за 16 800 лица. Стопа незапослености мања је за 0,6 п. п, уз истовремени раст стопе запослености (за 0,1 п. п) и стопе становништва ван радне снаге за 0,4 п. п.

Број запослених младих лица (15–24 године) већи је за 2 600, уз незнатан пораст броја младог становништва ван радне снаге за 300 лица, док је број незапослених мањи за 3 100. Такав тренд довео је до пораста стопе запослености младих (за 0,4 п. п.) и стопе становништва ван радне снаге (за 0,1 п. п.), уз истовремени пад стопе незапослености (за 1,3 п. п.), у односу на први квартал 2025. године.

Стопа дугорочне незапослености износила је 3,7%, што је мање за 0,5 п. п. у односу на претходни квартал.

Посматрано према полу, стопа незапослености у другом кварталу 2025, у односу на претходни квартал, бележи пад код оба пола, и то за 0,5 п. п. код мушкараца и за 0,8 п. п. код жена.

Стопа незапослености мушке популације бележи раст једино у Региону Шумадије и Западне Србије, са 9% на 9,6%. Насупрот томе, пад стопе незапослености бележе Београдски регион (са 7,7% на 6,7%), Регион Јужне и Источне Србије (са 11,6% на 11,2%) и Регион Војводине (са 7,9% на 6,6%).

Стопа незапослености женске популације бележи раст у Београдском региону, са 6,3% на 6,8%, и Региону Шумадије и Западне Србије, са 8% на 9,1%, насупрот Региону Војводине (пад са 9,5% на 6,2%) и Региону Јужне и Источне Србије (пад са 15,5% на 13,5%).

Посматрано према професионалном статусу, у односу на претходни квартал, број запослених лица бележи пад у категоријама неплаћених породичних радника (за 13,1%) и samozапослених (за 5,3%), насупрот категорији запослених радника, која бележи раст за 2,1%.

Табела 7.3. Запосленост по професионалном статусу, поређење Q1 2025 – Q2 2025.

	Q1 2025 (у хиљ.)	Q2 2025 (у хиљ.)	Промена, %
Запослена лица – укупно	2 887.1	2 885.9	-0,04
Самозапослени	485.5	459.9	-5,3
Запослени радници	2 236.8	2 282.8	2,1
Неплаћени породични радници	164.8	143.2	-13,1

7.2. ПОРЕЂЕЊЕ СА ИСТИМ КВАРТАЛОМ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ

У поређењу са истим кварталом претходне године, број незапослених лица повећан је за 3,6% (са 257 800 на 267 000). Истовремено, број запослених лица мањи је за 0,5% (са 2 889 700 у другом кварталу 2024. на 2 885 900 лица у другом кварталу 2025. године).

Стопа незапослености младих (старости од 15 до 24 године) у другом кварталу 2025. износила је 22,8%, што је више у односу на други квартал 2024. године (за 2,6 п. п.).

Стопа дугорочне незапослености износила је 3,7% у другом кварталу 2025, што је за 0,1 п. п. мање у односу на исти квартал претходне године.

Посматрано према полу, стопа незапослености у другом кварталу 2025, у поређењу са истим кварталом претходне године, бележи раст за 0,2 п. п. код жена и за 0,4 п. п. код мушке популације.

Стопа незапослености мушке популације бележи раст у Београдском региону (са 5,8% на 6,7%) и Региону Шумадије и Западне Србије (са 8,2% на 9,6%). Насупрот томе, пад стопе незапослености бележе Регион Војводине (са 7% на 6,6%) и Регион Јужне и Источне Србије (са 11,9% на 11,2%).

Стопа незапослености женске популације бележи раст у већини региона, и то: у Београдском региону, са 6,7% на 6,8%, Региону Шумадије и Западне Србије, са 7,3% на 9,1%, и Региону Јужне и Источне Србије, са 12,2% на 13,5%, са изузетком Региона Војводине, који бележи пад са 8,2% на 6,2%.

Посматрано према професионалном статусу, у односу на исти квартал 2024, број запослених лица бележи пад у категоријама неплаћених породичних радника (за 12,9%) и самозапослених (за 0,9%), насупрот категорији запослених радника, која бележи раст за 0,5%.

Табела 7.4. Запосленост по професионалном статусу, поређење Q2 2024 – Q2 2025.

	Q2 2024 (у хиљ.)	Q2 2025 (у хиљ.)	Промена, %
Запослена лица – укупно	2 899.8	2 885.9	-0,5
Самозапослени	464.2	459.9	-0,9
Запослени радници	2 271.1	2 282.8	0,5
Неплаћени породични радници	164.5	143.2	-12,9

РЕЧНИК ТЕРМИНА

Активно становништво (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица.

Запослени су лица старости 15–89 година која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или натури), као и лица која су имала запослење, али која су у тој седмици била привремено одсутна са посла. Према класификацији професионалног статуса запослених, они се деле на *самозапослене*, *запослене раднике* и *помажуће чланове у породичном послу*.

Самозапослени су она лица која раде самостално у властитом предузећу, установи, приватној радњи или на пољопривредном имању, као и лица која обављају самосталну професионалну делатност или неки други посао за сопствени рачун. Самозапослена су она лица која сама одређују услове свог рада (као и рада својих запослених) и сnose ризик за свој посао.

Запослени радници су она лица која раде за послодавца у било ком сектору својине, без обзира на то да ли имају формални уговор о запослењу или раде на основу усменог договора. Чланови домаћинства који помажу у обављању породичног посла и који су плаћени за свој рад сматрају се запосленим радницима.

Неплаћени породични радници су лица која помажу другом члану домаћинства у вођењу породичног посла или пољопривредног газдинства, а да при томе нису плаћена за тај рад. Ова лица сматрају се запосленима и поред тога што нису плаћена за свој рад, пошто од свог рада имају користи у виду бенефиција као што су смештај, храна и сл.

Незапослени су лица старости 15–74 године која нису обављала ниједан плаћени посао у посматраној седмици, активно су тражила посао током четири седмице које су претходиле посматраној седмици и у могућности су да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Становништво ван радне снаге чине сва лица стара 15 и више година која нису сврстана у запослено или незапослено становништво. У становништво ван радне снаге спадају студенти, пензионери, лица која обављају кућне послове, као и остала лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нису активно тражила посао или нису била у могућности да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа активности представља удео активног становништва у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Стопа запослености представља удео запослених у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Стопа незапослености представља удео незапослених у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа дугорочне незапослености представља удео лица незапослених дуже од годину дана у радној снази (запослени и незапослени) старости 15 и више година.

Стопа становништва ван радне снаге представља проценат становништва ван радне снаге у укупном становништву старом 15 и више година.

8. ЗАРАДЕ

Просечна зарада без пореза и доприноса обрачуната у Републици Србији за други квартал 2025. године износила је 108 016 динара.

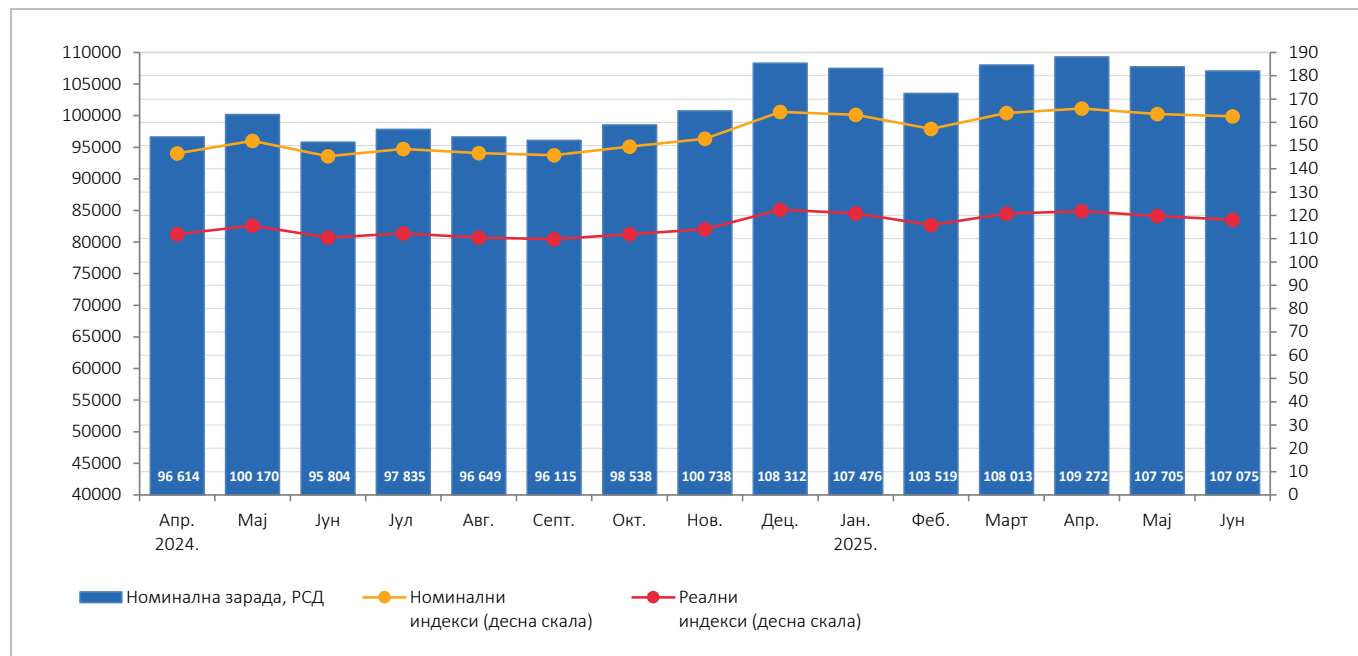
У поређењу са истим периодом претходне године, номинално је виша за 10,8% а реално за 6,4%. У односу на претходни квартал, тј. први квартал 2025, номинално је виша за 1,6% а реално за 0,6%.

За првих шест месеци 2025. године, обрачуната просечна зарада без пореза и доприноса износила је 107 179 динара и, у односу на исти период претходне године, номинално је виша за 11% а реално за 6,4%.

Табела 8.1. Зараде без пореза и доприноса – реални и номинални индекси (поређење са истим периодом претходне године)

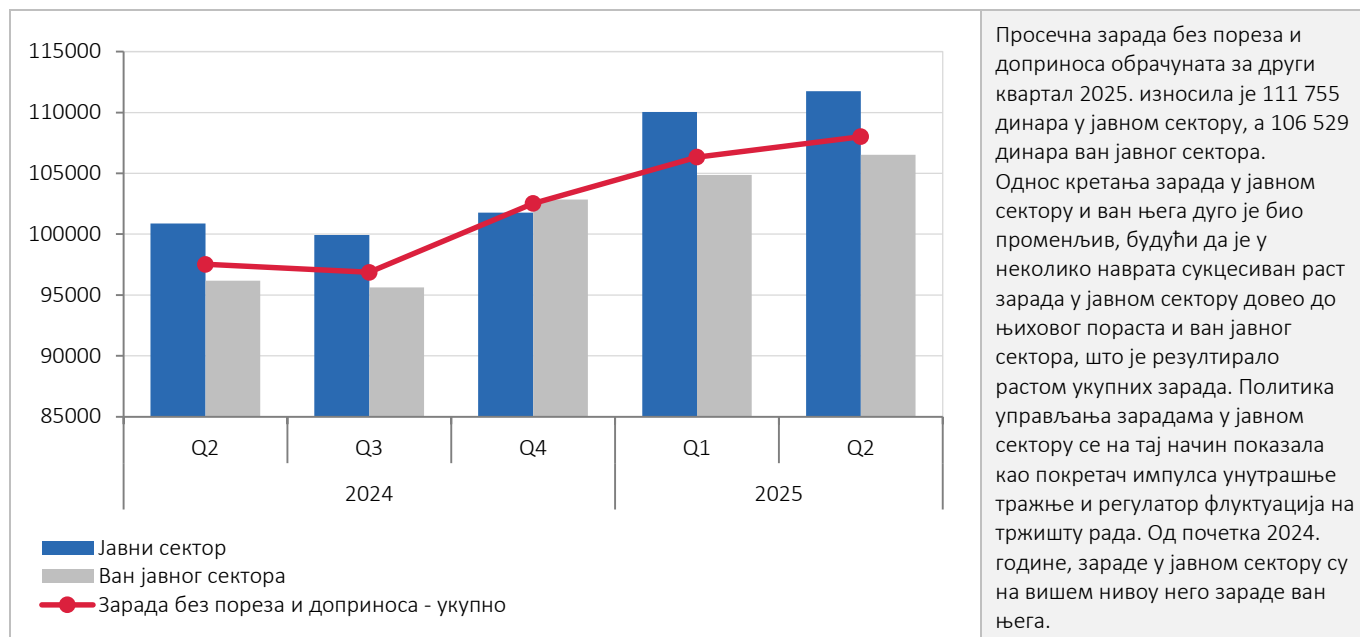
	2022				2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Реални индекси	104,3	102,7	101,3	98,6	99,5	100,8	102,5	105,8	108,7	109,6	109,3	108,5	106,4	106,4
Номинални индекси	113,4	113,6	114,8	113,4	115,5	115,4	114,1	114,2	114,9	114,5	114,0	113,2	111,2	110,8

Графикон 8.1. Зараде без пореза и доприноса, кретање номиналних и реалних индекса (просек 2021 = 100)

Номиналне зараде су се од почетка године кретале у складу са кретањем реалне економије и буџета, истовремено се прилагођавајући тржишним показатељима, тј. понуди и потражњи радне снаге. Просечна зарада без пореза и доприноса бележи тренд раста од почетка године и у јуну 2025, са износом од 107 075 динара, достиже међугодишњи раст од 11,8% номинално, односно 6,9% реално. На раст зарада утицала је и одлука о повећању минималне цене рада са 271 динара (нето) по радном часу у 2024. години на 308 динара у 2025. години. Такође, просечна зарада без пореза и доприноса, изражена у еврима, као показатељ животног стандарда и међународне конкурентности привреде Републике Србије, бележи раст и у јуну 2025. достиже вредност од 914 евра (11,7% међугодишње).

Графикон 8.2. Зараде без пореза и доприноса у јавном сектору и ван јавног сектора (у РСД)

Просечне зараде без пореза и доприноса у јавном сектору (јануар–јун 2025)

Јавни сектор – укупно	110 906 РСД
Јавна државна предузећа	123 329 РСД
Јавна локална предузећа	101 228 РСД
Администрација – сви нивои	119 219 РСД
Ниво државе	124 692 РСД
Ниво аутономне покрајине	115 518 РСД
Ниво локалне самоуправе	92 303 РСД
Здравствени и социјални рад	107 871 РСД
Образовање и култура	101 991 РСД

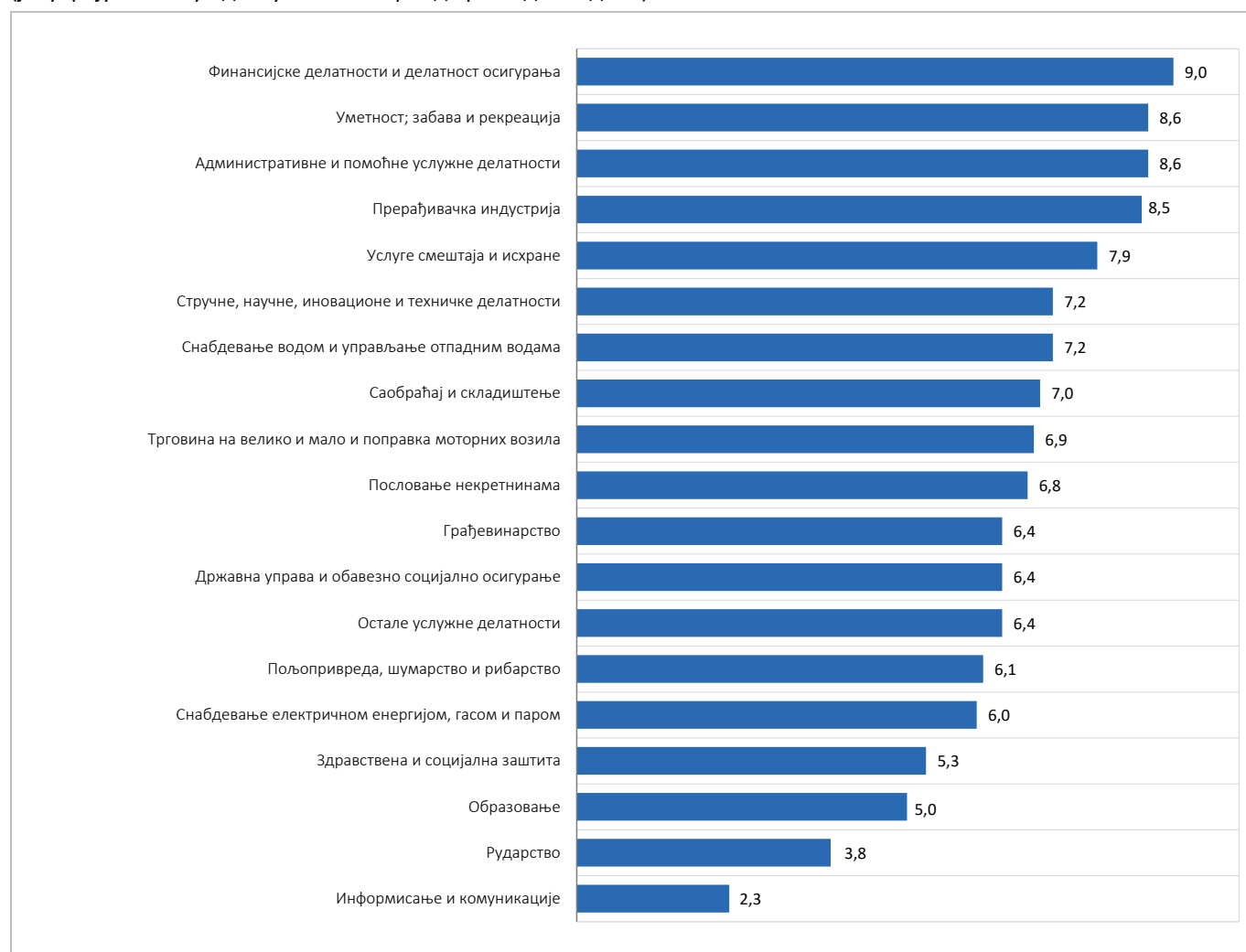
Ако се упореде зараде без пореза и доприноса по секторима КД (2010), запажа се да је највећи реалан раст у првој половини 2025. године, у односу на исти период 2024. године, остварен у секторима Финансијске делатности и делатност осигурања (9%), Уметност, забава и рекреација и Административне и помоћне услужне делатности (са по 8,6%) и Прерађивачка индустрија (8,5%).

Највиша зарада без пореза и доприноса у прва два квартала 2025. године обрачуната је у следећим областима: Рачунарско програмирање и консултантске делатности (297 428 динара), Ваздушни саобраћај (229 731 динар), Научно истраживање и развој (211 540 динара) и Производња кокса и деривата нафте (211 138 динара).

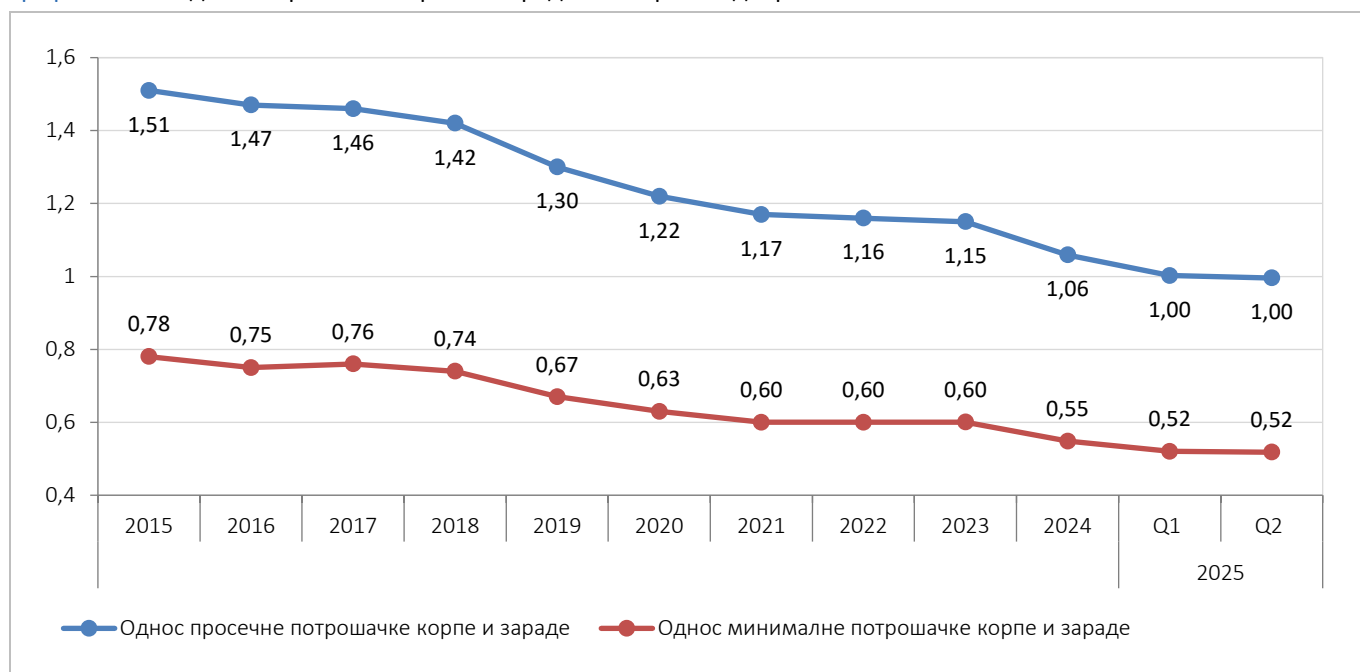
У свим осталим областима зараде су се кретале у распону од 61 338 динара (Делатност припремања и послуживања хране и пића) до 190 737 динара (Производња дуванских производа).

Посматрано по регионима, највиша просечна зарада без пореза и доприноса у првој половини 2025. године обрачуната је у Београдском региону (134 616 динара). У Региону Војводине зарада је износила 101 055 динара, у Региону Јужне и Источне Србије 92 676 динара, а у Региону Шумадије и Западне Србије 90 346 динара.

Графикон 8.3. Реални раст зарада без пореза и доприноса по секторима КД (2010)
(јануар–јун 2025. у односу на исти период претходне године)

Графикон 8.4. Однос потрошачке корпе³ и зараде без пореза и доприноса

Раст животног стандарда становништва у периоду 2015–2024. резултат је, пре свега, динамичног раста зарада. У 2015. години однос просечне потрошачке корпе и просечне зараде (без пореза и доприноса) износио је 1,51, док је у 2024. износио 1,06, што указује да, док је у 2015. за просечну потрошачку корпу домаћинству била потребна 1,51 просечна зарада, у 2024. тај однос је побољшан, тако да је за просечну потрошачку корпу домаћинству било потребно 1,06 просечних зарада.

Однос просечне потрошачке корпе и зараде без пореза и доприноса у другом кварталу 2025. године указује на непромењену куповну моћ становништва у односу на претходни квартал. За покриће просечне потрошачке корпе у другом кварталу 2025. године било је потребно издвојити једну просечну зараду, док је за покриће минималне потрошачке корпе било довољно 0,52 просечне зараде, као и у претходном кварталу.

У поређењу са истим кварталом претходне године, однос просечне потрошачке корпе и зараде без пореза и доприноса од 1,00 указује на раст куповне моћи (у другом кварталу 2024. – 1,06), при чему је минимална потрошачка корпа износила 0,52 просечне зараде, док је у истом кварталу претходне године овај однос био неповољнији (0,55).

Посматрано по градовима, у другом кварталу 2025. године, куповну моћ (однос просечне потрошачке корпе и просечне зараде) изнад просека Републике (1,00) имали су Београд (0,83), Нови Сад (0,98), Крагујевац (0,99), Смедерево (0,99) и Ниш (0,96). У осталим градовима, који се статистички прате, просечне зараде покривале су минималну, али не и просечну потрошачку корпу домаћинства.

³ Минимална потрошачка корпа односи се на потрошњу домаћинства која обезбеђује одржавање живота и радног капацитета чланова домаћинства, имајући у виду оптимални биохемијски састав хране (угљени хидрати, беланчевине, масти и калорије). Укупну вредност минималне потрошачке корпе чини збир издатака за храну и осталих производа и услуга који чине личну потрошњу домаћинства.

Просечна потрошачка корпа односи се на потрошњу производа и услуга личне потрошње просечног домаћинства.

Од јануара 2011. године објављују се подаци о новој просечној и новој минималној потрошачкој корпи, који се у Републичком заводу за статистику од јануара 2008. године рачунају по новој методологији.

9. ТУРИЗАМ

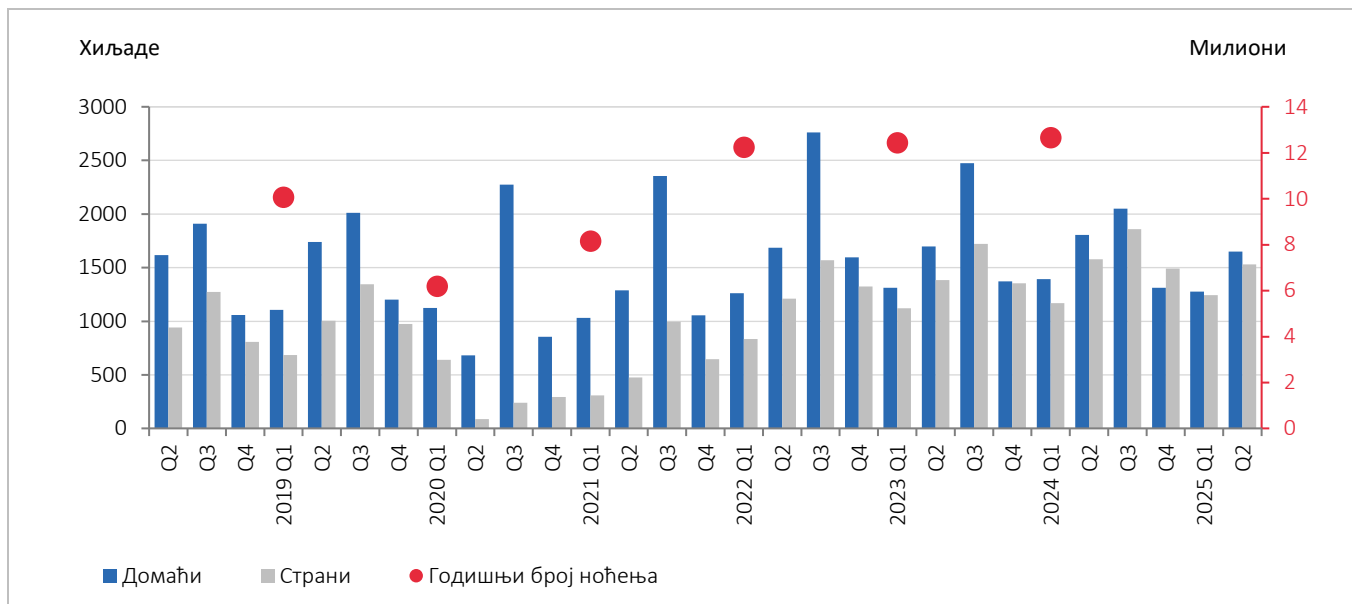
Мултидимензионална и комплексна природа туризма карактерише га као активност испреплетану са многим другим економским активностима – јер, поред пружања смештаја и гастрономских услуга, неизоставне делатности у вези са туризмом су и транспорт, културно-рекреационе делатности, платни промет итд. Изузев тога што промовише и обликује национални идентитет једне земље, туризам има велику улогу и у њеној економији – у неким регионима је чак и једини фактор креирања радних места за локалну популацију и, уопште, једини чинилац одрживог развоја – због чега заслужује посебну аналитичку пажњу.

9.1. НОЋЕЊА ТУРИСТА

Експанзија туризма у Републици Србији започета је 2015. године, најпре подстицајним мерама домаћег туризма, али и порастом интересовања страних туриста у овом периоду. Изражено бројем ноћења, туристички промет је био у порасту све до 2019. године, када је остварен рекордан број од укупно 10,1 милион ноћења. У 2020. години долази до контракције туристичке активности и пада броја ноћења на 6,2 милиона, где су домаћи туристи остварили скоро 5 милиона, а страни око 1,3 милиона ноћења. У 2021. години долази до опоравка и раста броја ноћења на 8,2 милиона. Растући тренд, изражен бројем туристичких ноћења у Републици Србији, настављен је и у претходне три године, где је у претходној, 2024. години, забележено 12,7 милиона ноћења или 1,8% више него 2023. године.

У другом кварталу 2025. године број остварених туристичких ноћења износио је 3,2 милиона, што је за 6,1% мање у односу на други квартал 2024. године. Домаћи туристи су остварили 51,9% а страни 48,1% од укупног броја ноћења.

Графикон 9.1. Ноћења туриста – домаћи, страни и укупно; квартални и годишњи подаци

Табела 9.1. Ноћења туриста, индекси (поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Укупно	116,0	106,6	96,9	93,3	105,3	109,7	93,2	102,9	98,4	93,9
Домаћи туристи	103,9	100,8	89,6	86,0	106,2	106,3	82,9	95,7	91,6	91,3
Страни туристи	134,4	114,5	109,6	102,2	104,2	113,9	108,0	110,2	106,6	97,0

9.2. НАЈВАЖНИЈА ТУРИСТИЧКА МЕСТА

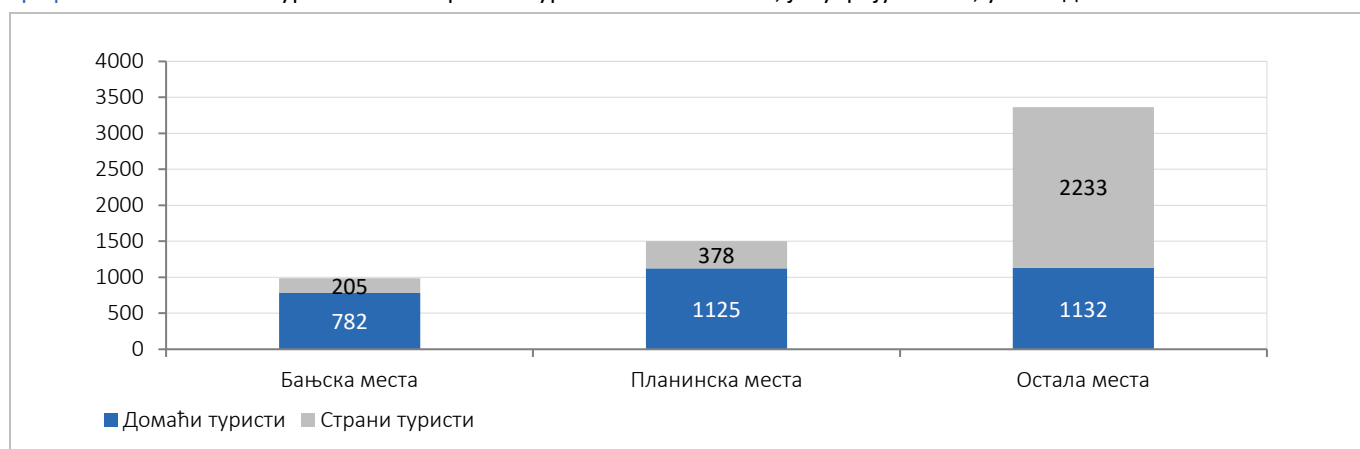
Изражено бројем туристичких ноћења⁴, најфреквентније посећивана туристичка места у првих шест месеци 2025. године била су **Остала туристичка места**, са 3,4 милиона ноћења (или око 57% од укупних ноћења), што је за 2,2% мање ноћења него у истом периоду претходне, 2024. године. У ову категорију места спадају Београд (1,7 милиона ноћења) и већи градови Републике Србије (Нови Сад, Ниш, Суботица). Већину посетилаца Београда чинили су страни туристи (84,6%). Слична ситуација забележена је и у Новом Саду (страни туристи 74,8%), док је незнатна већина страних туриста забележена у Нишу (51,4% страни туристи) и Суботици (50,6% домаћи туристи).

У **Планинским центрима**, другој по реду категорији места према броју туристичких ноћења, у првој половини 2025. године остварено је 1,5 милиона ноћења (или 25,7% од укупног броја ноћења), што је за 3,9% мање него у периоду јануар–јун 2024. године. Златибор је привукао највећи број туриста (623 хиљаде), који су у највећем броју били из Републике Србије (око 423 хиљаде). На Копаонику је остварено око 372 хиљаде ноћења туриста, од којих је такође већина била из Републике Србије (око 260 хиљада). Ове две планине угостиле су 66% укупног броја туриста који су ноћили у планинским центрима.

У **Бањским местима**, у периоду јануар–јун 2025. године остварено је око 987,4 хиљаде ноћења, што је за 5,1% мање него у истом периоду претходне године. Туристи су већином били из Републике Србије (79%), а најпосећенија је била Врњачка Бања, са 276,5 хиљаде посетилаца. Затим следе Сокобања (165,6 хиљада), Бања Врдник (100,9 хиљада), Бања Ковиљача (81 хиљада) и остале бање.

Највећи раст, изражен бројем ноћења, у првих шест месеци 2025. године, у односу на исти период 2024. године, остварен је у Гамзиградској бањи (раст 287,5%), Новопазарској бањи (раст 81,4%) и Старој планини (30,7%).

Графикон 9.2. Ноћења туриста по изабраним туристичким местима, јануар–јун 2025., у хиљадама

⁴ Збир података по врстама места (бање, планински центри, остала места) не даје тачан број ноћења туриста у Републици Србији, с обзиром на то да подручја појединих туристичких места припадају истовремено различитим врстама места (нпр. истовремено су и бања и планински центар).

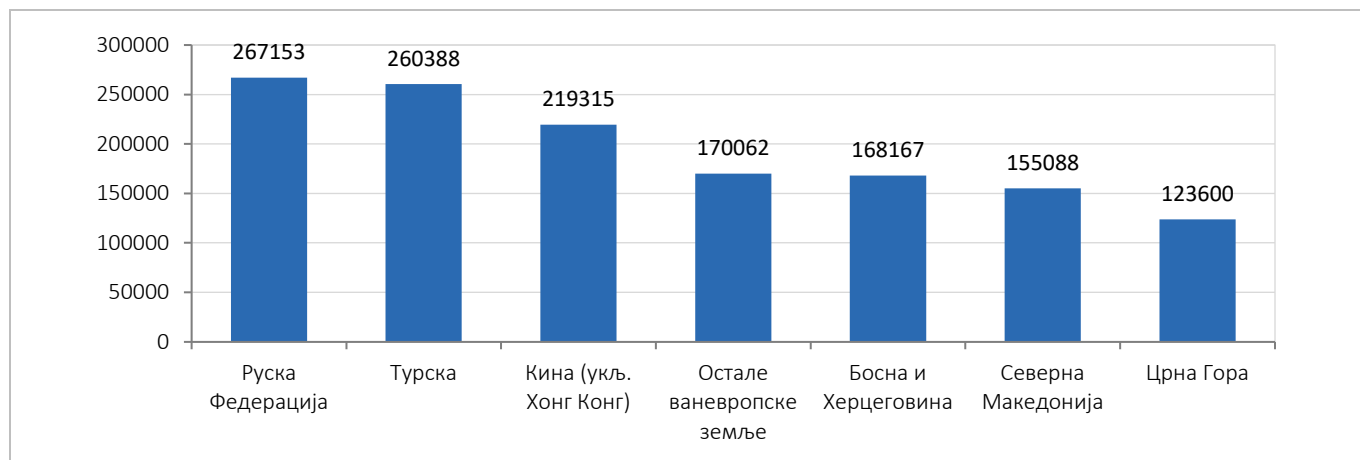
9.3. ЗЕМЉА ПОРЕКЛА СТРАНИХ ТУРИСТА

У периоду јануар–јун 2025. године, Републику Србију су посетили страни туристи из око 50 различитих земаља света. Највећи број ноћења (77,2%) остварили су туристи из Европе.

Три земље чији су туристи остварили највише ноћења јесу Руска Федерација (267,2 хиљаде), Турска (260,4 хиљаде) и Кина (219,3 хиљаде). На четвртм месту по броју ноћења налазе се посетиоци из осталих ваневропских земаља (170,1 хиљада), а затим из Босне и Херцеговине (168,2 хиљаде), из Северне Македоније (155,1 хиљада) и Црне Горе (123,6 хиљада). Ноћења туриста из ових седам земаља чине 49,1% од укупног броја ноћења реализованих у периоду јануар–јун 2025. године.

Поређења ради, на графикону 9.4 приказан је број туристичких ноћења у периоду јануар–јун 2024. године.

Графикон 9.3. Ноћења страних туриста по земљама из којих долазе, јануар–јун 2025.

Графикон 9.4. Ноћења страних туриста по земљама из којих долазе, јануар–јун 2024.

Напомена: У свим публикацијама Републичког завода за статистику, почев од 2022. године, подаци о туристичком промету објављују се на основу статистичке обраде података преузетих из административног извора, Централног информационог система у угоститељству и туризму (еТуриста). Закључно са децембром 2021. године, подаци су се прикупљали, обрађивали и објављивали на основу статистичког истраживања о доласцима и ноћењима туриста у смештајним објектима (ТУ-11).

Сви индекси туристичког промета (доласци и ноћења туриста) у 2022. израчунавају се на основу података Централног информационог система у угоститељству и туризму (еТуриста) за 2022. и 2021. Променом извора података, самим тим и обухвата, резултати добијени истраживањем (ТУ-11, за прошлу годину) и из административног извора (еТуриста, за ову годину) нису упоредиви.

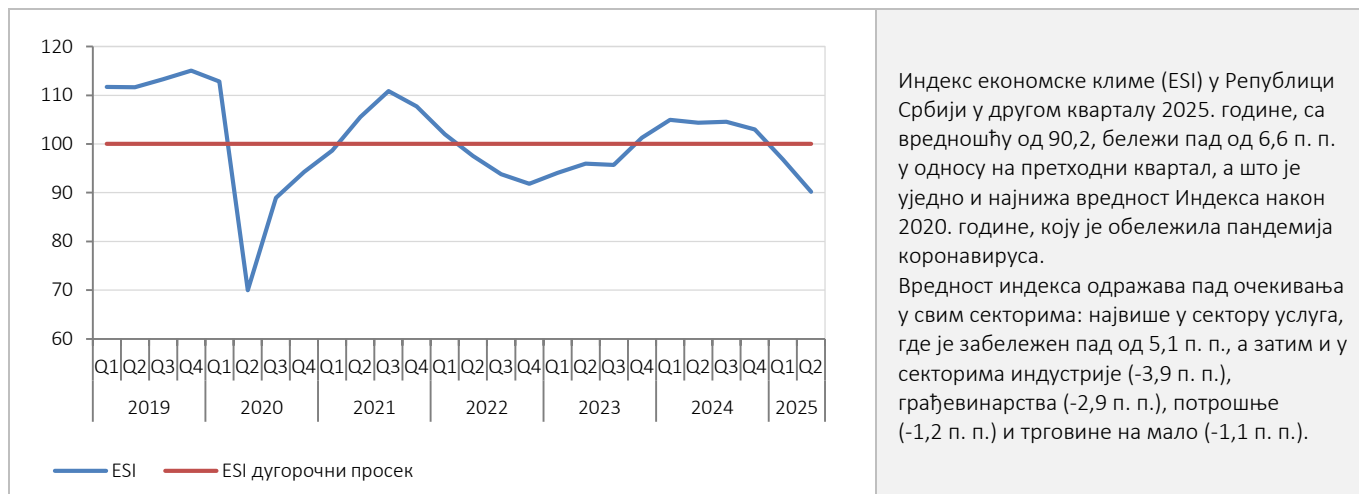
10. ИНДЕКС ЕКОНОМСКЕ КЛИМЕ

10.1. ИНДЕКС ЕКОНОМСКЕ КЛИМЕ (ECONOMIC SENTIMENT INDICATOR – ESI)

Индекс економске климе (енгл. *Economic Sentiment Indicator – ESI*) представља композитни индикатор чија је сврха да прикаже ставове произвођача и потрошача о економским кретањима и економској стабилности. Будући да увид у очекивања економских субјеката може бити важан сигнал промене економских кретања, овај индикатор се често користи за процену економске ситуације, за краткорочне прогнозе, у научне и аналитичке сврхе, као и за међународна поређења и креирање економских политика.

ESI је развијен од стране Генералног директората за привреду и финансије Европске комисије (DG ECFIN). Добија се на основу пет различитих истраживања произвођача и потрошача, чији ставови дају поуздане назнаке економских кретања, а на основу којих су креирани индикатори поверења. Индикатори поверења анализираних сектора су пондерисани, како би најбоље био одражен њихов утицај на привредне активности, и то – прерађивачка индустрија 40%, услужне делатности 30%, потрошња становништва 20%, грађевинарство 5% и трговина на мало 5%. Вредност ESI изнад 100 указује на побољшање економске активности, док вредност испод 100 указује на њено погоршање⁵.

Графикон 10.1. Индекс економске климе⁶ (%) (десезонизирани подаци)

Извор: Европска комисија, обрада: Републички завод за статистику. Квартални подаци представљају тромесечни просек.

Табела 10.1. Индикатори поверења по секторима и индекс економске климе – раст у односу на дугорочни просек (%)

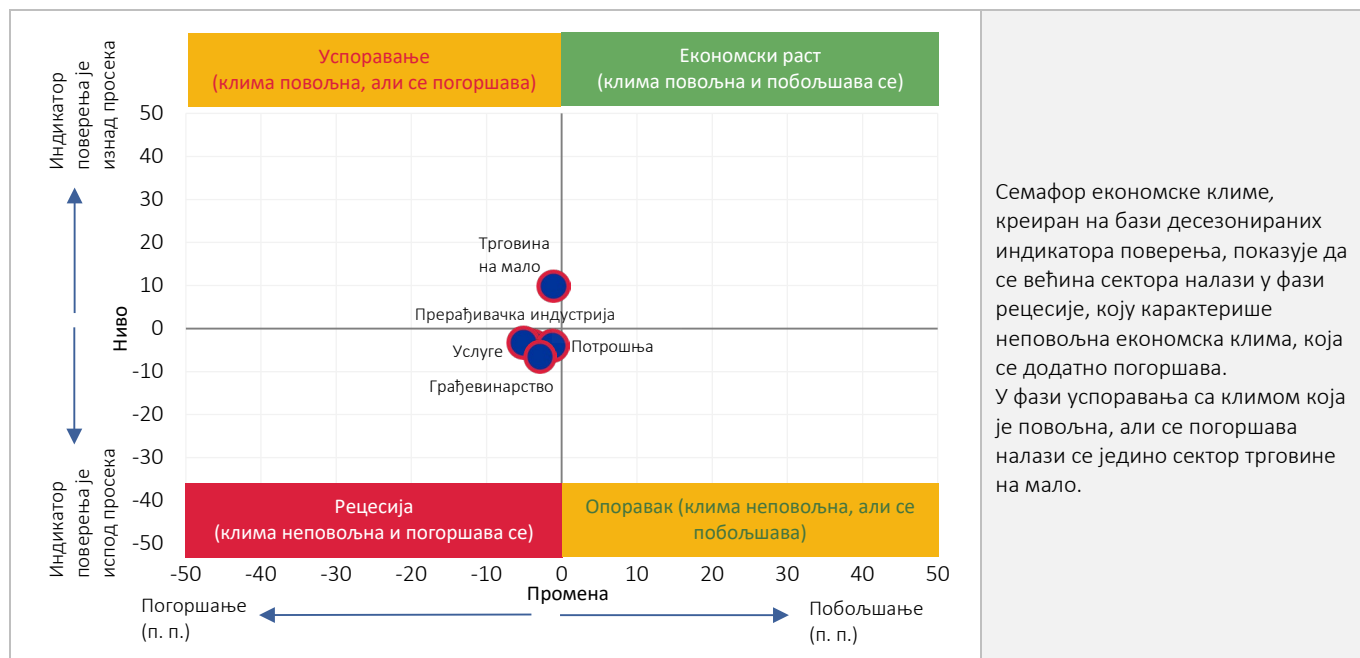
Индикатори поверења	Минимум		Просек	Максимум		2024				2025	
	квартал	вредност		квартал	вредност	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Прерађивачка индустрија	Q2 2020	-8,8	3,1	Q3 2018	7,8	2,2	-0,1	1,0	0,7	0,0	-3,9
Услуге	Q2 2020	-39,8	6,8	Q2 2016	15,6	10,1	12,7	11,7	10,0	1,8	-3,3
Потрошачи	Q4 2014	-20,2	-4,4	Q1 2020	10,3	0,5	2,4	1,9	-0,8	-2,7	-3,9
Трговина на мало	Q2 2020	-12,5	8,7	Q4 2019	16,2	12,2	13,2	12,3	13,0	11,0	9,9
Грађевинарство	Q3 2013	-40,8	-9,1	Q3 2019	7,1	-0,6	-1,9	-1,6	-1,9	-3,6	-6,5
Индекс економске климе	Q2 2020	70,0	102,0	Q4 2019	115,1	105,0	104,3	104,6	103,0	96,8	90,2

⁵ ESI се израчунава као индекс са средњом вредношћу 100 и стандардном девијацијом 10. Више о методологији:

https://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/methodological_guidelines/bcs_user_guide.pdf

⁶ Подаци за Индекс економске климе (ESI) ревидирани су у складу са унапређеном методологијом сезонског прилагођавања података, која се примењује од априла 2022. године.

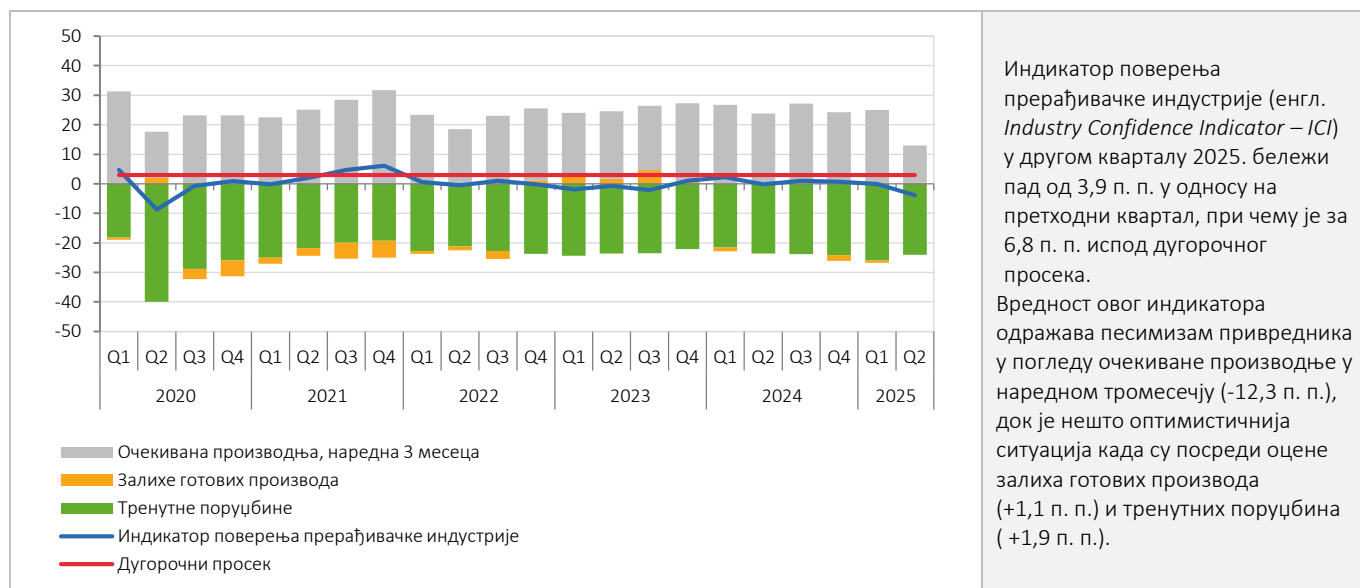
Графикон 10.2. Семафор економске климе

10.2. ИНДИКАТОР ПОВЕРЕЊА ПРЕРАЂИВАЧКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Индикатор поверења прерађивачке индустрије укључује одговоре економских субјеката о уговореним поруџбинама, очекиваној производњи и залихама готових производа.

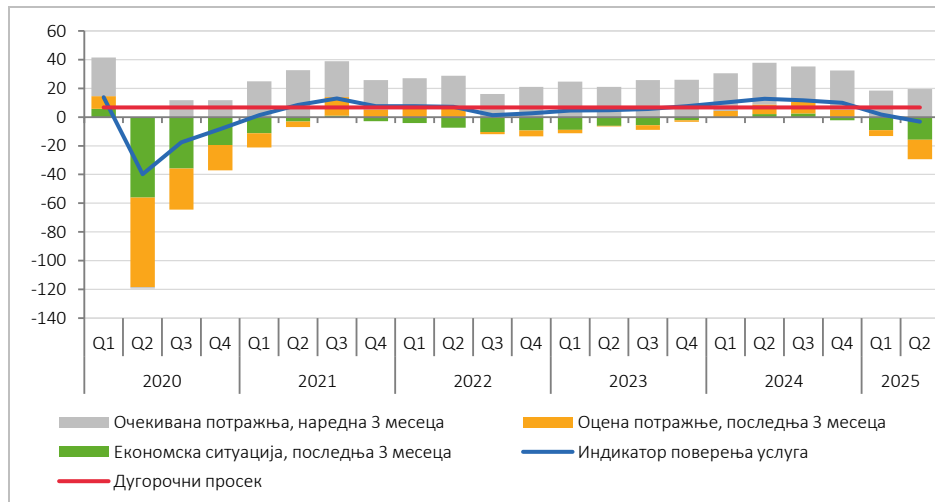
Графикон 10.3. Индикатор поверења прерађивачке индустрије (%) (десезонирани подаци)

10.3. ИНДИКАТОР ПОВЕРЕЊА У СЕКТОРУ УСЛУГА

Истраживање у области услужних делатности састоји се од питања о економској ситуацији, текућој и очекиваној потражњи за услугама.

Графикон 10.4. Индикатор поверења услуга (%) (десезонирани подаци)

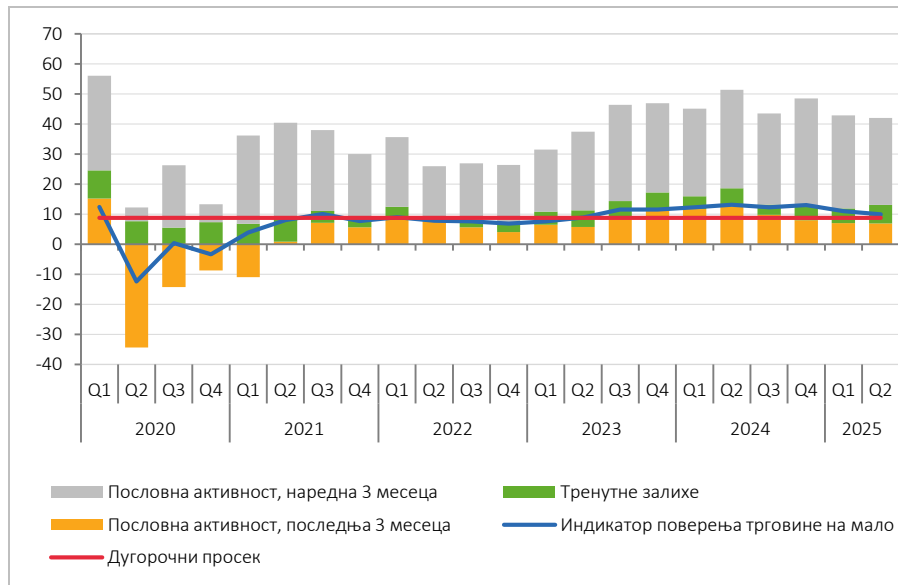
Индикатор поверења услуга (енгл. *Services Confidence Indicator – SCI*), са вредношћу од -3,3%, у другом кварталу 2025. године, бележи пад за 5,1 п. п. у односу на претходни квартал, при чему је за 9,9 п. п. испод дугорочног просека.

Пад бележе оцена потражње (-9,5 п. п.), као и оцена економске ситуације у претходном тромесечју (-6,7 п. п.), док су нешто позитивнија очекивања у погледу потражње у наредном тромесечју (+1 п. п.).

10.4. ИНДИКАТОР ПОВЕРЕЊА ТРГОВИНЕ НА МАЛО

Истраживање у области трговине на мало састоји се од питања о тренутној и будућој пословној активности предузећа и стању залиха.

Графикон 10.5. Индикатор поверења трговине на мало (%) (десезонирани подаци)

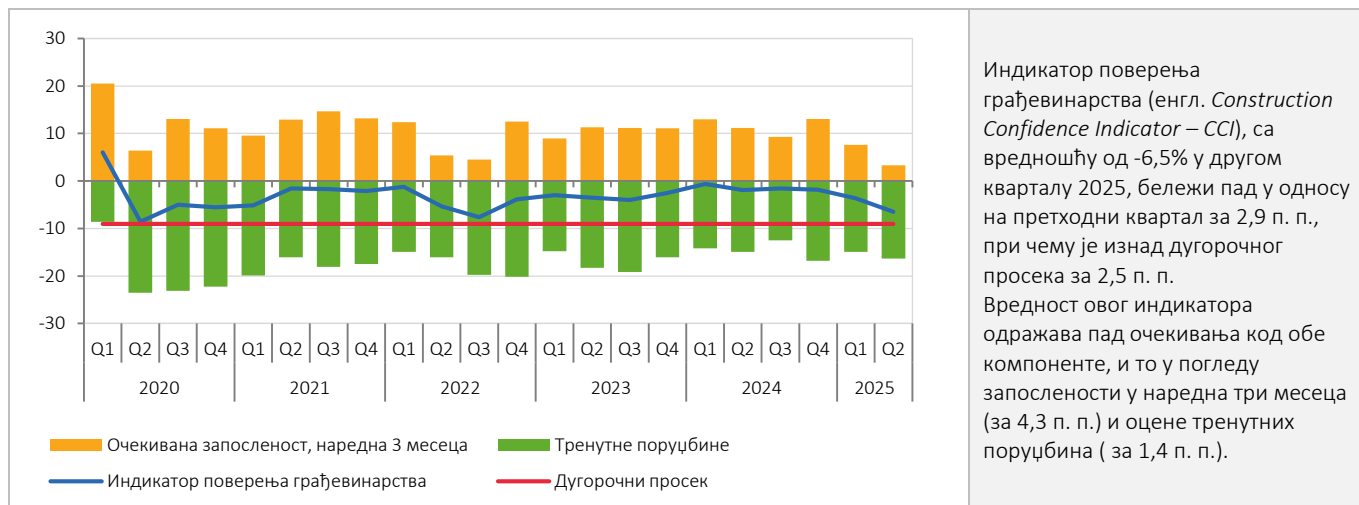
Индикатор поверења трговине на мало (енгл. *Trade Confidence Indicator – TCI*) у другом кварталу 2025. са вредношћу од 9,9%, бележи пад од 1,1 п. п. у односу на претходни квартал, при чему за 1,1 п. п. превазилази дугорочни просек (8,8%).

Кретање овог индикатора одражава пад очекиване пословне активности у наредна три месеца (-1,9 п. п.), као и оцене пословне активности у последњем тромесечју (-0,1 п. п.), наспрот оцени тренутних залиха, која бележи незнатан раст (за 1,2 п. п.).

10.5. ИНДИКАТОР ПОВЕРЕЊА ГРАЂЕВИНАРСТВА

Истраживање у области грађевинарства састоји се од питања о уговореним поруџбинама и очекиваној запослености.

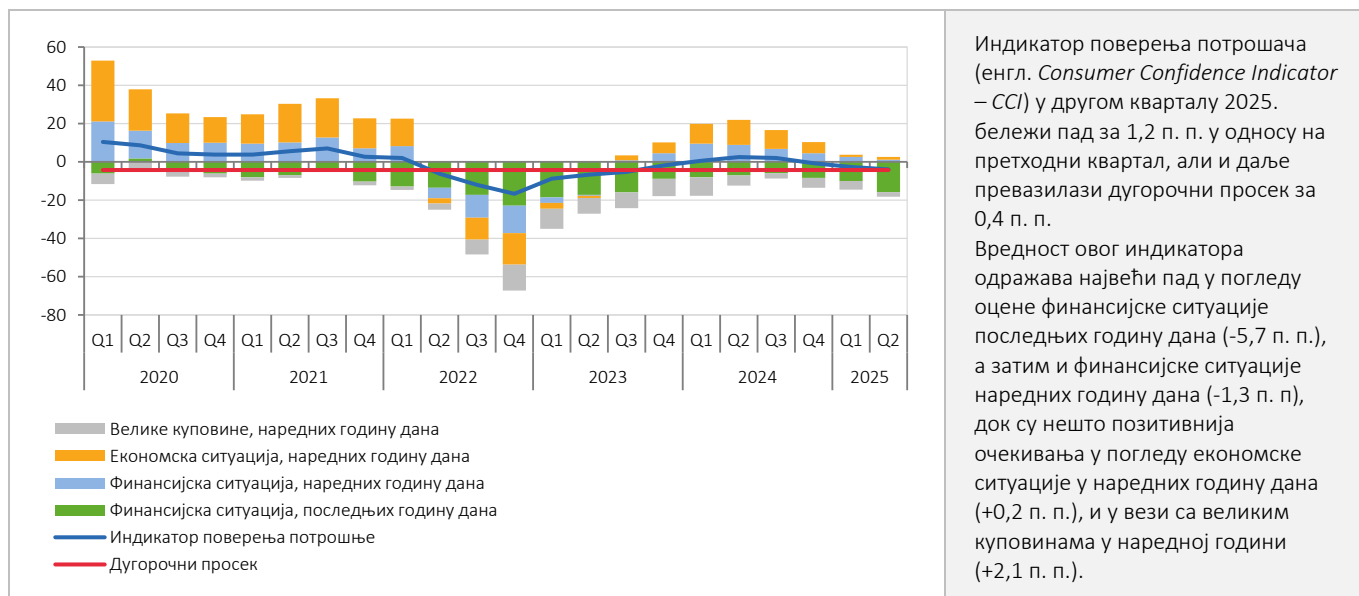
Графикон 10.6. Индикатор поверења грађевинарства (%) (десезонирани подаци)

10.6. ИНДИКАТОР ПОВЕРЕЊА ПОТРОШАЧА⁷

Истраживање о потрошњи становништва састоји се од питања о финансијској ситуацији домаћинства, општој економској ситуацији и очекивањима у вези са већим куповинама.

Графикон 10.7. Индикатор поверења потрошача (%) (десезонирани подаци)

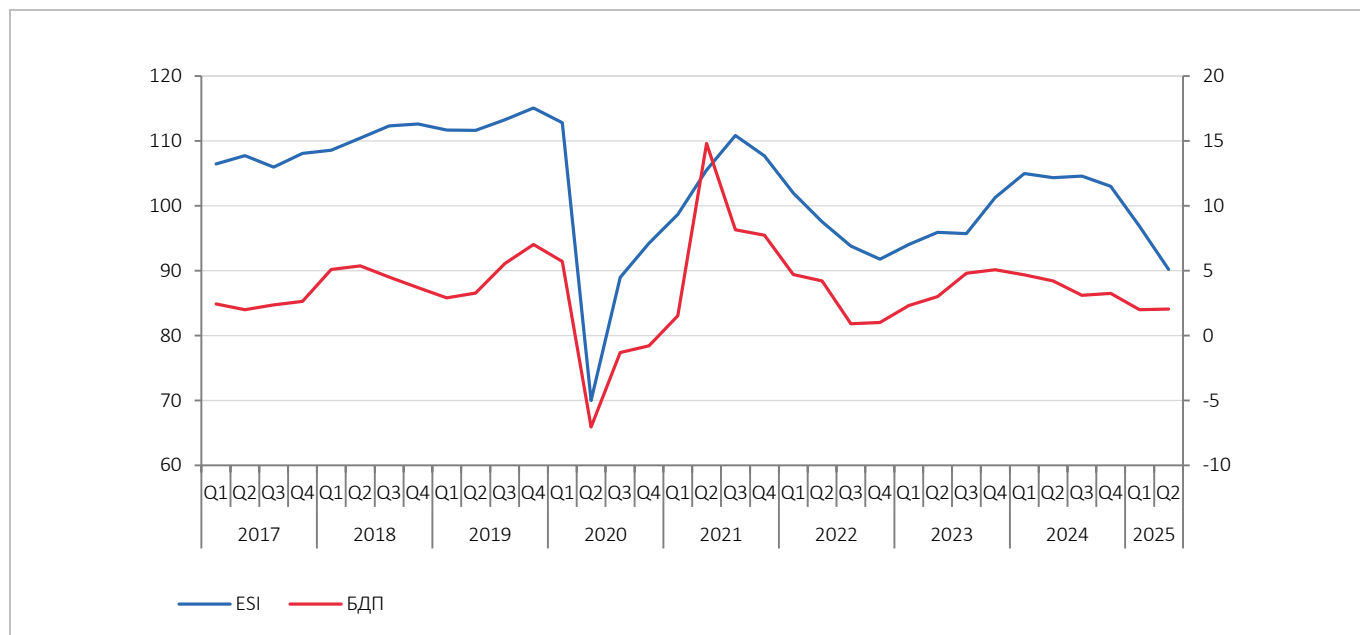

⁷ Методологија израчунавања индикатора поверења потрошача је измењена од стране Европске комисије почев од 2018. године и, у складу с тим, подаци су ревидирани.

10.7. КОРЕЛАЦИЈА ESI И БДП-А РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Истраживачи и доносиоци економских одлука често укључују ESI као експланаторну варијаблу са релевантним информацијама за моделирање економског развоја, посебно ако се има у виду да су подаци о економској клими расположиви пре већине економских показатеља. Најчешће коришћена референтна (објашњавајућа) серија за ESI је бруто домаћи производ (БДП), јер одражава кретања у привреди као целини. Ако се има у виду да ESI представља коинцидентни индикатор (испољава промене кад и референтна серија), може се закључити да релативно добро прати кретање БДП-а, што потврђује и коефицијент корелације од 0,67.

Графикон 10.8. Корелација ESI и БДП-а Републике Србије⁸

⁸ Квартални бруто домаћи производ (БДП) ревидиран је у складу са ревидираним годишњим подацима.

10.8. ИНДИКАТОР ЕКОНОМСКЕ КЛИМЕ У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Већина земаља ЕУ бележи погоршање економске климе у другом кварталу 2025. (у односу на претходни квартал), што је узроковало да *ESI* забележи пад (са вредности 94,5) за 1,7 п. п. Највећи пад очекивања у ЕУ забележен је у сектору потрошње (-2,9 п. п.).

Графикон 10.9. Показатељи економске климе

КАКО ТУМАЧИТИ РАДАР?

Скала радар графика дефинисана је у интервалу од 60 до 120 (просек = 100). Најновији квартални исходи (II квартал 2025.) упоређени су са претходним кварталним исходима (I квартал 2025.) и дугорочним просеком (= 100) одговарајуће серије индикатора поверења. Развој удаљен од центра одражава побољшање индикатора поверења, а приближавање центру представља погоршање.

11. РЕГИОНАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ АСИМЕТРИЧНОСТИ

Полазна тачка у сагледавању различитих аспеката регионалних асиметрија је статус градова и општина Републике Србије на основу Уредбе о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину („Службени гласник РС“, број 104/2014). У складу са Уредбом, осим Београдског региона, који нема ниједну општину са статусом неразвијеног подручја, у остала три региона број и величина неразвијених општина изразито варирају – Регион Војводине има само једну у групи изразито недовољно развијених (од укупно 46 општина), Регион Јужне и Источне Србије има чак 30 (од укупно 53), а у Региону Шумадије и Западне Србије овај статус има 13 од укупно 53 општине. С друге стране, ниједна општина у Региону Војводине нема статус девастиране (девастирана општина је она чији је степен развијености испод 50% републичког просека – погледати Речник термина), у Региону Шумадије и Западне Србије овај статус имају три општине, а у Региону Јужне и Источне Србије чак њих 16.

Неуједначен економски раст у Републици Србији последњих деценија допринео је продубљивању већ постојећих територијалних неједнакости. Регионална поларизација присутна је на неколико нивоа – неразвијено подручје, развијени центар и недовољно развијена периферија. Регионалне неравномерности – изражене преко економских, социјалних, демографских и инфраструктурних индикатора – одражавају карактеристике економског и друштвеног система земље.

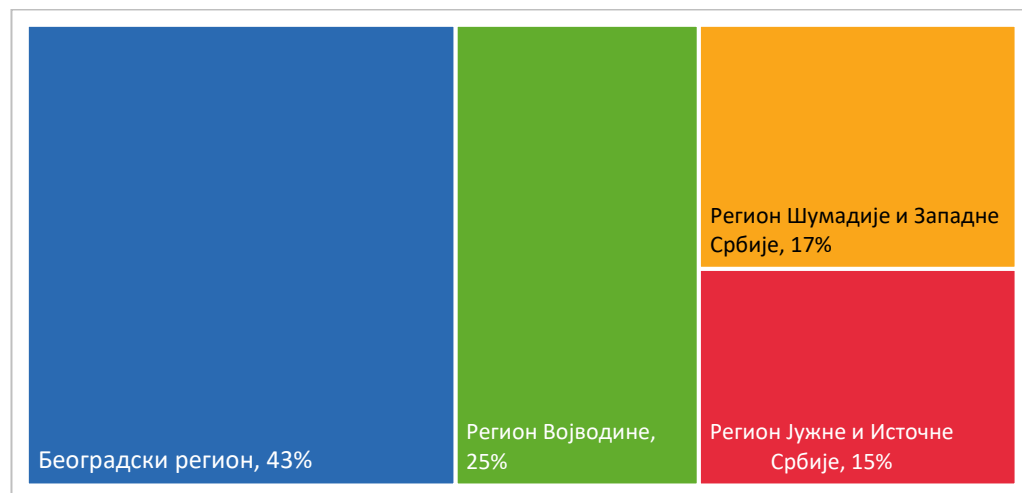
■ Бруто домаћи производ

Регионални бруто домаћи производ представља примарни статистички индикатор за мерење економских перформанси региона и ефективности регионалних политика и програма усмерених на редукцију јаза између региона.

Од укупног БДП-а у 2023. години, посматрано на нивоу НСТЈ 2 региона, највише је остварено у Београдском региону (43,3%), затим у Региону Војводине (24,6%), Региону Шумадије и Западне Србије (17%) и Региону Јужне и Источне Србије (15,1%).

Ако се има у виду да Београдски регион обухвата 3,7% простора на коме живи 24% становника Републике Србије, јасно је да је уједно реч о региону са највећим БДП-ом по становнику (1 331 000 динара по становнику, односно 70,6% више у односу на републички просек). Следи Регион Војводине, који је незнатно испод просека Републике (за 0,1%), затим Регион Шумадије и Западне Србије (за 37,9%) и Регион Јужне и Источне Србије (за 28,4% испод просека Републике Србије).

Графикон 11.1. Учешћа региона у националном БДП-у, 2023.

■ Просечне зараде

Ниво развијености региона, мерен просечним зарадама (без пореза и доприноса), креће се у размери 1,5 : 1, при чему су највише зараде забележене у Београдском региону, спрам Региона Шумадије и Западне Србије, где су зараде најниже. Просечна зарада без пореза и доприноса у периоду јануар–јун 2025. године у Београдском региону износила је 134 616 динара или 126% просека Републике Србије (107 179 динара), у Региону Војводине је незнатно испод републичког просека (101 055 динара или 94,3% републичког просека), док су Регион Јужне и Источне Србије и Регион Шумадије и Западне Србије остварили 87% и 84%, редом, националног нивоа (92 676 динара и 90 346 динара, респективно). У свим регионима просечна зарада бележи раст у односу на исти период претходне године, а највеће релативно повећање остварено је у Региону Шумадије и Западне Србије, за 11,6%.

У 75 општина просечне зараде без пореза и доприноса биле су испод 80% просека Републике, односно у појединим београдским општинама просечна зарада је била више него дупло већа у односу на општину Прешево (са најнижом просечном зарадом – 72 842 динара). Такође, на зачељу лествице налазе се општине Бојник, са зарадом у просеку од 73 099 динара, Власотинце (74 592) и Црна Трва (75 921).

■ Тржиште рада

Корелација стопе незапослености и степена развијености региона веома је висока, па, у складу с тим, Регион Јужне и Источне Србије, са вредношћу стопе незапослености од 12,8% у периоду јануар–јун 2025. године, за 45,1% превазилази просек Републике Србије (који износи 8,8%), наспрот Београдском региону, где је стопа незапослености најнижа (6,9%, односно 22% испод националног просека). Такође, када је посреди стопа запослености, предњачи Београдски регион, са стопом од 55,6% или 8,1% изнад просека Републике Србије, док је у Региону Јужне и Источне Србије забележена најнижа стопа – 46,7% или 9,2% испод републичког просека (који износи 51,4%).

У периоду јануар–јун 2025. године, Београдски регион бележи највеће учешће у укупној запослености (27,4%), уз истовремено најмање учешће незапослених (20,9%). Насупрот томе, Регион Јужне и Источне Србије има најмање учешће у укупној запослености Републике Србије (19,2%), уз највеће учешће (29,2%) у укупној незапослености Републике Србије (према Анкети о радној снази).

■ Извозна активност

За разлику од других показатеља, Београдски регион, у периоду јануар–јун 2025. године, нема примат у укупном робном извозу Републике Србије (учешће износи 22,7%). Регион Војводине предњачи са учешћем у робном извозу од 32,6%, а затим следе Регион Јужне и Источне Србије (22%) и Регион Шумадије и Западне Србије (21,2%). Извоз по становнику најбоље осликава регионалне асиметричности, па тако Регион Војводине, са извозом по становнику од 3 127 евра, за 25% превазилази републички просек и скоро двоструко превазилази вредност извоза по становнику Региона Шумадије и Западне Србије (1 952 евра), који је за 22% нижи од републичког просека. Регион Војводине, као водећи извозник у периоду јануар–јун 2025. године, бележи у структури извоза⁹ највеће учешће пољопривредно-прехрамбених производа (18,3%), пре свега житарица (29,4%), при чему је најзначајнији извозни производ кукуруз (12,4% извоза пољопривредно-прехрамбених производа).

■ Демографска структура

Према последњим расположивим подацима за 2024. годину, густина насељености у Београдском региону је 7 пута виша од просечне густине насељености у Републици Србији, док је у Региону Јужне и Источне Србије забележена најнижа густина насељености – 29% испод републичког просека. Иако сви региони релативно уједначено партиципирају у укупној популацији Републике Србије, унутаррегионалне разлике су знатно израженије. Тако је, на пример, у осам градова Региона Војводине концентрисано више од половине становништва Региона (56,3%). Међутим, популациона неравномерност је најизраженија у друга два региона: Регион Шумадије и Западне Србије има десет градова у којима живи 55% укупног становништва Региона, док у 13 неразвијених општина овог региона живи свега 13% становништва. Овај однос је још израженији у Региону Јужне и Источне Србије, у којем у девет градова живи 56,5% популације, док у чак 30 неразвијених општина овог региона живи тек 31% становништва. Поред тога, због економских миграција, једино

⁹ Према Стандардној међународној трговинској класификацији (СМТК).

број становника Београдског региона бележи раст (за 1,5% између 2011. и 2024. године), док број становника у остала три региона опада. То истовремено значи да ће разлике у густини насељености додатно расти, јер насељеност у Региону Јужне и Источне Србије постаје све разуђенија, док у Београдском региону постаје све гушћа.

■ Саобраћајна инфраструктура

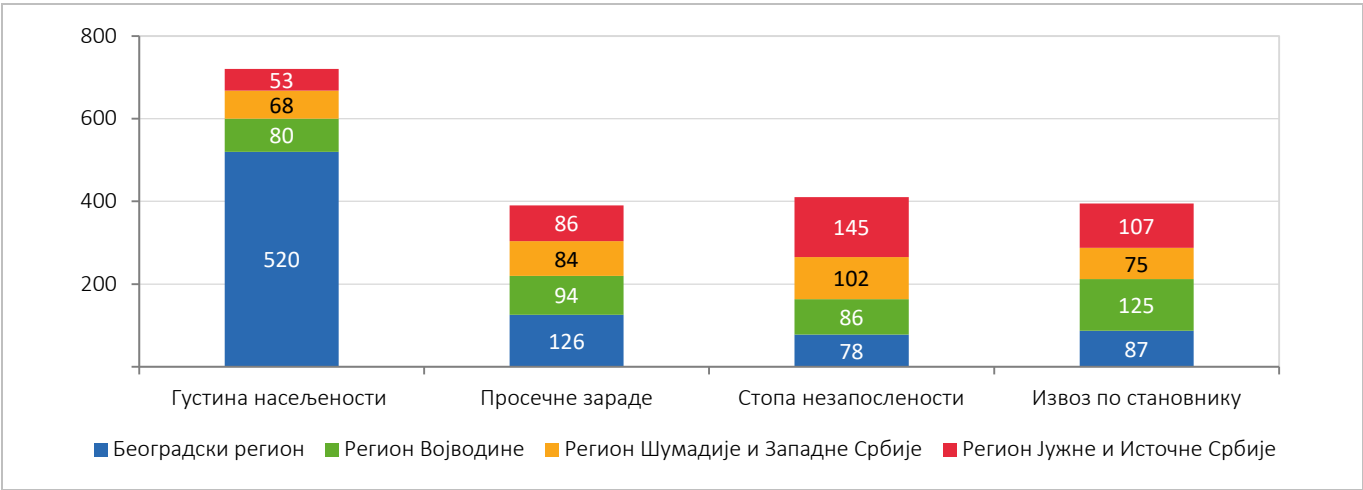
У Републици Србији постоје велике регионалне и унутаррегионалне разлике у погледу инфраструктурне опремљености (саобраћајне, телекомуникационе и водопривредне, односно пратеће супраструктуре). Од квалитета путева, преко телекомуникација, до савремених услова становања, разлике се, пре свега, уочавају између неразвијеног јужног подручја и развијенијег севера Републике Србије. Незадовољавајуће стање путне мреже нарочито је изражено код општинских (локалних) путева, неопходних за свакодневно функционисање, развој и активирање општина и насеља. На ово нам јасно указује податак да је у 39 општина (2023) учешће општинских путева са савременим коловозом испод просека, док четири општине бележе учешће испод 20%, и то су управо неразвијена и девастирана подручја која се суочавају са највећим развојним проблемима. Такође, стопа обнављања аутомобила (број први пут регистрованих аутомобила у односу на укупан број регистрованих аутомобила), као показатељ социоекономских неједнакости на регионалном нивоу, у 2024. варира од 5,4 у Региону Јужне и Источне Србије до 8,4 у Београдском региону, где је регистровано свако четврто путничко возило. Број први пут регистрованих аутомобила, у поређењу са бројем становника у периоду јануар–јун 2025. године, одражава сличан однос, тако што Београдски регион премашује просек Републике Србије за 43,3%, насупротив Региону Јужне и Источне Србије, који је за 27,7% испод националног просека.

Регионална асиметричност је сагледана преко односа екстремних (највиших и најнижих) вредности кључних индикатора. На пример, највећа густина насељености забележена је у Београду и десет пута превазилази густину насељености у Региону Јужне и Источне Србије, где је најнижа (табела 11.1).

Табела 11.1. Екстремне вредности индикатора регионалне асиметричности, јануар–јун 2025.

Индикатори	Густина насељености, km², 2024.	БДП/ст., 2023.	Просечне нето зараде	Стопа незапослености	Извоз по становнику	Демографско пражњење, 2011–2024. (%)
Екстремне вредности (највиша : најнижа)	9,8 : 1	2,7 : 1	1,5 : 1	2 : 1	1,7 : 1	(-14,2) : (+1,5)
	Београдски регион: Регион Јужне и Источне Србије	Београдски регион: Регион Шумадије и Западне Србије	Београдски регион: Регион Шумадије и Западне Србије	Регион Јужне и Источне Србије: Београдски регион	Регион Војводине: Регион Шумадије и Западне Србије	Регион Јужне и Источне Србије: Београдски регион

Графикон 11.2. Диспропорције на нивоу региона у Републици Србији (ниво РС = 100%), јануар–јун 2025.

Табела 11.2. Индикатори развијености региона Републике Србије (НСТЈ 2) (ниво РС = 100%)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Београдски регион										
Просечне зараде у динарима	126,6	127,0	127,1	128,2	126,3	126,1	125,6	127,2	125,9	125,4
Стопа запослености	110,7	109,9	111,0	111,1	110,0	109,1	107,1	108,6	108,2	105,9
Стопа незапослености	75,2	80,2	71,1	73,6	69,1	76,8	72,8	72,1	76,9	78,8
Извоз по становнику у еврима	93,8	99,0	93,0	94,3	90,4	89,0	86,5	89,9	86,3	91,1
Број први пут регистрованих путничких аутомобила на 1 000 становника	133,1	145,8	140,0	141,4	139,9	152,0	133,8	139,9	136,6	148,6
Регион Војводине										
Просечне зараде у динарима	95,1	94,2	94,4	94,8	94,6	94,2	94,6	94,4	94,6	94,2
Стопа запослености	99,8	102,2	97,8	101,2	100,6	100,0	98,8	100,0	98,1	97,5
Стопа незапослености	87,1	82,3	112,2	101,1	102,1	92,7	102,5	93,0	94,5	75,3
Извоз по становнику у еврима	124,9	126,1	128,2	132,3	131,4	127,3	132,2	132,7	124,7	124,4
Број први пут регистрованих путничких аутомобила на 1 000 становника	95,1	88,5	88,3	91,6	92,0	86,7	92,3	92,7	92,6	87,5
Регион Шумадије и Западне Србије										
Просечне зараде у динарима	83,2	83,4	83,6	83,0	83,7	83,9	84,4	84,0	84,9	85,4
Стопа запослености	99,4	98,8	99,6	96,6	97,2	98,8	100,0	97,9	101,8	100,9
Стопа незапослености	101,0	106,3	97,8	108,8	96,8	95,1	93,8	109,3	94,5	109,4
Извоз по становнику у еврима	74,6	76,3	75,6	77,2	75,5	74,9	75,1	73,7	74,8	80,6
Број први пут регистрованих путничких аутомобила на 1 000 становника	95,2	91,0	92,5	91,9	90,8	87,5	93,7	89,8	93,5	88,3
Регион Јужне и Источне Србије										
Просечне зараде у динарима	85,9	86,1	85,5	83,9	85,9	86,5	86,1	84,3	86,3	86,2
Стопа запослености	88,5	87,3	90,7	89,9	90,4	90,7	92,5	92,6	90,3	83,5
Стопа незапослености	147,5	143,8	126,7	123,1	143,6	146,3	140,7	133,7	146,2	143,5
Извоз по становнику у еврима	94,1	88,0	96,7	88,8	98,5	107,2	101,7	97,7	109,5	99,8
Број први пут регистрованих путничких аутомобила на 1 000 становника	72,4	70,9	76,0	71,1	73,4	69,5	76,5	73,9	73,2	71,6

РЕЧНИК ТЕРМИНА

Класификација региона и јединица локалне самоуправе (општина) према Уредби. Уредбом је утврђена јединствена листа развијености региона (који су, према степену развијености, разврстани у развијене и недовољно развијене регионе) и општина, разврстаних у четири групе и девастирана подручја. У првој групи су општине чији је степен развијености изнад републичког просека, у другој општине са степеном развијености у распону од 80% до 100% републичког просека, трећој припадају недовољно развијене општине, чији је степен развијености у распону од 60% до 80% републичког просека, док су у четвртој групи изразито недовољно развијене општине, чији је степен развијености испод 60% републичког просека.

Девастирана подручја су општине из четврте групе чији је степен развијености испод 50% републичког просека (на основу података органа надлежног за послове статистике и финансија). Региони се разврставају на основу вредности БДП-а по становнику у региону у односу на републички просек, за референтни период. Развијени региони су региони који остварују вредност БДП-а изнад вредности републичког просека (Београдски регион и Регион Војводине). Недовољно развијени региони су региони у којима је вредност БДП-а испод вредности републичког просека (Регион Шумадије и Западне Србије и Регион Јужне и Источне Србије). Такође, статус недовољно развијеног региона има Регион Косово и Метохија. Демографско пражњење је појам који осликава природни и механички одлив становништва у одређеном географском или административном подручју.

12. ПОЉОПРИВРЕДА

Пољопривредну производњу чине две основне гране: биљна производња и сточарска производња. Због њене специфичне природе, релевантни подаци у вези са пољопривредном производњом расположиви су, углавном, у годишњој периодици. У овом издању *Трендова* приказано је кретање појава у пољопривреди које се односе на:

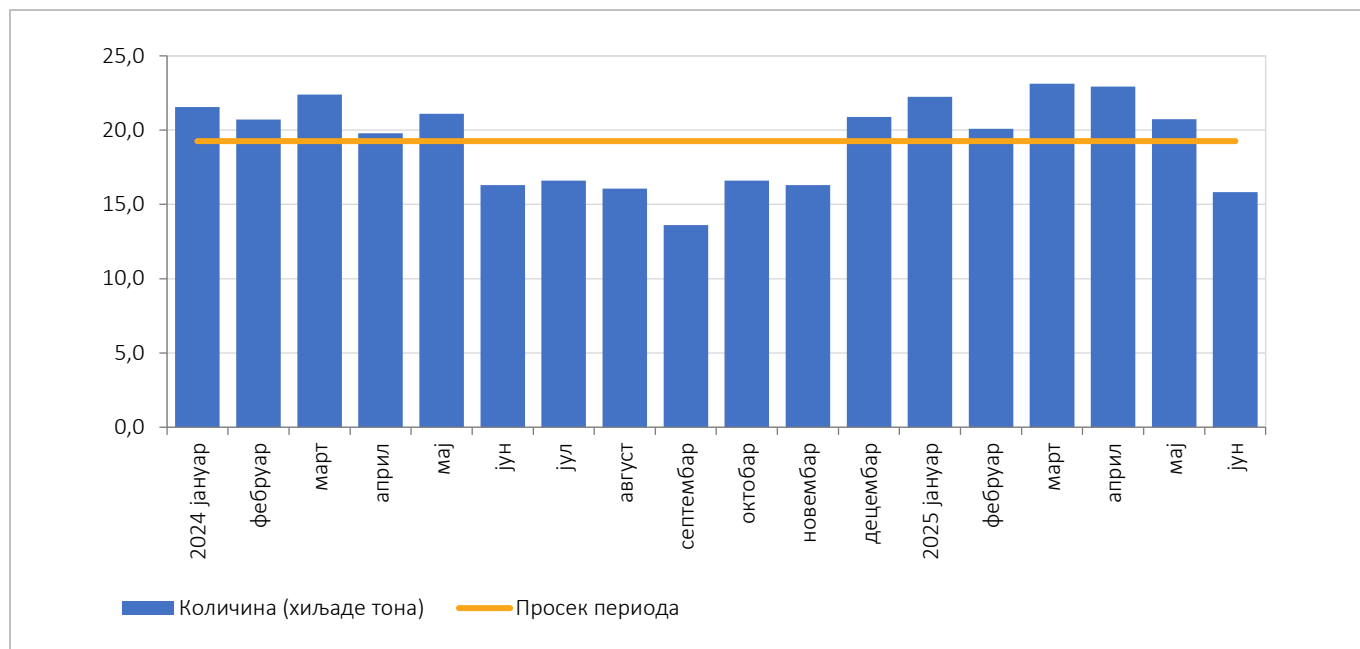
- сточарску производњу (производња конзумног крављег млека у млекарама и клање стоке у кланицама),
- цене пољопривредних производа и репродукционог материјала,
- спољнотрговинску размену пољопривредних производа,
- очекивану производњу најзначајних ратарских култура.

12.1. ПРОИЗВОДЊА И ЦЕНЕ МЛЕКА, ЖИТА И СТОКЕ

Процене показују да пољопривредна газдинства која се баве производњом крављег млека дистрибуирају откупним станицама (млекарама) око 59% од укупне производње¹⁰. Од количине крављег млека које остаје на газдинству (око 41%) за исхрану чланова газдинства и стоке на газдинству искористи се око 10%, око 22% се преради у млечне производе (углавном сир и кајмак), а остатак (око 9%) прода се непосредним потрошачима. Према истом извору, губици на газдинству су незнатни (до 0,1%).

Заступљеност крављег млека у укупној производњи млека на газдинствима износи око 97%, а остало чине овчије и козје млеко. У периоду јануар–јун 2025. године производња конзумног крављег млека у млекарама је повећана за 2,6% у односу на исти период претходне године. Посматрано квартално, у II кварталу 2025. године дошло је до раста у производњи конзумног крављег млека од 4,0% у односу на II квартал 2024. године.

Графикон 12.1. Производња конзумног крављег млека у млекарама (у хиљ. тона)

¹⁰ Анкета о пољопривредној производњи – сточарска производња, 2022.

Откупне цене крављег млека смањене су за 3,0% у периоду јануар–јун текуће године у односу на исти период претходне године¹². У поређењу са просечном ценом млека претходне године, у првој половини текуће године забележен је пад цена млека за 2,7%.

Потрошачке цене крављег млека повећане су за 0,3% у периоду јануар–јун текуће године у односу на исти период претходне године. У поређењу са просечном ценом млека претходне године, у првих шест месеци текуће године забележен је раст цена млека за 0,4%.

На основу упоредног приказа и претходне анализе, можемо закључити да су откупне цене крављег млека забележиле благи пад од почетка године, док су потрошачке цене остале на стабилном нивоу у првој половини текуће године.

Како су у овом издању *Трендова* предмет анализе, поред сточарских производа, и поједине културе из биљне производње, као и одређене категорије стоке, неопходно је приказати и њихове откупне цене.

У периоду јануар–јун **индекс цена жита** износио је 115,9%. У овом периоду дошло је повећања откупне цене пшенице за 19,2% и кукуруза за 18,0% у односу на исти период претходне године. У првих шест месеци текуће године цене **индустријског биља** забележиле су раст од 4,9% у односу на исти период претходне године.

Посматрано **по категоријама стоке**, у периоду јануар–јун 2025. године дошло је до повећања откупне цене говеда од 3,4%, док је, са друге стране, дошло да пада откупне цене свиња од 19,7% у односу на исти период претходне године.

Табела 12.1. Упоредни приказ откупних и потрошачких цена крављег млека

Месец	Цена млека, дин./лит.	
	откупна цена	потрошачка цена ¹¹
Јануар 2024.	55,5	145,3
Фебруар	55,6	145,2
Март	55,5	144,9
Април	55,5	145,6
Мај	55,3	145,6
Јун	54,9	144,7
Јул	54,8	144,8
Август	54,8	145,2
Септембар	54,8	144,8
Октобар	55,1	144,8
Новембар	55,2	144,2
Децембар	55,3	144,2
Јануар 2025.	55,1	145,3
Фебруар	54,9	145,7
Март	54,5	145,6
Април	53,3	145,1
Мај	52,4	145,7
Јун	52,0	145,8

Табела 12.2. Индекси цена произвођача производа пољопривреде и рибарства

	<u>VI 2025</u> VI 2024	<u>I–VI 2025</u> I–VI 2024	<u>I–VI 2025</u> Ø 2024
Жита	103,9	115,9	112,2
Пшеница	100,7	119,2	113,5
Кукуруз	108,8	118,0	114,4
Индустријско биље	88,9	104,9	102,6
Стока и живина	106,1	90,0	95,4
Говеда	114,2	103,4	104,7
Свиње	102,2	80,3	88,0

¹¹ Потрошачке цене се односе на кравље млеко масноће 2,8%.

¹² Реч је о ценама произвођача производа пољопривреде и рибарства – ценама по којима се врши откуп од породичних газдинстава и ценама по којима правна лица у области пољопривреде продају своје производе.

12.2. РЕПРОДУКЦИОНИ МАТЕРИЈАЛ

Стабилна и успешна производња у пољопривреди зависи од много фактора. У биљној производњи, поред правилне обраде земљишта, за високе и стабилне приносе од изузетне важности су инпути који се користе. Ту се, пре свега, мисли на семе и садни материјал, ђубрива, као и средства за заштиту. Када је реч о другој грани пољопривреде, тј. сточарској производњи, велики значај за здравље и прираст животиња има њихова адекватна исхрана, као и објекти у којима се држе. За обезбеђење свих ових услова, поред људског рада, велику улогу имају средства за рад, опрема, односно пољопривредна механизација. Због тога, пољопривредници морају да поседују одговарајућу механизацију, машине или пак за ове потребе да ангажују друге који би им те послове обављали (ђубрење, прскање, жетва и сл.). Сви ови фактори чине укупну међуфазну потрошњу (која чини скоро 60% укупне вредности пољопривредне производње), а њихови индекси цена приказани су у табели 12.3.

Укупна међуфазна потрошња, односно цене репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди у II кварталу 2025. повећане су за 0,9% у односу на исти квартал претходне године. Посматрано по групама производа, највећи раст цена у II кварталу 2025. године, у односу на исти квартал претходне године, забележен је у групама: Средства за заштиту биља (раст од 7,8%) и Минерална ђубрива (5,5%).

Цене репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди у II кварталу 2025. године, у односу на I квартал 2025. године, у просеку су смањене за 1,5%.

Табела 12.3. Индекси цена репродукционог материјала, средстава рада и услуга у пољопривреди

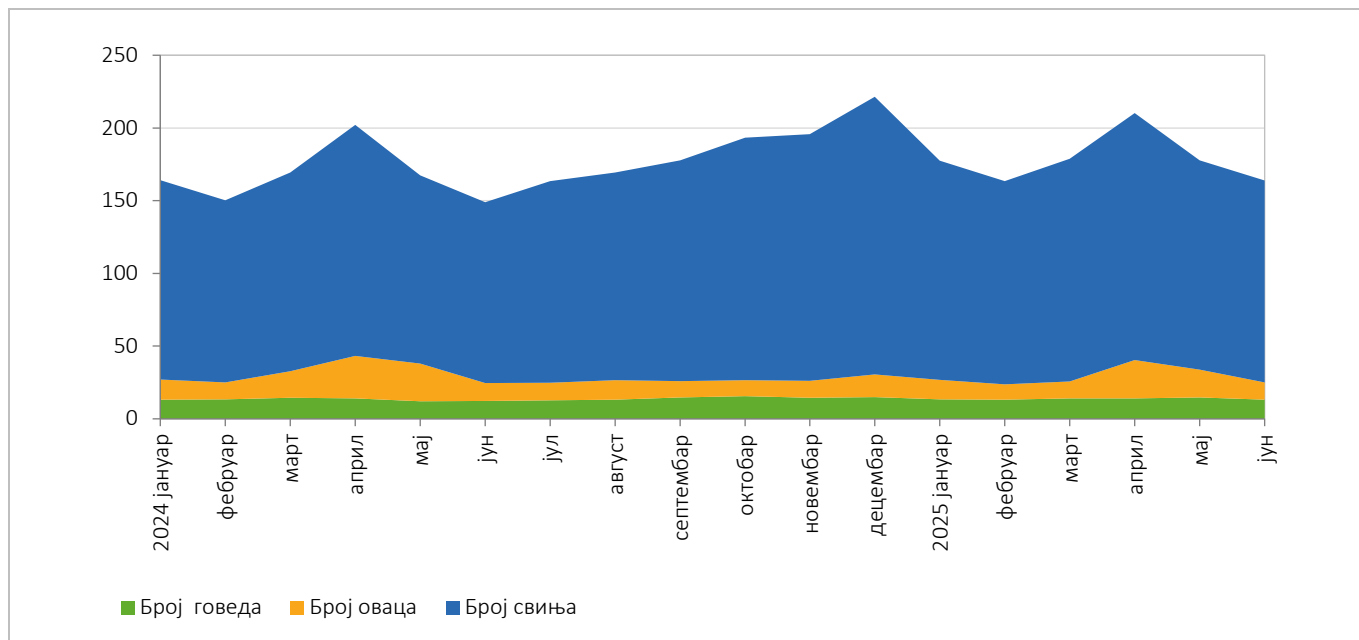
	<u>II квартал 2025</u> II квартал 2024	<u>II квартал 2025</u> I квартал 2025	<u>II 2025</u> Ø 2024
Укупно	100,9	98,5	101,4
Производи и услуге за текућу употребу у пољопривреди	100,9	98,4	101,4
Семе	102,0	90,8	101,7
Енергенти	96,0	97,5	97,7
Минерална ђубрива	105,5	104,5	105,2
Средства за заштиту биља	107,8	88,4	108,3
Храна за животиње	99,4	99,5	100,3
Одржавање опреме	104,0	101,0	104,2
Одржавање објеката	102,7	101,3	102,9
Остали производи и услуге	104,0	100,0	102,9
Производи и услуге за инвестиције у пољопривреди	102,5	100,2	101,6
Машине у пољопривреди	102,5	100,2	101,6

12.3. КЛАЊЕ СТОКЕ

У Републици Србији клање стоке се обавља у регистрованим кланицама и ван кланица, тј. на газдинствима. Кад је реч о говедима, клање у кланицама износи око 57% од укупног клања ове врсте стоке, док је код свиња и оваца претежно заступљено клање ван кланица, око 60% и 83%, редом. Подацима о клању стоке у кланицама обухваћено је клање у свим регистрованим кланицама на територији Републике Србије, којих је на дан 30. јуна 2025. било 377. У овом издању *Трендова* предмет анализе биће стока заклана у кланицама.

У првој половини 2025. године, укупан број закланих говеда у кланицама износи 82 хиљаде, што је за 3,7% више у односу на исти период претходне године. Категорија закланих говеда која је у првих шест месеци забележила највећи раст у укупном клању ове врсте стоке јесу говеда старости 1–2 године (раст од 6,2%). Ова категорија говеда у периоду јануар–јун 2024. године бележи и највеће учешће у укупном клању ове врсте стоке – од 81,4%.

Графикон 12.2. Број закланих свиња, оваца и говеда у кланицама (у хиљадама)

Број свиња закланих у кланицама у првих шест месеци текуће године (897 хиљада) већи је за 10,5% него у истом периоду претходне године. Категорија закланих свиња која је у првој половини 2025. године забележила највећи раст у укупном клању ове врсте стоке јесу свиње тежине 25–50 kg (раст од 12,8% у односу на исти период претходне године). Од укупно закланих свиња у кланицама највеће учешће у укупном клању ове врсте стоке у првих шест месеци текуће године има категорија свиња преко 50 kg, чак 91,8%.

Од укупног броја закланих оваца на територији Републике Србије само око 17% се обавља у кланицама. У првој половини 2025. године број оваца закланих у кланицама износи око 92,9 хиљада, што је за 16,5% мање у односу на исти период претходне године. Од укупно закланих оваца у кланицама у првих шест месеци највеће учешће (94,0%) у укупном клању ове врсте стоке има категорија јагњади до шест месеци.

12.4. СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

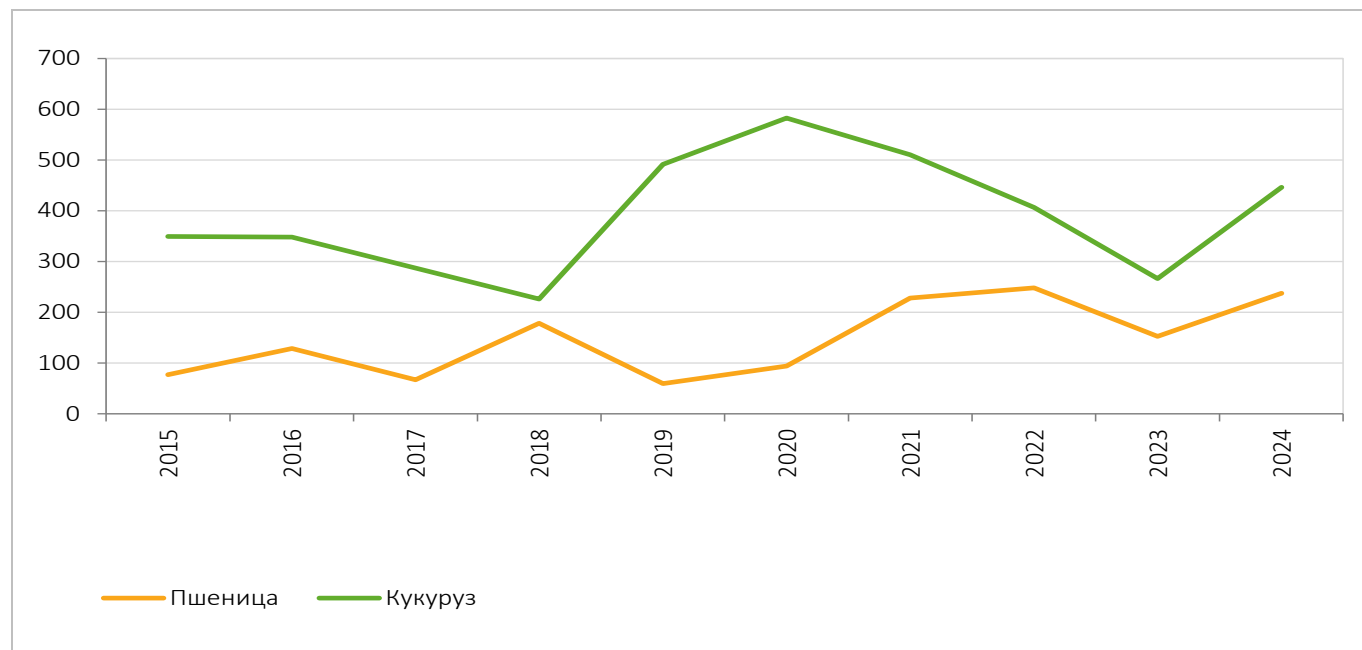
У првих шест месеци 2025. године, сектор Пољопривреда, шумарство и рибарство¹³ остварио је негативан спољнотрговински салдо у износу од -225,7 мил. евра. У истом периоду извоз овог сектора износио је 570,8 мил. евра, што је за 10,7% мање у односу на исти период 2024. године, а учешће у укупном извозу смањено је са 4,3% на 3,5%. Увоз сектора у првих шест месеци износио је 796,5 мил. евра, што је за 37,3% више него у истом периоду претходне године, а учешће у укупном увозу повећано је са 3,1% на 3,8%.

Пад извоза у првих шест месеци текуће године највећим делом је последица кумулативног пада од 15,7% у извозу жита (осим пиринча), легуминоза и уљарица, најзаступљеније групе у овом сектору (учешће од 62,2%). Насупрот извозу, најзаступљенија група на страни увоза у сектору Пољопривреда, шумарство и рибарство јесте Гајење поврћа, бостана, коренастих и кртоластих биљака (учешће 22,0%), која је остварила кумулативни раст 25,8% у првих шест месеци текуће године.

Извоз пшенице¹⁴ у првих шест месеци 2025. године износио је 111,5 мил. евра, што представља пад од 11,2% у односу на исти период претходне године. Највише пшенице је извезено у Италију (52,7% од укупног извоза пшенице), затим у Румунију, 25,8%, а потом следе Босна и Херцеговина, Албанија и Северна Македонија, са учешћем у укупном извозу ове културе од 11,6%, 5,0% и 2,1%, редом.

Извоз кукуруза¹⁴ у периоду јануар–јун текуће године износио је 177,7 мил. евра, што представља пад од 21,2% у односу на исти период претходне године. Највише кукуруза извезено је у Румунију, 46,3% од укупног извоза ове културе. У Босну и Херцеговину је извезено 12,8%, а затим следе Мађарска, Италија и Албанија, са 7,8%, 5,6% и 5,1% од укупног извоза ове културе.

Графикон 12.3. Извоз пшенице и кукуруза у десетогодишњем периоду 2015 – 2024. (у мил. евра)

¹³ Према КД (2010).

¹⁴ Према СМТК за ниво производа.

12.5. ОЧЕКИВАНА ПОЉОПРИВРЕДНА ПРОИЗВОДЊА У 2025. ГОДИНИ

На основу тренутне ситуације у пољопривредној производњи, за 2025. годину се предвиђа умерен раст од 1,3% у односу на претходну 2024. годину. Овај раст одражава релативну стабилност сектора, али и указује на потребу за даљим унапређењем и прилагођавањем променљивим факторима који утичу на производњу.

Анализом различитих група пољопривредних производа, на основу тренутних података и процена, предвиђене стопе раста у пољопривредној производњи Србије за 2025. су за:

- Жита - раст од 2,7%
- Индустијско биље - раст од 6,9%
- Поврће - раст од 6,4%
- Воће - пад од -15,7%
- Сточарство - без промене (индекс 100)

На основу података о засејаним површинама на крају пролећне сетве, добијених из редовних статистичких истраживања и процена које пружају Пољопривредне стручне саветодавне службе (ПССС), тренутно очекивана ситуација у области пољопривреде за 2025. годину у погледу најважнијих ратарских култура приказана је у следећој табели.

Табела 12.4. Очекивана површина, принос и производња најважнијих ратарских култура, 2025.

	Површина, ha	Просечан принос t/ha	Очекивана производња, хиљ. тона	Стопа раста 2025/2024
Пшеница	607.075	6,1	3.681	▲ 26,9%
Кукуруз	961.215	4,7	4.513	▼ -11,6%
Сунцокрет	242.385	2,6	628	▲ 1,0%
Соја	206.485	1,8	367	▲ 5,9%
Шећерна репа	34.382	52,3	1.799	▼ -6,4%

Сам почетак године, односно почетни период давања првих процена просечних приноса у мају и јуну месецу, давао је оптимистичне резултате у погледу приноса ратарских култура. Код пшенице, у 2025. години очекивани просечан принос износи 6,1 t/ha. Са друге стране раст производње под пшеницом, поред погодних услова може се и повезати са већом засејаном површином него претходне године (10%), него претходне пољопривредне године. Међутим, временске прилике у јуну, јулу и августу, праћене веома дугим интервалима високих температура, изазвале су велику сушу, те су самим тим утицале и на квалитет зрна и мањег процењеног приноса код осталих ратарских култура.

Према последњим извештајима пољопривредних саветодавних служби (крај августа текуће године), процењено је да ће укупна производња пшенице бити већа за око 26,9% и износити око 3,7 мил. тона, док ће се укупна производња кукуруза смањити (међугодишњи пад од око 11,6%) и у овој години износити око 4,5 мил. тона. Производња сунцокрета, који важи за отпорнију ратарску културу, ће се повећати за око 1,0% у односу на претходну годину и износити око 628 хиљ. тона. Поред сунцокрета, такође код соје се очекује раст производње за 5,9% у односну на претходну годину.

13. ПОСЛОВНЕ УСЛУГЕ

Кључни фактор за покретање економије засноване на знању управо су пословне услуге, јер се оне истичу по својој радно интензивној природи, што указује на њихов потенцијални значај као пружаоца нових послова и радних места у будућности. Пословне услуге су категорија економских делатности, које у пословању имају помоћни карактер и код којих не постоји испорука робе ни производа у материјалном смислу. Крајњи „производ“ ових делатности није могуће ни складиштити ни транспортовати. Делатност из обухвата пословних услуга карактерише пружање техничке или интелектуалне услуге.

Предузећа, из обухвата пословних услуга, креирају услужне системе и испоручују их својим корисницима. У пословне услуге се убраја широк спектар делатности, као што су: саобраћај, информационе, комуникационе и остале пословне услуге (нпр. инжењеринг, правна помоћ, услуге запошљавања, управљање објектима), али не и финансијске услуге.

Приказ података који следи обухвата услуге чији су крајњи корисници махом друга предузећа и/или јавна управа, али и физичка лица и/или домаћинства. Пословне услуге укључују:

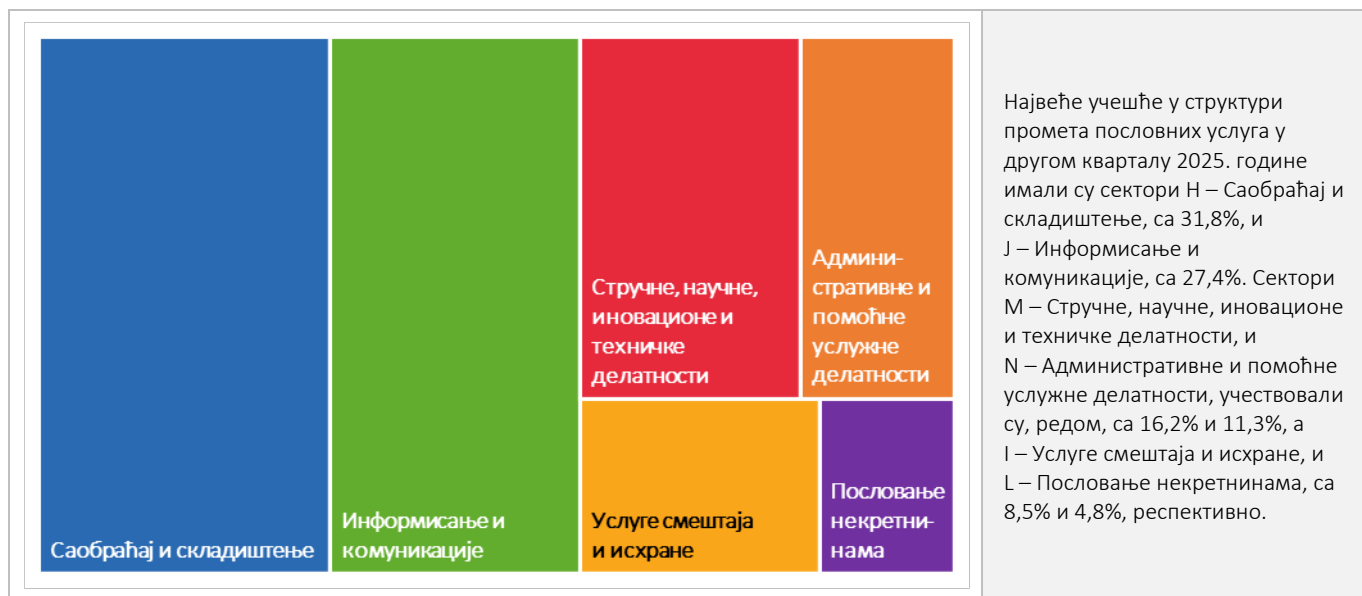
- транспортне услуге, као што су: друмски и железнички саобраћај, складиштење и поштанске/курирске услуге;
- техничке услуге, као што су: инжењеринг, архитектура и техничке студије;
- компјутерске услуге, као што су: дизајн софтвера и управљање базама података;
- друге професионалне услуге, као што су: правне, рачуноводствене, консултантске и менаџерске услуге.

Многе од ових услуга могло би да обавља само предузеће, али њихова куповина (спољно ангажовање) од добављача услуга омогућава предузећу да се фокусира на обављање своје претежне делатности и искористи предности специјализације коју нуде пружаоци услуга. Као такав, ефикасан и успешан сектор пословних услуга може допринети укупној конкурентности привреде.

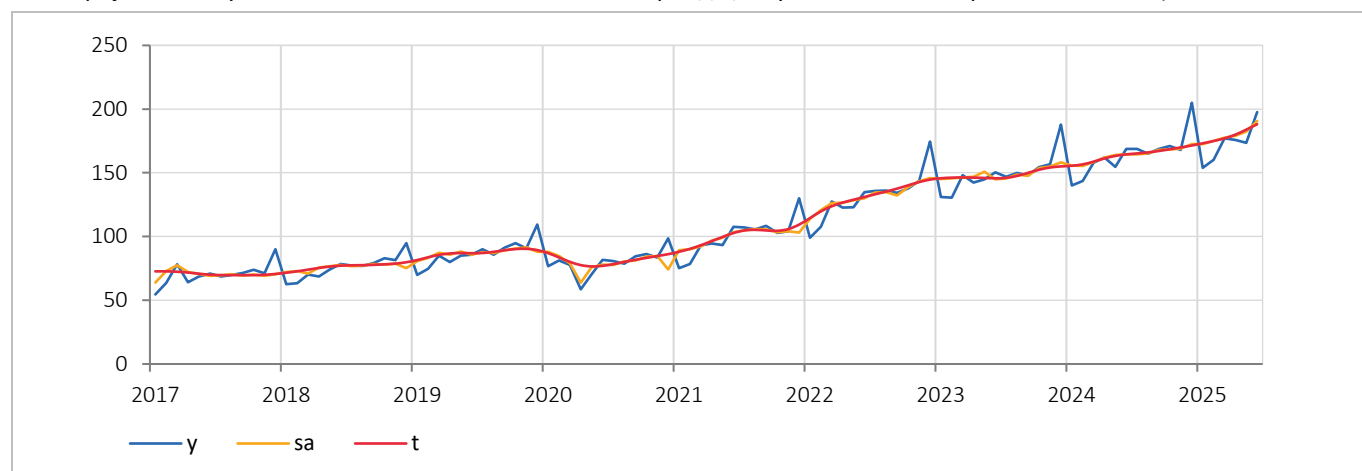
Индекс промета услуга један је од најважнијих показатеља развоја услужних делатности. Користи се за анализу трендова пословног циклуса у услужном делу привреде и као инпут за статистику националних рачуна.

Пословне услуге подразумевају услужне делатности нефинансијске економије, и то делатности, према званичној Класификацији делатности (2010), из сектора: Н – Саобраћај и складиштење (области 49–53); I – Услуге смештаја и исхране (области 55 и 56); J – Информисање и комуникације (области 58–63); L – Пословање некретностима (област 68); M – Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (области 69–74, изузев 72 и 75) и N – Административне и помоћне услужне делатности (области 77–82).

Графикон 13.1. Структура промета по секторима пословних услуга

Графикон 13.2. Компоненте временске серије индекс промета у услужним делатностима (y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента; просек 2021 = 100)

Током кризе изазване пандемијом вируса корона, која је почела крајем првог квартала 2020. године, битно се променио развојни тренд који је био присутан у серији промета пословних услуга. У другом кварталу 2020. године промет услуга опао је за око 16% у односу на исти квартал 2019. године. Од трећег квартала 2020. године, уследио је период опоравка, да би се, након скоро годину дана, у другом кварталу 2021. године, ниво промета вратио на нивое пре кризе. Постпандемијски дугорочни тренд је стабилан и благо растући.

У периоду јануар–јун 2025. године укупан остварен промет у пословним услугама је за 12,0% већи у односу на исти период 2024. године, највећи раст промета је забележен у сектору L – Пословање некретнинама (37,3%), а најмањи у сектору M – Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (1,0%).

13.1. ПОРЕЂЕЊЕ СА ИСТИМ КВАРТАЛОМ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ

Промет пословних услуга у другом кварталу 2025. године био је већи за 12,7% у односу на исти квартал претходне године. Посматрано по секторима, највећа стопа раста у другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом 2024. године, забележена је у секторима L – Пословање некретнинама, и J – Информисање и комуникације, 41,6% и 15,5%, редом.

Табела 13.1. Промет пословних услуга, индекси (исти квартал претходне године = 100)

	2023 ¹				2024 ²				2025 ²	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Услуге – укупно	122,6	115,0	109,4	109,5	107,8	111,0	113,1	109,0	111,3	112,7
H – Саобраћај и складиштење	133,4	116,2	110,2	101,7	95,8	104,3	105,4	106,6	113,8	114,8
I – Услуге смештаја и исхране	134,8	124,2	118,8	119,2	121,8	121,7	117,6	114,5	104,8	110,1
J – Информисање и комуникације	122,2	124,7	113,7	120,7	115,4	109,5	111,9	108,9	107,5	115,5
L – Пословање некретнинама	133,4	120,1	121,2	121,2	109,6	101,5	105,1	104,7	133,0	141,6
M – Стручне, научне, иновац. и техн. дел.	103,8	101,9	100,0	106,0	114,0	119,9	127,6	107,1	101,4	100,7
N – Административне и помоћне усл. дел.	109,9	104,8	102,2	102,4	111,2	117,2	117,9	118,3	125,4	112,0

¹ Коначни подаци.

² Претходни подаци.

13.2. ПОРЕЂЕЊЕ СА ПРЕТХОДНИМ КВАРТАЛОМ

Промет пословних услуга у другом кварталу 2025. године бележи раст од 11,4% у односу на претходни квартал. Овај раст је највише условљен растом промета у секторима са највећим учешћем: Н – Саобраћај и складиштење (раст од 5,2%, са учешћем од 31,8%), и Ј – Информисање и комуникације (раст од 14,6%, са учешћем од 27,4%).

Табела 13.2. Промет пословних услуга, индекси (претходни квартал = 100)

	2023 ¹				2024 ²				2025 ²	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Услуге – укупно	89,9	106,8	101,6	112,3	88,5	110,0	103,5	108,3	90,3	111,4
Н – Саобраћај и складиштење	98,9	95,9	103,8	103,2	93,3	104,3	104,9	104,4	99,7	105,2
Ј – Услуге смештаја и исхране	96,5	110,3	106,4	105,3	98,6	110,2	102,8	102,5	90,2	115,8
Ј – Информисање и комуникације	89,0	112,4	99,6	121,1	85,1	106,7	101,8	117,8	84,1	114,6
Л – Пословање некретностама	99,7	108,6	99,9	112,1	90,2	100,5	103,4	111,6	114,6	106,9
М – Стручне, научне, иновац. и техн. дел.	74,1	116,5	96,1	127,8	79,7	122,5	102,3	107,2	75,5	121,6
Н – Административне и помоћне усл. дел.	83,3	114,4	105,7	101,7	90,4	120,5	106,4	102,0	95,9	107,6

¹ Коначни подаци.

² Претходни подаци.

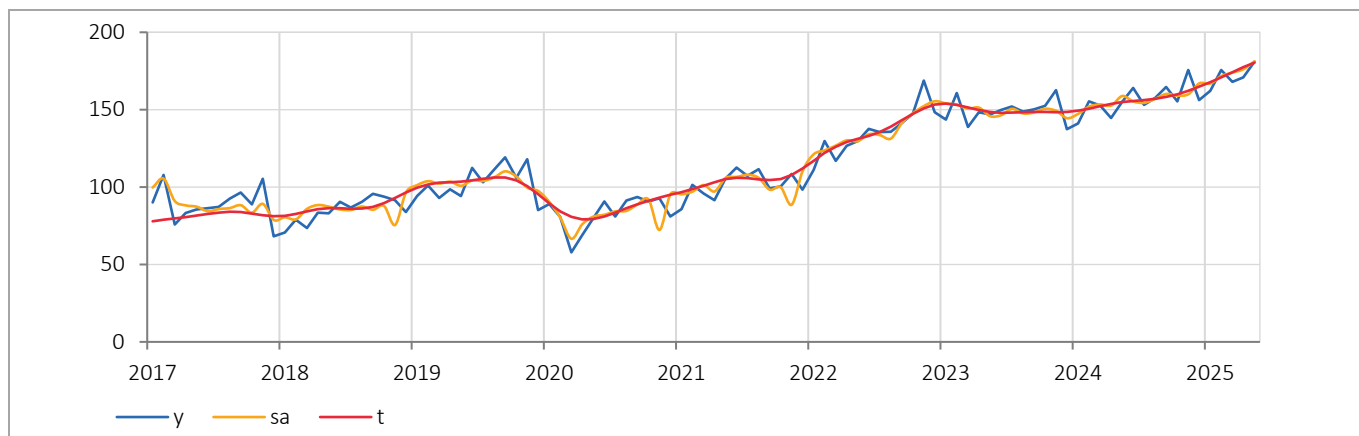
У свим секторима пословних услуга забележен је раст у другом кварталу 2025. године у односу на претходни квартал. Највећи раст промета забележен је у секторима М – Стручне, научне, иновационе и техничке делатности, и Ј – Услуге смештаја и исхране, 21,6% и 15,8%, редом.

13.3. САОБРАЋАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ (сектор Н)

(учешће од 31,8% у укупном промету пословних услуга у другом кварталу 2025. године)

Графикон 13.3. Компоненте временске серије сектора Н – Саобраћај и складиштење

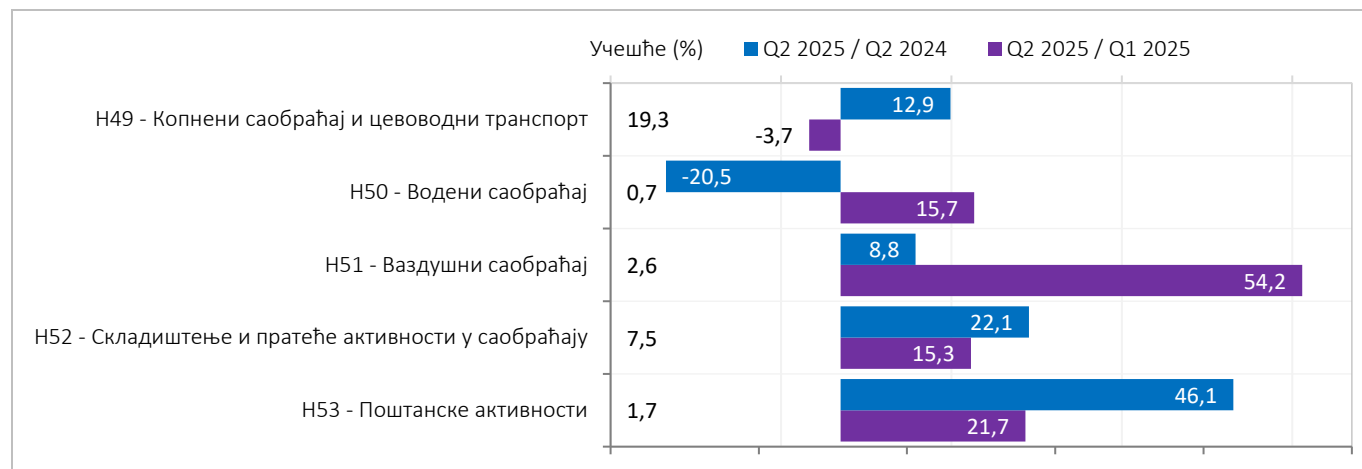
(у – оригинална серија, са – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента; просек 2021 = 100)

Услуге сектора Саобраћај и складиштење снажно су погођене пандемијом вируса корона – забележен је пад од 30% у периоду од фебруара до априла 2020. године. У другој половини 2020. године и током већег дела 2021. године ове делатности су се прилично позитивно развијале, а интензиван тренд раста је настављен све до прве половине 2023. године, након чега је уследио период успореног раста.

У периоду јануар–јун 2025. године, у односу на исти период 2024. године, промет у сектору Саобраћај и складиштење већи је за 14,3%.

Графикон 13.4. Промет у сектору Н – Саобраћај и складиштење, по областима, стопе раста (%)

Учешће представља процентуални удео промета области делатности у укупном промету пословних услуга у другом кварталу 2025. године.

Промет у сектору Саобраћај и складиштење у другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом претходне године, бележи раст од 14,8%. Највећи раст остварен је у областима H53 – Поштанске активности, и H52 – Складиштење и пратеће активности у саобраћају, 46,1% и 22,1%. Пад промета у другом кварталу 2025. године, у односу на исти квартал 2024. године, забележен је у области H50 – Водени саобраћај (-20,5%).

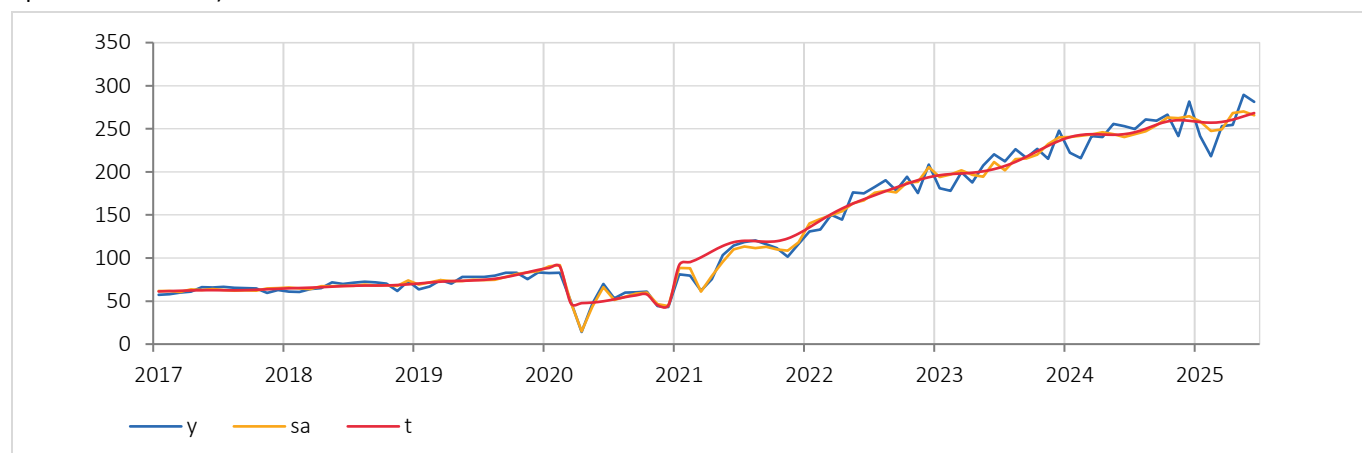
У поређењу са претходним кварталом, у сектору Саобраћај и складиштење забележен је раст промета од 5,2%. Највећи раст у другом кварталу 2025. године, у односу на претходни квартал, остварен је у области H51 – Ваздушни саобраћај (раст од 54,2%), а најмањи у H52 – Складиштење и пратеће активности у саобраћају (раст од 15,3%). Пад промета је забележен само у области H49 – Копнени саобраћај и цевоводни транспорт (-3,7%).

13.4. УСЛУГЕ СМЕШТАЈА И ИСХРАНЕ (сектор I)

(учешће од 8,5% у укупном промету пословних услуга у другом кварталу 2025. године)

Графикон 13.5. Компоненте временске серије сектора Услуге смештаја и исхране

(y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента; просек 2021 = 100)

Услуге смештаја и исхране биле су посебно погођене пандемијом вируса корона. Од фебруара до априла 2020. године промет остварен у овом сектору пословних услуга опао је за више од 80%. Осим првобитног економског шока, који је настао избијањем пандемије, бржи и значајнији опоравак овог сектора додатно су отежавале и епидемиолошке мере за сузбијање споменутог вируса, које су увођене током 2020. и 2021. године. Остварени промет у сектору Услуге смештаја и исхране вратио се на ниво пре пандемије крајем 2021. године и од тада бележи интензиван тренд раста.

У периоду јануар–јун 2025. године, у односу на исти период 2024. године, промет у сектору Услуге смештаја и исхране већи је за 7,6%.

У другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом претходне године, промет остварен у области I56 – Делатност припремања и послуживања хране и пића, био је већи за 10,6%, док је у области I55 – Смештај, већи за 8,3%.

С друге стране, у другом кварталу 2025. године, у односу на претходни квартал, забележен је раст промета од 17,8% у области I55 – Смештај, док је у области I56 – Делатност припремања и послуживања хране и пића, тај раст 15,4%.

Табела 13.3. Услуге смештаја и исхране, индекси

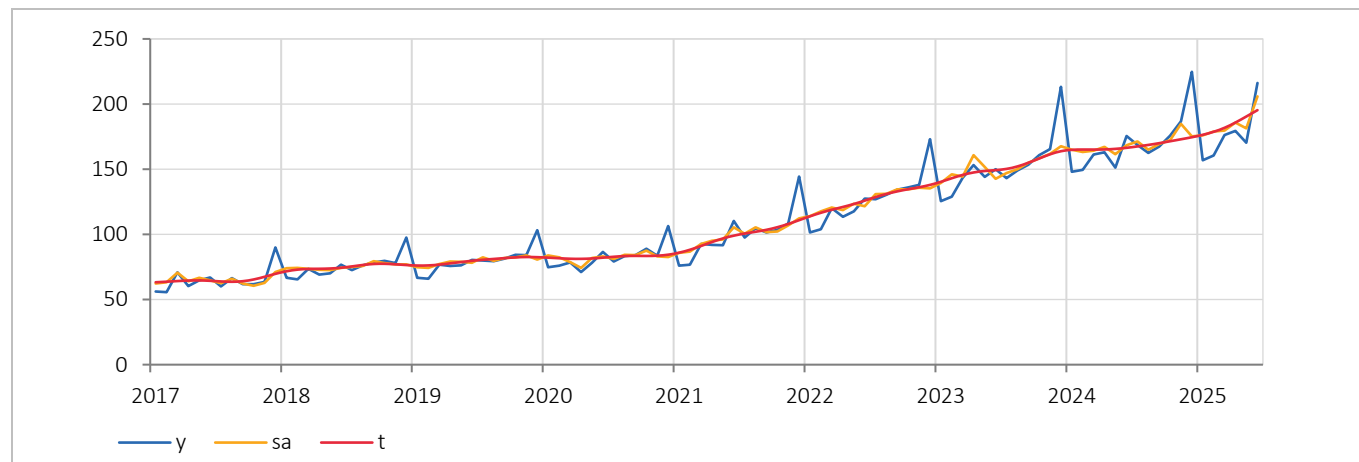
	<u>Q2 2025</u> Q2 2024	<u>Q2 2025</u> Q1 2025
Смештај	108,3	117,8
Делатност припремања и послуживања хране и пића	110,6	115,4

13.5. ИНФОРМИСАЊЕ И КОМУНИКАЦИЈЕ (сектор Ј)

(учешће од 27,4% у укупном промету пословних услуга у другом кварталу 2025. године)

Графикон 13.6. Компоненте временске серије сектора Информисање и комуникације

(у – оригинална серија, са – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента; просек 2021 = 100)

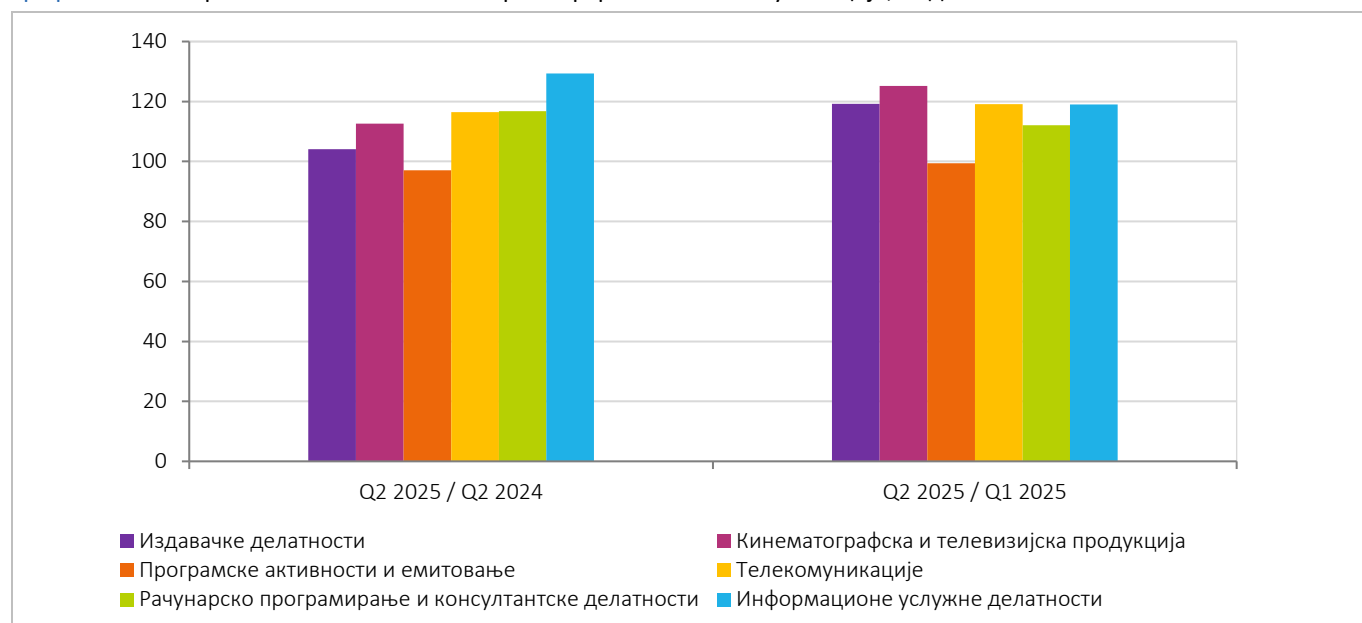
Сектор Информисање и комуникације обухвата производњу и дистрибуцију информација и културних садржаја, делатности којима се пружају телекомуникационе и остале сродне услуге, као и делатности информационе технологије и обраде података и пружање осталих информационих услуга. Ово је једна од ретких области економије која није била погођена кризом коју је изазвала пандемија вируса корона. Сектор Ј – Информисање и комуникације, карактерише стабилан и растући дугорочни тренд, који је присутан од 2021. године.

У периоду јануар–јун 2025. године промет остварен у сектору Информисање и комуникације већи је за 11,6% у поређењу са истим периодом 2024. године.

У другом кварталу 2025. године забележен је раст пословања у сектору Информисање и комуникације од 15,5% у односу на исти квартал 2024. године. Највећи раст промета забележен је у J63 – Информационе услужне делатности (29,3%), и J62 – Рачунарско програмирање и консултантске делатности (16,7%). Најмањи раст обима пословања забележен је у области J58 – Издавачке делатности (4,1%). Пад пословања забележен је у области J60 – Програмске активности и емитовање (-3,0%).

У поређењу са претходним кварталом, сектор Информисање и комуникације бележи раст од 14,6%. Највећи раст промета остварен је у J59 – Кинематографска и телевизијска продукција (+25,2%), и J58 – Издавачке делатности (+19,2%). Пад пословања је забележен у области J60 – Програмске активности и емитовање (-0,6%).

Графикон 13.7. Промет по областима сектора Информисање и комуникације, индекси

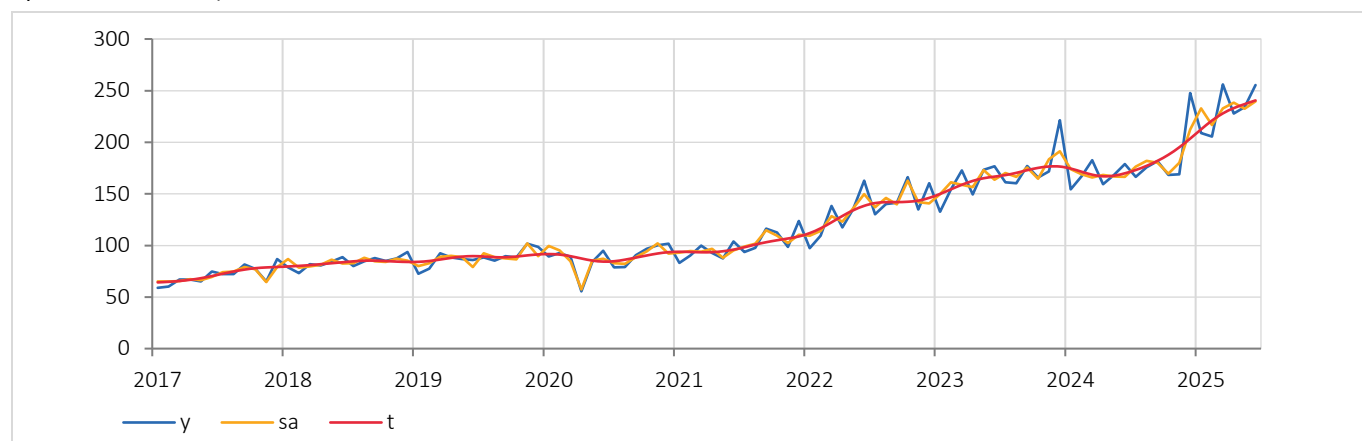
13.6. ПОСЛОВАЊЕ НЕКРЕТНИНАМА (сектор L)

(учешће од 4,8% у укупном промету пословних услуга у другом кварталу 2025. године)

Криза изазвана пандемијом вируса корона имала је негативан утицај и на развој делатности пословања некретноснама. Индекс промета пословања некретноснама забележио је пад од 40% од фебруара до априла 2020. године. Осим првобитног економског шока, остварени промет у овом сектору убрзо се вратио на ниво пре пандемије и од тада бележи стабилан тренд раста.

Графикон 13.8. Компоненте временске серије сектора Пословање некретноснама

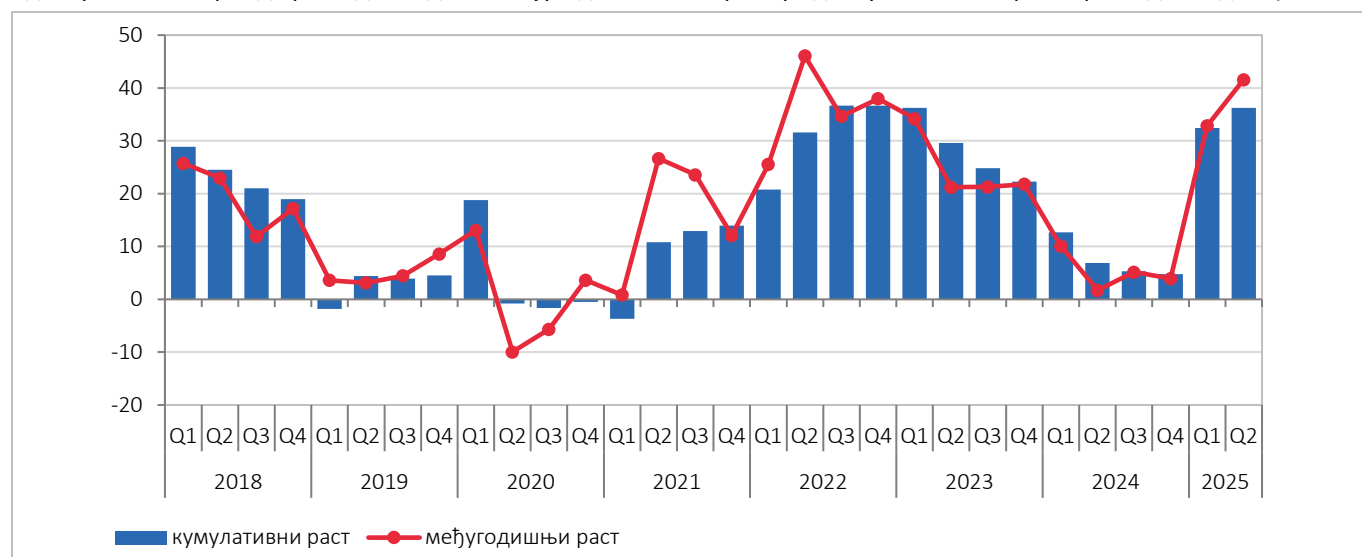
(y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента, просек 2021 = 100)

У периоду јануар–јун 2025. године, у односу на исти период 2024. године, промет у сектору Пословање некретноснама већи је за 37,3%.

У сектору Пословање некретноснама реализовани промет у другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом 2024. године, већи је за 41,6%, док у поређењу са претходним кварталом забележен раст од 6,9%.

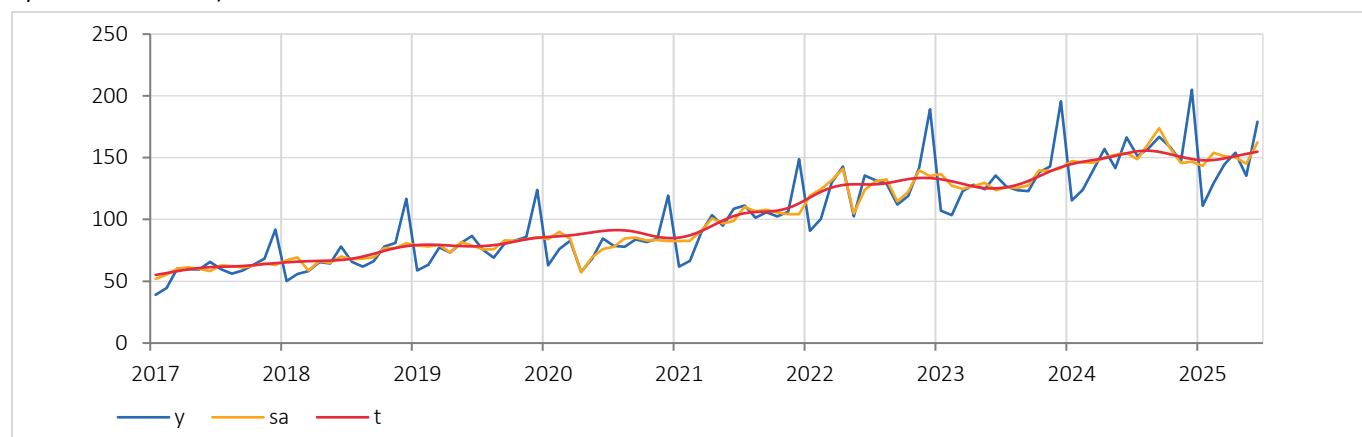
Графикон 13.9. Кумулативне и међугодишње стопе раста у пословању некретнинама (%) (кумулативне – период у односу на исти период претходне године; међугодишње – квартал у односу на исти квартал претходне године)

13.7. СТРУЧНЕ, НАУЧНЕ, ИНОВАЦИОНЕ И ТЕХНИЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ (сектор М) (учешће од 16,2% у укупном промету пословних услуга у другом кварталу 2025. године)

Пословне услуге не обухватају све делатности из сектора М – Стручне, научне, иновационе и техничке делатности. Према европској дефиницији¹⁵, у услужне делатности убрајају се области М69 – Правни и рачуноводствени послови, М71 – Архитектонске и инжењерске делатности, М73 – Рекламирање и истраживање тржишта, М74 – Остале стручне, научне и техничке делатности, и грана М70.2 – Менаџерски консултантски послови; остале делатности из сектора М нису у обухвату пословних услуга.

Графикон 13.10. Компоненте временске серије сектора Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (у – оригинална серија, са – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента, просек 2021 = 100)

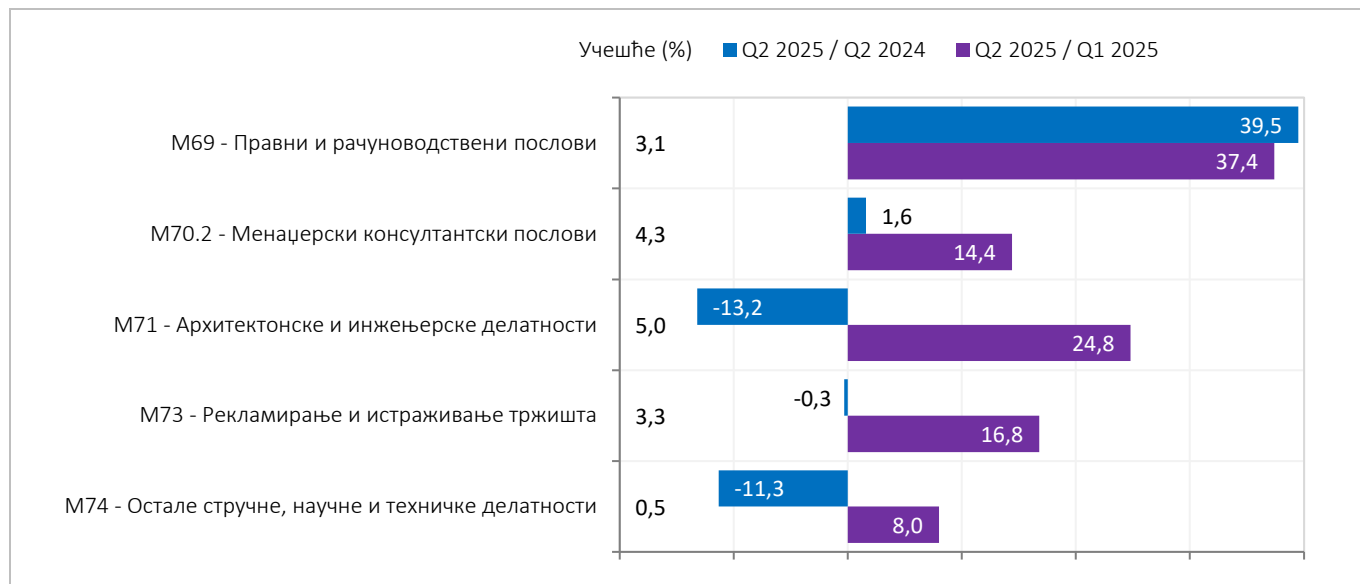
Сектор Стручне, научне, иновационе и техничке делатности обухвата специјализоване стручне и техничке делатности, а за њихово извођење неопходан је висок ниво обучености, поседовање специјализованих знања и стручности, које се

¹⁵ Избор сектора, области и грана делатности, који спадају у Пословне услуге, прописан је Уредбом о Европским пословним статистикама 2019/2152 Европског парламента и Савета (European Business Statistics [EBS] Regulation [EU] 2019/2152) и Општим имплементационим актом 2020/1197 Европске Комисије о утврђивању техничких спецификација у складу са поменутом уредбом (Commission Implementing Regulation 2020/1197, General Implementing Act).

корисницима стављају на располагање. Криза изазвана пандемијом вируса корона имала је негативан утицај и на развој пословања у овом сектору – забележен је пад од 24% у периоду од фебруара до априла 2020. године. Пословање у овим делатностима се, након првобитног економског шока, у кратком року вратио на ниво пре избијања пандемије и од тада бележи стабилан и растући дугорочни тренд.

У периоду јануар–јун 2025. године, у односу на исти период 2024. године, промет у сектору Стручне, научне, иновационе и техничке делатности већи је за 1,0%.

Графикон 13.11. Промет у сектору Стручне, научне, иновационе и техничке делатности, стопе раста (%)

Учешће представља процентуални удео промета области делатности у укупном промету пословних услуга у другом кварталу 2025. године.

Сектор Стручне, научне, иновационе и техничке делатности је сектор у којем је забележен раст промета у другом кварталу 2025. године, у односу на промет из истог квартала претходне године, од 0,7%; у поређењу са претходним кварталом, забележен је раст од 21,6%.

Посматрано по основним агрегатима КД (2010), у другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом 2024. године, раст промета је забележен у области М69 – Правни и рачуноводствени послови (39,5%), и у грани М70.2 – Менаџерски консултантски послови (1,6%). Пад пословања је забележен у области М71 – Архитектонске и инжењерске делатности (-13,2%), М74 – Остале стручне, научне и техничке делатности (-11,3%), и М73 – Рекламирање и истраживање тржишта (-0,3%).

С друге стране, у поређењу са претходним кварталом, промет је у другом кварталу 2025. године био већи у свим агрегатима КД (2010) из обухвата овог сектора. Највећи раст оствареног промета забележен је у области М69 – Правни и рачуноводствени послови (37,4%), а најмањи у области М74 – Остале стручне, научне и техничке делатности (8,0%).

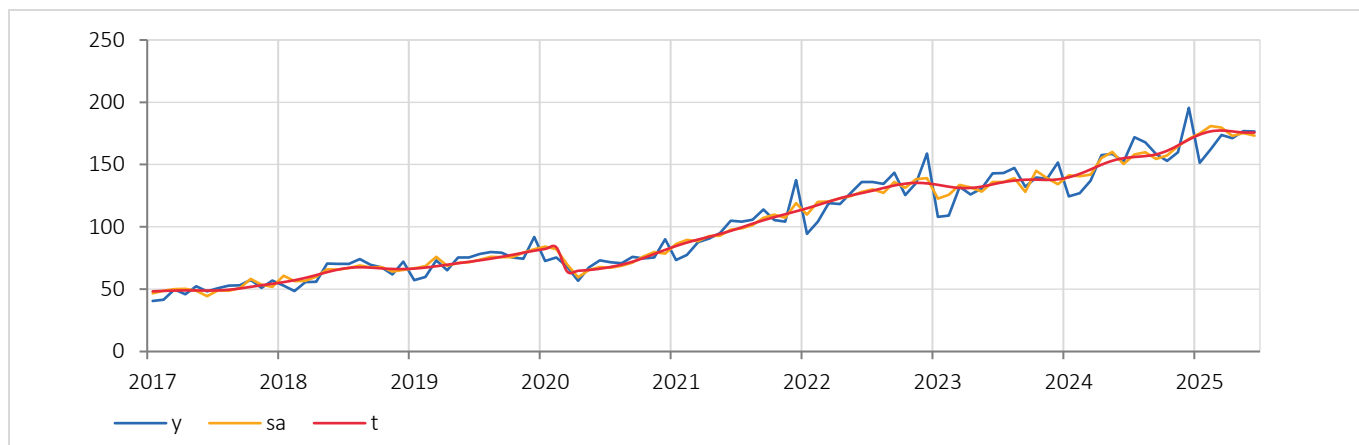
13.8. АДМИНИСТРАТИВНЕ И ПОМОЋНЕ УСЛУЖНЕ ДЕЛАТНОСТИ (сектор N)

(учешће од 11,3% у укупном промету пословних услуга у другом кварталу 2025. године)

Делатности из сектора N – Административне и помоћне услужне делатности, такође су биле јако погођене кризом изазваном пандемијом вируса корона. Економски утицај пандемије и уведеног ванредног стања средином марта 2020. године био је изузетно негативан – промет у априлу 2020. године био је за 25% мањи него промет у месецу непосредно пре епидемије (фебруар 2020. године). Захваљујући чињеници да су предузећа у овим делатностима брзо прилагодила пословање новонасталим околностима и епидемиолошким мерама, након првобитног шока, дошло је до брзе стабилизације и опоравка овог дела привреде. Већ у трећем кварталу 2020. године остварени промет у сектору Административне и помоћне услужне делатности вратио се на ниво на којем је био пре почетка пандемије, и у наредном периоду је настављен позитиван тренд.

У периоду јануар–јун 2025. године, у односу на исти период 2024. године, промет у сектору Административних и помоћних услужних делатности већи је за 18,1%.

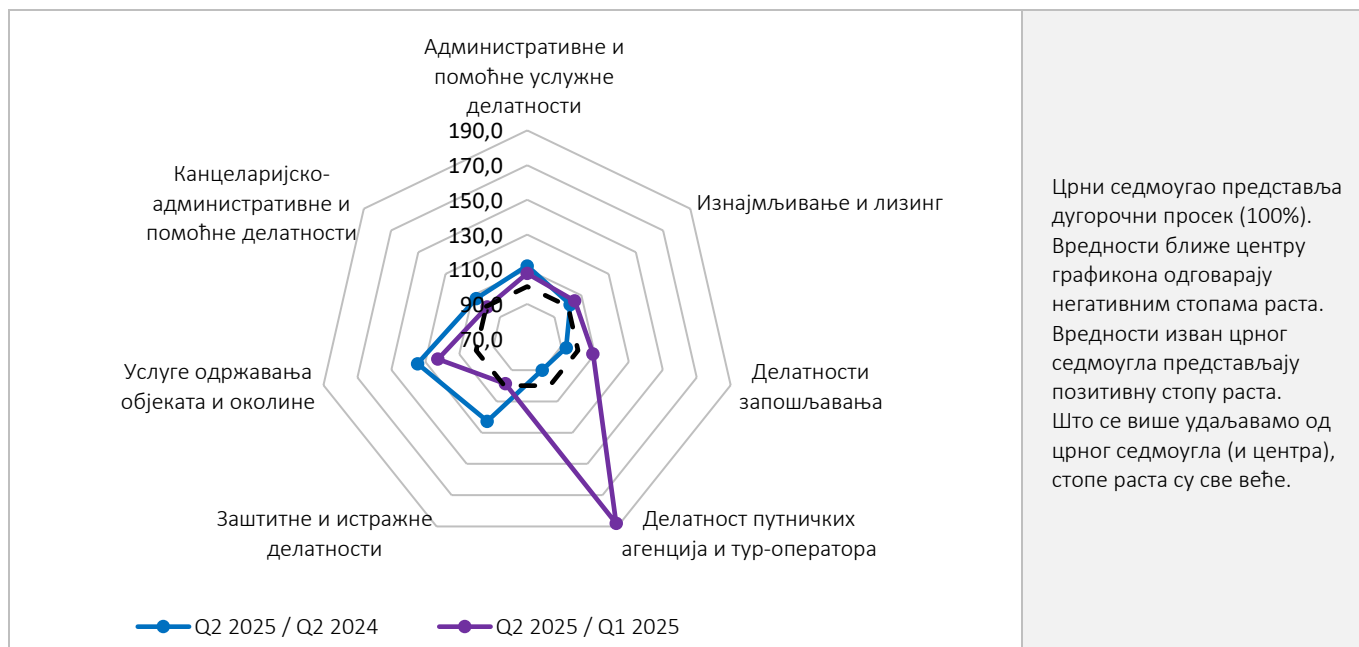
Графикон 13.12. Компоненте временске серије сектора Административне и помоћне услужне делатности (y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента; просек 2021 = 100)

У другом кварталу 2025. године, у поређењу са istim кварталом претходне године, промет у сектору Административне и помоћне услужне делатности бележи раст од 12,0%. Области у којима су остварени најзначајнији позитивни резултати у другом кварталу 2025. године, у односу на исти квартал 2024. године, јесу: N81 – Услуге одржавања објеката и околине (34,5%; учешће у сектору N је 17,9%), и N80 – Заштитне и истражне делатности (22,7%; учешће у сектору N је 31,4%). Пад је забележен у областима N79 – Делатност путничких агенција и тур-оператора, и N78 – Делатности запошљавања, 10,0% и 7,0%, редом.

Промет у сектору Административне и помоћне услужне делатности у другом кварталу 2025. године већи је за 7,6% у односу на промет из претходног квартала. У другом кварталу 2025. године, у односу на претходни квартал, посматрано по областима, највећи раст је забележен у области N79 – Делатност путничких агенција и тур-оператора (87,9%), а најмањи у N77 – Изнајмљивање и лизинг (5,0%). Пад промета је забележен у областима N80 – Заштитне и истражне делатности, и N82 – Канцеларијско-административне и помоћне делатности, 1,3% и 0,6%, редом.

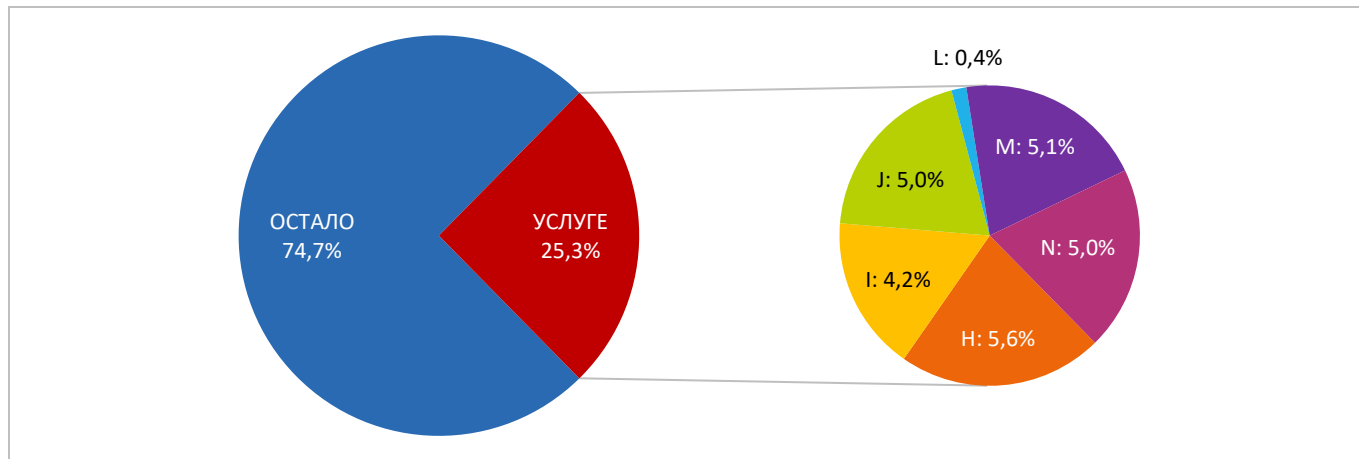
Графикон 13.13. Индекси промета у сектору Административне и помоћне услужне делатности

13.9. БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ¹⁶ У ПОСЛОВНИМ УСЛУГАМА

У другом кварталу 2025. године, преко 585 хиљада лица било је запослено у делатностима пословних услуга у Републици Србији. Другим речима, сваки четврти регистровани запослени (у правним лицима, лица која самостално обављају делатност, предузетници и запослени код њих) обављао је послове из обухвата пословних услуга.

Графикон 13.14. Регистрована запосленост – учешће пословних услуга у укупном броју запослених у Републици Србији

Запослени у услужним делатностима су скоро уједначено распоређени по секторима из обухвата пословних услуга, осим сектора L – Пословање некретношћима, у којем је запослено само 1,6% (око девет хиљада) од укупног броја регистрованих запослених у пословним услугама. Од осталих, сектор Н – Саобраћај и складиштење, запошљава скоро 130 хиљада радника, а сектори М – Стручне, научне, иновационе и техничке делатности, и N – Административне и помоћне услужне делатности, запошљавају преко 115 хиљада радника, док у сектору I – Услуге смештаја и исхране, ради преко 95 хиљада лица.

НАПОМЕНА

Промет у услужним делатностима дефинише се као укупан износ који предузеће обрачунава (фактурише) за продату робу или за обављене услуге, и одговара тржишној продаји робе или услуга које су испоручене трећим лицима.

Под појмом запослени подразумевају се лица која имају формално-правни уговор о запослењу, односно заснован радни однос са послодавцем, на одређено или неодређено време; лица која раде ван радног односа, на основу уговора о делу или на основу уговора о обављању привремених и повремених послова; лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи; као и лица која обављају пољопривредне делатности а налазе се у евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

¹⁶ На основу званичне статистике регистрована запосленост у правним лицима, лица која самостално обављају делатност, предузетници и запослени код њих.

14. САОБРАЋАЈ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ

Статистика саобраћајних услуга обухвата статистике главних грана саобраћаја: друмски саобраћај, железнички саобраћај, градски саобраћај, саобраћај на унутрашњим пловним путевима, ваздушни саобраћај и цефоводни саобраћај. Најважнији индикатори кретања у статистици саобраћаја су: број превезених путника и број путничких километара (пкм) за превоз путника и количина превезене робе и број тонских километара (ткм) за превоз робе.

Статистика поштанских активности и телекомуникационих услуга обухвата статистику броја пошиљки и уплата, односно броја минута у фиксној и мобилној мрежи, и броја послатих порука.

Да би се омогућило упоређивање превозних услуга између грана саобраћаја, успостављен је индекс физичког обима саобраћајних услуга, и на основу њега се може посматрати развој целе саобраћајне гране или читаве делатности саобраћаја и телекомуникација. **Индекси физичког обима саобраћајних услуга** израчунавају се на основу пондерисаних **путничких (пкм) и тонских (ткм) километара** сваке гране саобраћаја посебно. Рад у свакој грани саобраћаја, исказан у путничким и тонским километрима, различито је пондерисан, у зависности од примењених технолошких и економских критеријума.

Квартални индекс физичког обима саобраћаја бележи раст од 10,1% у другом кварталу 2025. године у поређењу са истим кварталом претходне године, и раст од 30,9% у поређењу са претходним кварталом.

У периоду јануар–јун 2025. године индекс физичког обима саобраћаја је већи за 6,6% у односу на исти период 2024. године. За исти посматрани период, највећи пад бележи индекс физичког обима железничког саобраћаја (12,7%), док највећи раст бележи индекс физичког обима саобраћаја унутрашњим пловним путевима (37,4%).

Табела 14.1. Индекси физичког обима услуга

	<u>Q2 2025</u> Q2 2024	<u>Q2 2025</u> Q1 2025	<u>Q2 2025</u> Ø 2024
САОБРАЋАЈ – УКУПНО¹	110,1	130,9	110,1
Железнички саобраћај ¹	89,6	103,4	93,8
Друмски саобраћај ¹	97,2	105,5	97,0
Градски саобраћај ¹	97,4	100,6	95,9
Цефоводни саобраћај ¹	106,8	76,4	92,6
Саобраћај унутрашњим пловним путевима ¹	167,7	114,9	155,3
Ваздушни саобраћај ¹	120,1	157,6	120,6
Путнички саобраћај ¹	112,8	143,5	113,5
Теретни саобраћај ¹	102,6	103,6	101,1
Поштанске активности²	89,6	101,2	95,1
Телекомуникације²	94,9	101,7	94,4

¹ Индекси су израчунати на бази пондерисаних путничких и тонских километара.

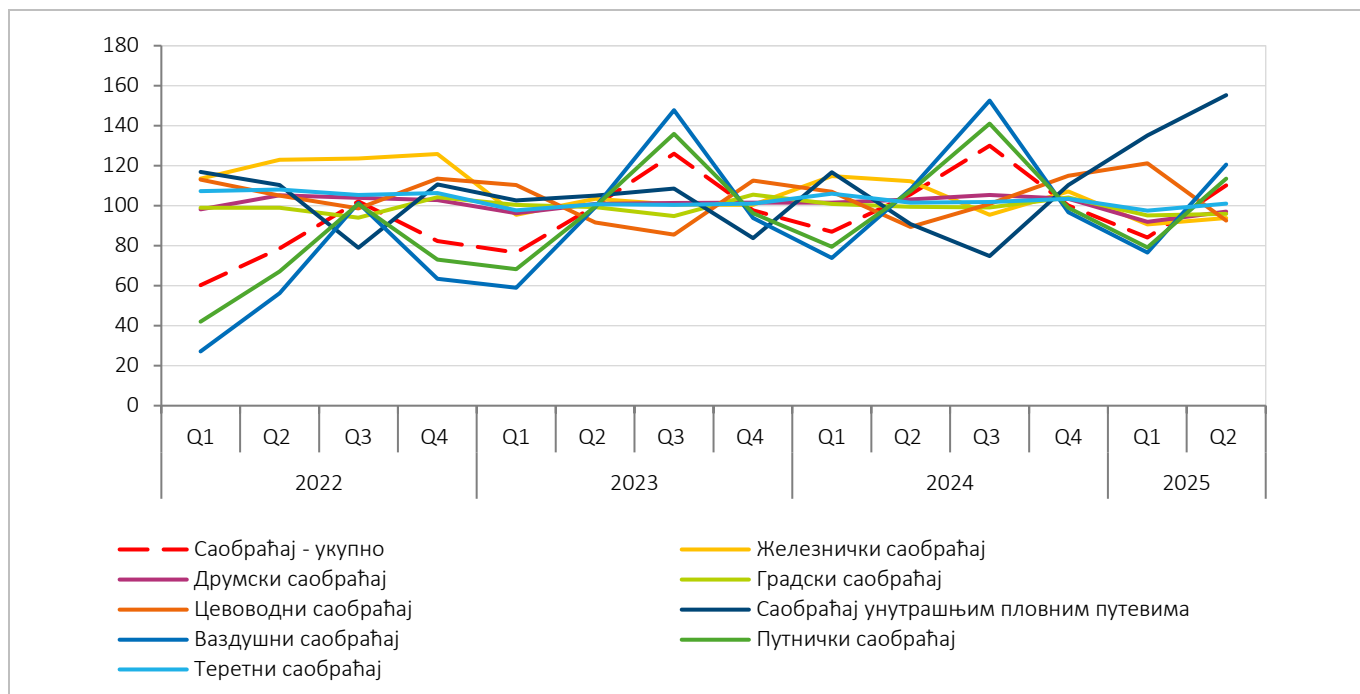
² Индекси су израчунати на бази пондерисаних поштанских и телекомуникационих услуга.

У другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом претходне године, индекси физичког обима путничког и теретног саобраћаја бележе раст од 12,8% и 2,6%, редом. У истом посматраном периоду, индекси физичког обима поштанских активности и телекомуникационих услуга бележе пад од 10,4% и 5,1%, редом.

Када се други квартал 2025. године упореди са претходним кварталом, уочава се да индекси физичког обима путничког и теретног саобраћаја бележе раст од 43,5% и 3,6%, редом. У истом посматраном периоду, индекси физичког обима поштанских активности и телекомуникационих услуга бележе раст од 1,2% и 1,7%, редом.

У периоду јануар–јун 2025. године, у односу на исти период 2024. године, индекси физичког обима поштанских активности и телекомуникационих услуга мањи су за 8,9% и 5,5%, редом. У истом посматраном периоду, индекс физичког обима путничког саобраћаја бележи раст од 10,0 %, док индекс физичког обима теретног саобраћаја бележи пад од 2,3%.

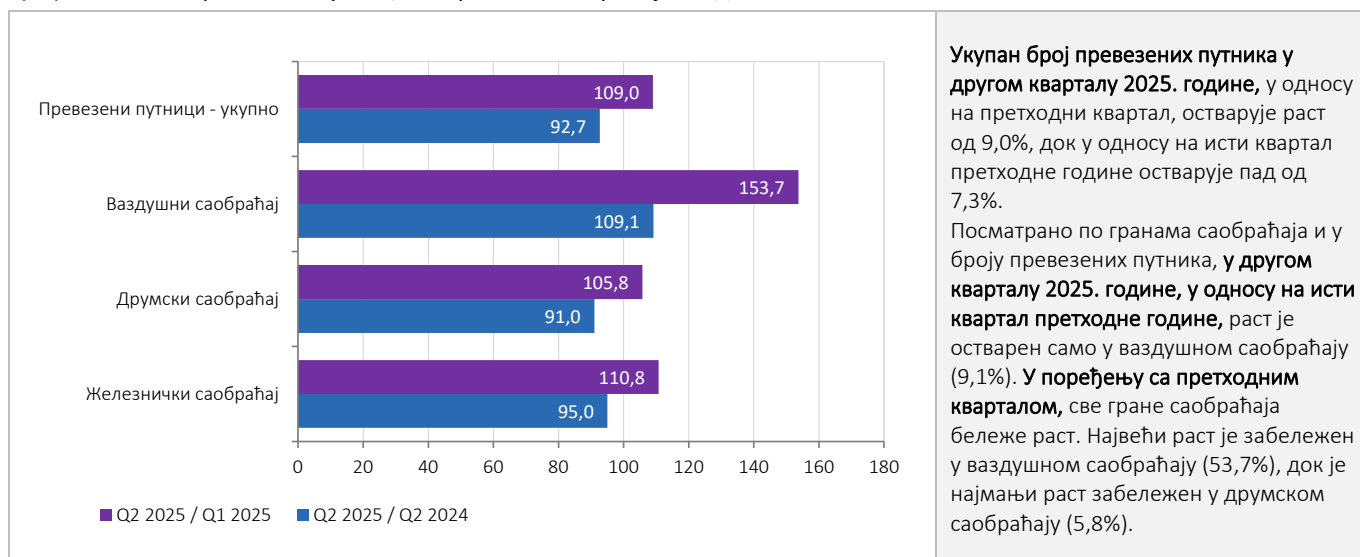
Графикон 14.1. Квартални индекс физичког обима саобраћаја, 2024=100

14.1. ПУТНИЧКИ САОБРАЋАЈ

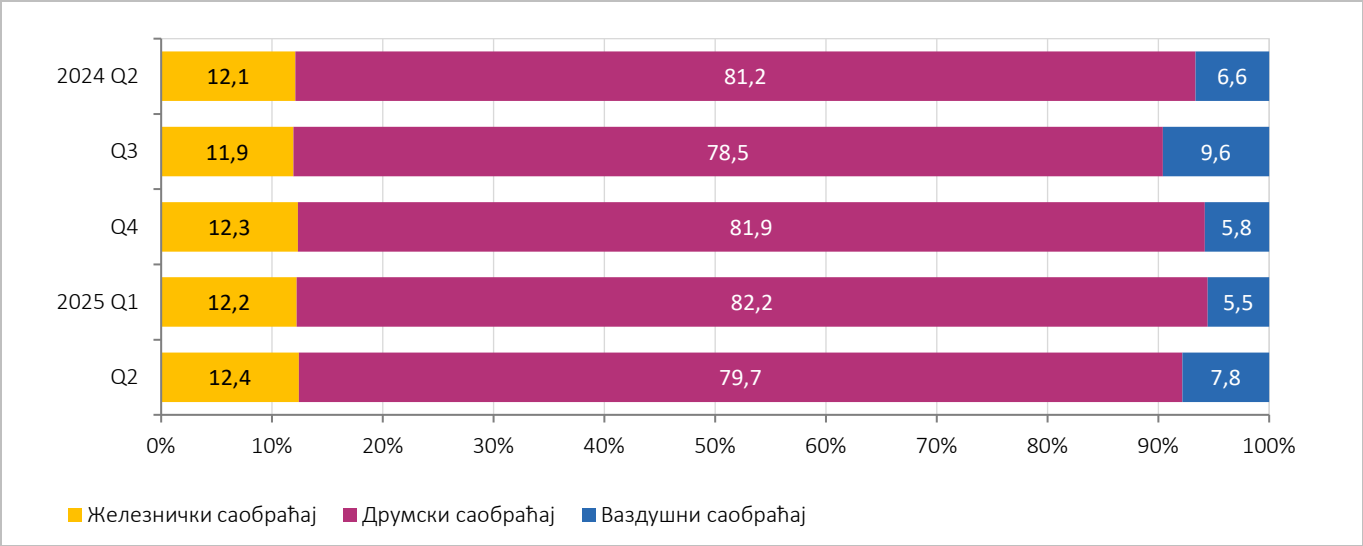
У периоду јануар–јун 2025. године укупан број превезених путника је за 7,7% мањи него у истом периоду 2024. године. За исти посматрани период, по гранама саобраћаја и у броју превезених путника, пад бележе друмски (8,8%) и железнички (7,3%) саобраћај, док ваздушни (6,8%) бележи раст.

Графикон 14.2. Превезени путници по гранама саобраћаја, индекси

Посматрано по гранама саобраћаја, у другом кварталу 2025. године, највећи број путника (79,7%) превезен је друмским, а свега 7,8% ваздушним саобраћајем.

Графикон 14.3. Структура броја превезених путника по гранама саобраћаја (%)

У периоду јануар–јун 2025. године, у поређењу са истим периодом 2024. године, укупан број путничких километара остао је непромењен. За исти посматрани период, по гранама саобраћаја и у броју путничких километара, раст је забележен само у ваздушном саобраћају (17,1%).

У другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом претходне године, ваздушни саобраћај бележи раст (20,3%) у броју путничких километара. Пад је забележен у друмском (18,1%) и железничком (14,6%) саобраћају.

У поређењу са претходним кварталом, све гране саобраћаја бележе раст у броју путничких километара. Најмањи раст је забележен у друмском (4,4%), а највећи у ваздушном (58,3%) саобраћају.

Табела 14.2. Путнички километри, индекси

	Q2 2025 Q2 2024	Q2 2025 Q1 2025
Путнички километри – укупно	101,0	131,4
Железнички саобраћај	85,4	119,6
Друмски саобраћај	81,9	104,4
Ваздушни саобраћај	120,3	158,3

У периоду јануар–јун 2025. године, у поређењу са истим периодом 2024. године, укупан број путничких моторних возила и путника који су ушли у Републику Србију мањи је за 2,0% и 4,4%, редом. За исти посматрани период, излаз путничких моторних возила бележи раст од 7,2%, док излаз путника из Републике Србије бележи пад од 2,8%.

Укупан број путника који су ушли у Републику Србију у другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом претходне године, мањи је за 3,3%. За исти посматрани период, излаз путника из Републике Србије мањи је за 2,1%.

У другом кварталу 2025. године, у односу на претходни период, укупан број путничких моторних возила и путника који су ушли у Републику Србију већи је за 22,1%, односно за 27,2%. За исти посматрани период, излаз путничких моторних возила и путника из Републике Србије већи је за 29,7%, односно за 22,8%.

Најфреквентније стране регистрације путничких моторних возила на уласку у Републику Србију и изласку из Републике Србије припадају земљама: Немачка, Аустрија, Мађарска, Босна и Херцеговина, Румунија и Северна Македонија.

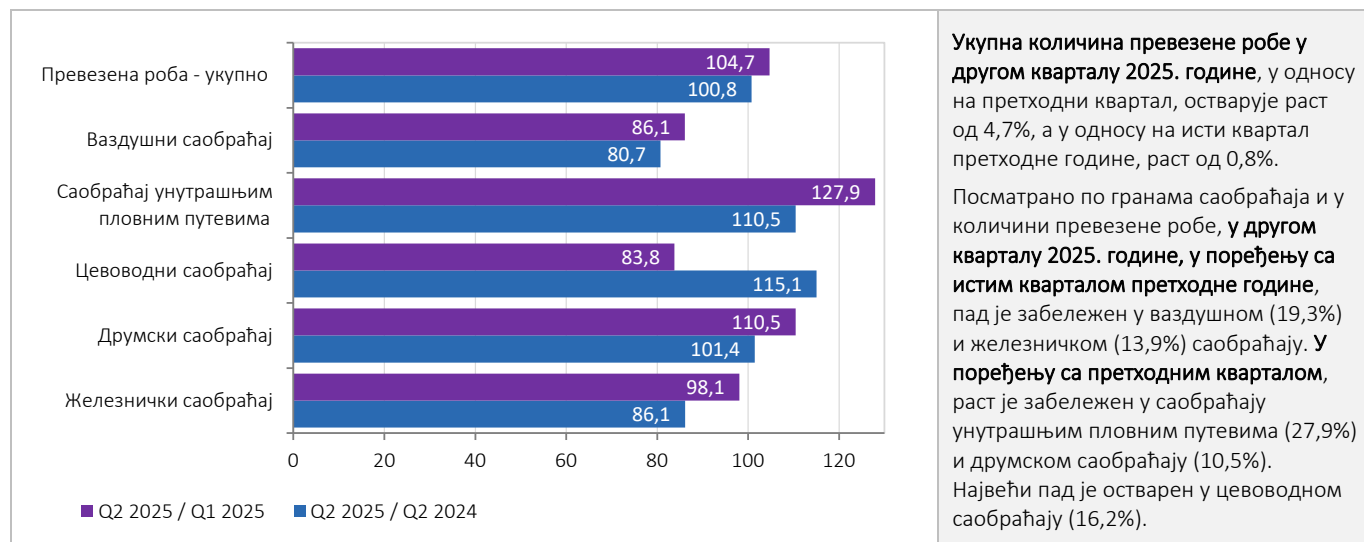
Табела 14.3. Најфреквентније стране регистрације путничких моторних возила на уласку у Републику Србију и изласку из Републике Србије у другом кварталу 2025. године

Улаз		Изаз	
стране регистрације	број путничких моторних возила, у хиљадама	стране регистрације	број путничких моторних возила, у хиљадама
Немачка	73,7	Немачка	68,2
Мађарска	55,1	Мађарска	47,5
Аустрија	46,0	Босна и Херцеговина	43,7
Босна и Херцеговина	43,1	Аустрија	39,5
Румунија	35,7	Северна Македонија	33,8

14.2. ТЕРЕТНИ САОБРАЋАЈ

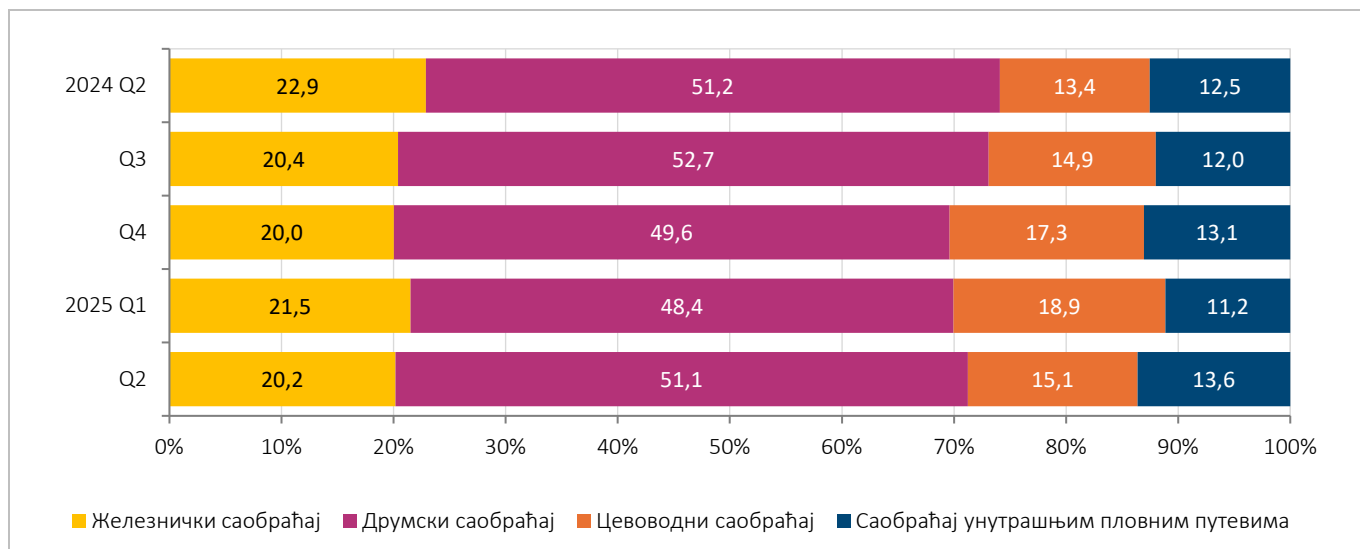
У периоду јануар–јун 2025. године укупна количина превезене робе је остала непромењена у односу на исти период 2024. године. За исти посматрани период, по гранама саобраћаја и у количини превезене робе, раст у количини превезене робе бележе цевоводни (12,6%), друмски (0,8%) и саобраћај унутрашњим пловним путевима (5,9%).

Графикон 14.4. Превезена роба по гранама саобраћаја, индекси

Укупна количина превезене робе у другом кварталу 2025. године, посматрано по гранама саобраћаја, распоређена је на следећи начин: 51,1% робе превезено је друмским, 20,2% железничким, 15,1% цевоводним саобраћајем, а 13,6% саобраћајем унутрашњим пловним путевима.

Графикон 14.5. Структура количине превезене робе по гранама саобраћаја (%)

Подаци о ваздушном саобраћају нису исказани на графикону због малих вредности.

У периоду јануар–јун 2025. године, у поређењу са истим периодом 2024. године, остварен је раст у броју тонских километара од 2,0%. За исти посматрани период, по гранама саобраћаја и у броју тонских километара, највећи раст забележен је у саобраћају унутрашњим пловним путевима (37,4%), док је највећи пад забележен у ваздушном саобраћају (15,0%).

У другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом претходне године, саобраћај унутрашњим пловним путевима бележи највећи раст у броју тонских километара (67,8%), док је највећи пад забележен у ваздушном саобраћају (13,0%).

С друге стране, у другом кварталу 2025. године, у односу на претходни квартал, остварен је раст у броју тонских километара од 4,0%. Најмањи пад је забележен у ваздушном (18,1%), док је најмањи раст забележен у железничком саобраћају (0,2%).

Табела 14.4. Тонски километри, индекси

	Q2 2025 Q2 2024	Q2 2025 Q1 2025
Тонски километри – укупно	107,4	104,0
Железнички саобраћај	90,6	100,2
Друмски саобраћај	103,1	105,9
Цеоводни саобраћај	106,8	76,4
Саобраћај унутрашњим пловним путевима	167,8	114,9
Ваздушни саобраћај	87,0	81,9

Укупна количина претовареног терета у другом кварталу 2025. године смањена је за 2,1% у односу на исти квартал претходне године.

Табела 14.5. Претовар терета, индекси (поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Претоварене тоне	95,8	74,5	112,2	92,6	84,4	89,4	84,5	78,3	92,7	97,9

14.3. ПОШТАНСКЕ АКТИВНОСТИ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ

У периоду јануар–јун 2025. године експрес поштиљке бележе раст (13,8%) у односу на исти период 2024. године. За исти посматрани период, услуге платног промета, писмоносне и пакетске поштиљке бележе пад од 3,6%, 10,4% и 22,9%, редом.

У другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом претходне године, услуге платног промета, писмоносне и пакетске поштиљке бележе пад од 2,5%, 12,7% и 24,3%, редом.

Услуга слања пакетских поштиљки остварила је експоненцијални раст у годинама пандемије коронавируса (2020–2021), и од 2020. до средине 2024. године имала је примат у поштанским активностима. У последњих годину дана, услуга слања пакетских поштиљки бележи знатан пад, док услуга слања експрес поштиљки преузима примат у поштанским активностима. У другом кварталу 2025. године, у поређењу са истим кварталом претходне године, услуга слања експрес поштиљки бележи раст од 15,5%.

Табела 14.6. Поштанске активности, индекси (поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Писмоносне поштиљке	74,4	91,4	92,6	106,9	87,9	103,8	96,0	80,6	92,2	87,3
Пакетске поштиљке	190,2	156,4	195,5	119,5	120,7	155,4	81,7	72,0	78,6	75,7
Експрес поштиљке	98,9	96,0	102,0	105,3	104,2	106,4	117,6	119,5	112,2	115,5
Платни промет	95,3	95,5	95,6	94,0	95,3	93,8	94,3	97,6	95,3	97,5

У периоду јануар–јун 2025. године забележен је пад од 13,6% у броју послатих кратких порука у мобилној мрежи у односу на исти период 2024. године. За исти посматрани период, пад је забележен и у броју минута полазних позива у мобилној мрежи (5,5%), и у броју остварених минута у фиксној мрежи (17,2%).

У области телекомуникација присутан је тренд пада броја остварених минута у фиксној мрежи. У другом кварталу 2025. године, у односу на исти квартал претходне године, забележен је пад од 17,0%. За исти посматрани период, забележен је пад у броју минута полазних позива и броју послатих кратких порука у мобилној мрежи, 5,1% и 12,9%, редом.

Табела 14.7. Телекомуникације, индекси (поређење са истим периодом претходне године)

	2023				2024				2025	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Фиксна мрежа, минути	78,1	87,3	88,1	92,0	80,0	75,2	75,6	72,6	82,4	83,0
Мобилна мрежа – полазни позиви, минути	97,1	100,4	101,0	100,0	101,7	99,2	98,3	101,9	100,6	94,9
Мобилна мрежа – послате кратке поруке	90,0	88,8	88,4	84,5	82,2	82,4	81,7	84,4	85,7	87,1

Одсек за комуникацију и информисање
Тел.: 011/24-01-284
Имејл: stat@stat.gov.rs

Библиотека
Тел.: 011/24-12-922, лок. 251
Имејл: biblioteka@stat.gov.rs

Број страна: 75
Тираж: 20
Периодика излажења: квартална

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

311

ТРЕНДОВИ / Републички завод за статистику ;
одговара Бранко Јосиповић ; уредник Катарина Станчић. -
2004 (март) - . - Београд : Републички завод за статистику,
2004- (Београд : Републички завод за статистику). - 27 cm

Тромесечно.

Доступно и на: <https://www.stat.gov.rs/sr-cyrl/publikacije/?d=8&r=>

Је наставак: Ekonomski trend = ISSN 0354-1401

ISSN 1820-1148 = Трендови - Република Србија. Републички завод за
статистику

COBISS.SR-ID 114642700

ТРЕНДОВИ

БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД
ИНДУСТРИЈСКА ПРОИЗВОДЊА
ГРАЂЕВИНАРСТВО
СПОЉНА ТРГОВИНА
УНУТРАШЊА ТРГОВИНА
ЦЕНЕ
ТРЖИШТЕ РАДА
ЗАРАДЕ
ТУРИЗАМ
ИНДЕКС ЕКОНОМСКЕ КЛИМЕ
РЕГИОНАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ АСИМЕТРИЧНОСТИ
ПОЉОПРИВРЕДА
ПОСЛОВНЕ УСЛУГЕ
САОБРАЋАЈ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ

Q2

Трендови 2025 - II квартал